Izdaja Časopisni zavod »Zasavski tednik« Trbovlje / Urejuje in odgovarja uredniški odbor / Direktor in odgovorni urednik Stane Suštar / Tiska tiskarna ČZP »Slovenski poročevalec« v Ljubljani / Naslov uredništva in uprave: »Zasavski tednik« Trbovlje I, Trg revolucije 28 (telefon 91) / Račun pri Komunalni banki Trbovlje 62-KB-10-146 / List izhaja vsako soboto / Letna naročnina 400 din, polletna 200 din, četrtletna 100 din, mesečna 40 din / Posamezna številka 10 din / Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak torek dopoldne in jih ne vračamo.

Zasavski TEDNIK

Štev. 18-19 Trbovlje, 1. maja 1957 Leto X.

Vsemu delovnemu ljudstvu okraja Trbovlje

ČESTITAJO K DOSEŽENIM USPEHOM V IZGRADNJI SOCIALIZMA IN K PRAZNIKU VSEGA DELOVNEGA LJUDSTVA — 1. MAJU:

OK ZKS TRBOVLJE, OLO TRBOVLJE, OO SZDL TRBOVLJE, OO ZB NOV TRBOVLJE, OSS TRBOVLJE, OKRAJNI ODBOR ZVEZE »SVOBOD« IN PROSVETNIH DRUŠTEV, OKRAJNI KOMITE LMS TRBOVLJE IN VSI OBČINSKI LJUDSKI ODBORI: BREŽICE, HRASTNIK, RADEČE, SENOVO, SEVNICA, TRBOVLJE, VIDEM-KRŠKO IN ZAGORJE.

Srečno, tovariši, za 1. maj!

V sedmih desetletjih, odkar se je v spomin na čikaške dogodke začel po sklepu II. internacionale iz leta 1889 proslavljati 1. maj kot mednarodni delavski praznik, se je v svetu in delavskem gibanju marsikaj spremenilo.

Siloviti vzpon, modernizacija in tehnično izpopolnjevanje sredstev za proizvodnjo, čudovita odkritja sodobne znanosti (uporaba elektrotehnike in avtomatskih naprav v industrijski proizvodnji ter nova dognanja na področju jedrske fizike, ki bodo omogočila uporabo atomske energije v gospodarstvu), dalje miselna in organizacijska rast novih armad delavskega razreda in socialne spremembe, ki so temu razvoju sledile v mnogih deželah, prinašajo v sodobno delavsko gibanje nove silnice in novo vsebino.

Vzporedno s tem dobiva tudi praznovanje 1. maja v teh novih obdobjih in pogojih drugačno obeležje in značaj. Od prvih manifestacij borbe proti grobemu, nenasitnemu izkoriščanju delavskega razreda, proti terorju vladajočega protinarodnega režima, je prvi maj zasijal kot praznik dela v vsem svojem prazničnem razpoloženju prvo pomlad v osvobojeni Jugoslaviji 1946. leta. Koliko grenkih spominov na prestano trpljenje, preganjanje, ki je sledilo vsakoletnemu proslavljanju prvega maja v stari Jugoslaviji, se je obujalo ob stiskanju rok med našimi delavskimi veterani, ko so si čestitali ob prvem svobodnem delavskem prazniku! Še več pa je bilo v njih ponosa in samozavesti, da borba delavskega razreda ni bila zaman in da so ideali komunistov, ki so vsako leto ob prvem maju še posebno živo zagoreli v srcih delavcev, postali stvarnost. Mi mlajši smo tem razgovorom takrat pozorno prisluhnili in še globlje se je v našo zavest vtisnila vsa veličina dolgoletne borbe delavskega razreda Jugoslavije za svobodo in resnično ljudsko državo. V večini pa je dozorel tudi trden sklep in odločnost, da bi po svojih mladih močeh prispevali in pomagali graditi novo socialistično Jugoslavijo. Danes vedo vsi naši ljudje in mnogi preko meja, da je jugoslovanska mladina bila v teh povojnih letih zvest naslednik svojih revolucionarnih vzornikov — komunistov.

Enajst prvih majev se vrsti pred nami v povojnih letih. Enajst veličastnih proslav dela in uspehov v graditvi osnovnih temeljev socialistične Jugoslavije. Delo je dobilo v teh letih tisto mesto, ki mu po vsem družbenem pomenu gre; osvobojeno, oplemeniteno s prepričanjem, da ustvarjamo zase, da gradimo sebi nov dom, je sprostilo velikansko ustvarjalno sposobnost naših delavnih ljudi. Zato so bile vse te proslave revije tega in takega dela. V tisoč novih objektih, od tovarn, hidrocentral, cest, železniških prog, do novih stanovanjskih naselij, bolnišnic, šol in raznih domov — povsod je vgrajeno mnogo truda in znoja naših delovnih ljudi.

Vsi smo pomagali graditi, vsi smo si pritrgovali od ust, zavedajoč se, da nimamo od zunaj česa pričakovati, če hočemo ohraniti svojo neodvisnost in samostojnost. Prebijali smo se skozi najrazličnejše težave naprej in naša prehojena pot ni bila lahka in enostavna. Iz najtežjih let gospodarskih blokad in začasne osamljenosti smo izšli kot zmagovalci, zahvaljujoč se enotnosti naših narodov, njihovi delovni vztrajnosti in dosledni politiki v graditvi socializma, ki jo je vodila Zveza komunistov; na tej poti smo si pridobili mnogo iskrenih prijateljev v svetu. Velikanski napori, samoodpoved in visoka zavest delavskega razreda, delovnega kmeta, naše mladine in delovne inteligence so omogočili, da smo v dobrem desetletju opravili veliko delo in da lahko s trdno vero in zaupanjem gledamo v bodočnost.

Ne samo nove tovarne in nešteto novih proizvodov, ki se v njih izdelujejo, ne samo nova ustvarjalna materialna sredstva, ki so kot plod delavnih rok postala naša skupna last, ampak predvsem novi socialistični odnosi med ljudmi, ki rastejo iz teh skupin, katere zavestno razvija in ustvarja Zveza komunistov, so uspehi, ki se jih ob našem prazniku lahko iskreno veselimo. Delavsko samoupravljanje v podjetjih in družbeno upravljanje na vseh področjih našega življenja, od prosvete, šolstva, zdravstva in socialne politike, do hišnih svetov in stanovanjskih skupnosti, dobiva vse globljo vsebino in večjo materialno osnovo. Delavsko samoupravljanje kot temeljni kamen, na katerem se izgrajuje socialistična demokracija, je sprostilo neslutene iniciative, ustvarjalne pobude delovnih ljudi. S krepitvijo gmotnih osnov, o katerih naj odločajo organi delavskega samoupravljanja, pa bo ta interes neposrednih proizvajalcev z letošnjo delitvijo družbenega dohodka še povečal. Z vso upravičenostjo pričakujemo, da se bo v prihodnjih letih možnost in pravica njihovega odločanja o tem, kar ustvarja, še razširila in poglobila. Vse to pa terja, da proizvajalci odgovorno in pametno gospodarijo, da se zavedajo interesov skupnosti.

Ko se danes ob prazniku dela upravičeno veselimo uspehov prehojene poti v razvoju graditve socializma, je prav, da se vprašamo, kam naj delavski razred usmeri svoje prizadevanje v bodoče. Razrednega sovražnika ni več! V delavskih svetih, občinskih in okrajnih odborih, republiški in zvezni Ljudski skupščini delajo delavci, delavski inteligenti in kmetje iz naših vrst; od njih zahtevamo, da razvijajo naš gospodarski in družbeni mehanizem po socialističnih načelih, sprejemljivih za vse delovne ljudi. Vsako rovarjenje proti tem organom in mišljenje, da se je treba boriti proti njim, ne vodi nikamor. Nihče izven nas samih ni kriv, če ob zaključnem računu ugotavljamo, da je gospodarsko stanje podjetja morda slabo, da so se razpoložljiva finančna sredstva neodgovorno uporabljala, da nismo dosegli večjih uspehov pri dvigu proizvodnosti zaradi neurejenih razmer in slabega osebnega počutja med delavci. Kdo je kriv za to, če nismo spoznali članov delovnega kolektiva, kako gospodarsko stojimo, kaj bi bilo treba še storiti, da bi bili proizvodni uspehi večji in da bi prišla do večjega izraza zavest in pripravljenost posameznikov? Priznati moramo, da na mestih takšne prakse še mnogokje odloča samovolja posameznih vodilnih uslužbencev podjetja, kar hromi in zavira aktivno sodelovanje vseh proizvajalcev pri upravljanju. Toplo, tovariško vzdušje kvarijo protekcija in familiarni odnosi nekaterih ljudi v podjetjih. Namesto da bi razvijali kritične odnose do posameznih nepravilnosti in zlorab, se pojavljajo metode dušenja kritike na različne načine, kot je šikaniranje posameznikov. V boj proti tem pojavom moramo usmeriti naše sile v vseh družbenih organih in organizacijah. Opravimo z vsemi napakami, ki zavirajo še uspešnejši razvoj socialističnih odnosov v naši družbi! Pri tem delu moramo združiti vse naše sile, le na ta način se bo lahko popolno izrazila samozavest in pripravljenost delavskega razreda kot celote, da se bori za svetle ideale socializma.

Veličina naših naporov, prizadevanj in uspehov v borbi za socializem v naši deželi pa je obenem plemenit in velik prispevek delovnih ljudi Jugoslavije k mednarodnemu delavskemu gibanju. Z zavestjo, da z našim bojem in utiranjem neizhojene poti v socializem plačujemo naš dolg do proletarske internacionale, lahko ponosno praznujemo mednarodni delavski praznik. V naši zakladnici izkušenj je najti mnogo koristnega tudi za boj delavskih gibanj drugih dežel, čeprav nam morda z vzhoda še tako očitajo, da izdajamo socialistični »lager« s tem, da ne priznamo vodilne vloge močnejšemu.

Nobene vodilne vloge ne more biti v sodobnem delavskem gibanju v svetu. Zamenjati jo mora praksa medsebojnega spoštovanja, enakopravnosti in razumnega uporabljanja izkušenj drugih narodov v njihovem boju za napredek. Z veseljem lahko ugotovimo, da je poti, ki drže k takemu prijateljskemu sodelovanju, vedno več. Tudi v zadnjem obdobju je Jugoslavija pomagala odkriti nove poti zbliževanja po zaslugi svoje doslednosti v boju za mir in aktivno koeksistenco med narodi. Ljudstva vseh petih kontinentov preveva enaka misel in želja, da se ohrani mir, da bodo vsa številna znanstvena odkritja služila v bodoče le napredku človeštva. Jugoslavija je v tem pogledu storila do sedaj vse, kar je mogla.

S temi željami si sezimo v roke, ko bodo v dneh praznovanja utihnili stroji v tovarnah in rudnikih in bodo v našem lepem Zasavju spet zaplapolale zastave v pomladnem zelenju in cvetju, in si iskreno želimo:

»Srečno, tovariši, za 1. maj!«

R. B.

NOVIM DELOVNIM ZMAGAM NASPROTI...

Z dvigom PROIZVODNJE izboljšujemo življenje!

Težnja vodstev v tovarnah in podjetjih, kakor tudi ostalih delovnih ljudi, je skrb za čimvečjo proizvodnjo.

Z obiskom v Tovarni celuloze in papirja Videm-Krško, Strojni tovarni Trbovlje, Elektrostandard Trbovlje in Splošni obrtni kovinarski zadrugi Videm-Krško smo prišli do spoznanja, da se v vseh omenjenih podjetjih nenehno trudijo in skrbe, kako dvigniti storilnost dela pri enaki ali celo nižji zasedbi delovnih mest.

V Tovarni Celuloze in papirja bodo presegli proizvodni plan

V roto tovarni z naglim tempom uvajajo norme. Prav zaradi tega se je storilnost znatno dvignila, tako da bo v kratkem že nastajalo vprašanje odvečne delovne sile. Pred dobrim mesecem je odšlo iz tovarne na odsluženje kadrovskega roka 25 fantov. Njihovih delovnih mest pa ni bilo treba nadomestiti.

Norme so v tej tovarni uvedli v lesni čistilnici, na lesnem prostoru, pri transportni in v sortirni dvorani, ker so bili mnenja, da je na teh deloviščih preveč zaposlenih. Do sedaj imajo normiranih okrog 40 odstotkov delovnih mest. Ker s tem delom nadaljujejo, bodo po vsej verjetnosti že do 1. junija normirana še ostala delovna mesta.

Korektura delovnih mest in postavljanje premij je znatno vplivala na dvig proizvodnje. Sedaj imajo premiranih že okrog 35 delovnih mest ali 5 odstotkov. Ta delovna mesta so zelo tesno povezana z vodenjem tehnološkega postopka.

Na dvig proizvodnje precej vpliva tudi postavitev rednih operativnih mesečnih planov. Te plane postavljajo že od meseca januarja letos. S to prakso so letos ponovno pričeli zato, ker se je ponovna uvedba omenjenih planov izkazala za koristno.

Z vsakodnevno proizvodnjo bodo seznanjali delavce in uslužbence na ta način, da bodo uporabljali grafikon, ki bo izobešen na vidnem mestu.

S pomočjo raznih koristnih ukrepov so v Tovarni celuloze in papirja v prvih štirih mesecih letošnjega leta presegli plan za 8 odstotkov. Tu ni vpoštevan le časopisni papir, temveč vsi proizvodi. Letos so že izdelali 8.800 ton papirja, medtem ko predvideva letni plan 25.500 ton vseh proizvodov. Iz tega sledi, da bodo letni plan, seveda ob istih pogojih prekoračili za 900 ton vseh proizvodov.

Z izobraževanjem vodilnega kadra bodo v STT dvignili proizvodnjo

V Strojni tovarni Trbovlje so sprejeli nov načrt izobraževanja in sicer PIV sistem, ali praktično izobraževanje vodilnega kadra. Le-ta govori o novem načinu poučevanja in vodenja. Tako so v tej tovarni priredili 14 seminarjev, preko katerih je šlo 140 ljudi.

Prvi program je obsegal temo »sposobnost poučevanja«. Tu so sodelovali brigadirji in mojstri, ki bodo pridobljeno znanje prenašali na podrejene najhitreje ter v najbolj zaželeni in zanesljivi obliki. S tem bodo zmanjšali izmeček, omejili nezgode, na drugi strani pa zvišali storilnost.

V drugi temi so razpravljali o analizi problemov v praksi. Tako bodo lahko prizadeti analizirali na delovnih mestih nastale težkoče. Na podlagi izkušenj bodo preprečili vsako nadaljnje ponavljanje istih problemov v proizvodnji.

V Strojni tovarni igrajo važno vlogo tudi norme. Pred leti niso bile norme stalne. Ker so se venomer spreminjale, niso imeli delavci vanje zaupanja. Zato so takrat isto delo opravljali v nadurah, medtem ko ga danes opravijo zaradi pravilno postavljenih norm v rednem delovnem času. V prvem tromesečju so povprečno prekoračili normo od 18 do 20 odstotkov, medtem ko so jo pred leti prekoračili le od 5 do 10 odstotkov. V normalnih pogojih se norma ne izpremeni. V kolikor se spreminjajo delovni pogoji, tehnološki proces, ali pa material, se temu prilagodijo tudi norme, tako da delavec tudi v novih pogojih ni prikrajšan.

Povezava med delavci in mojstri je vedno boljša. Pogosto se dogaja, da predlagajo delavci ali mojstri spremembe v tehnološkem postopku, katere vodstvo osvoji. Medsebojno zaupanje delavcev, normircev in mojstrov je v precejšnji meri vplivalo na lanskoletne in letošnje uspehe, ki so jih v tej tovarni dosegli.

V podjetju »Elektrostandard« so prešli iz ročne na strojno obdelavo

Podjetje »Elektrostandard«, ki ima zaposlenih 50 ljudi, je z novim letom prenehalo s poizkusno proizvodnjo. V začetku so izdelovali razne strojčke ročno, sedaj pa v pretežni večini uporabljajo že strojni park.

Izdelujejo pralne stroje, ogrevalne peči, plinske kuhalnike, mazalke, električne bojlerje in drugo. Pri opravljanju teh del je 40 odstotkov normiranih delovnih mest. S pomočjo strokovnega tečaja za nekvalificirane delavce so delno izboljšali storilnost dela. Na splošno so nezadovoljni s prostori. Že sam notranji transport podaljša čas izdelovanja pralnika za 12 do 15%, kar v znatni meri vpliva tudi na ceno.

Proizvodnjo bodo lahko v večji meri zvišali in povečali šele potem, ko bodo uresničili perspektivni plan gradnje podjetja. Ker predvidevajo večjo zgradbo, v kateri bi zaposlovali okrog 300 ljudi, bodo gradili v etapah. Potem bodo laže ustalili prozvodni program in določili norme.

Splošna kovinarska zadruga je skoro povsem odpravila bolniške izostanke

Da bi storilnost dela v Splošni obrtni kovinarski zadrugi v Videmu-Krškem ne nazadovala, so v prvi vrsti hoteli odpraviti obratne nezgode. Vsak delavec se mora posluževati pri delu najsodobnejših zaščitnih naprav, kajti drugače mora plačati kazen. Prejšnje leto so pogosto bili delavci, ki so varili brez zaščitnih naprav, na bolniškem dopustu zaradi obolenja oči. S strogo kontrolo nad uporabo zaščitnih naprav teh obolenj ni več.

V letošnji zimi so preprečili prehlade na ta način, da so ogrevali prostore, tako da v zimskih mesecih ni nihče izostal od dela zaradi prehlada.

Poleg tega so izboljšali razpored delovnih mest. Zaradi premajhnih prostorov so vpeljali dve delovni izmeni, tako da so sedaj vsi stroji 100 odstotno izkoriščeni.

Za dosego čimvečjega učinka pri delu je bil vsaki posameznik dalj časa opazovan pri delu. Če se je dobro izkazal, je prišel na odgovornejše delovno mesto. Vsi pa so pod stalno kontrolo dobrega vodilnega kadra.

Nekaj delavcev je opravilo tečaj za varilno tehniko, ki pride pri njih največ v poštev. V pretežni večini varijo za ladjedelnice, kjer prevzema »Llyodregister«. Kljub preizkušnjam na rentgen in ultrazvok še niso doslej prejeli nobene reklamacije.

Sami so si izdelali univerzalni varilni stroj, ki ustreza dvema varilnima aparatoma. Z uporabo novega stroja sta odpadli pri enaki proizvodnji dve delovni mesti.

Pri delu jih ovirajo le pretesni prostori in pomanjkanje dvigalnih naprav. Ker imajo velika in težka dela, morajo stalno paziti, da ne pride do nesreče.

Že samo ti primeri nam prikažejo različne prijeme za dvig storilnosti. Tudi ostala podjetja se poslužujejo podobnih metod z namenom, da dosežejo v delu čimvečji uspeh.

Albina Roš

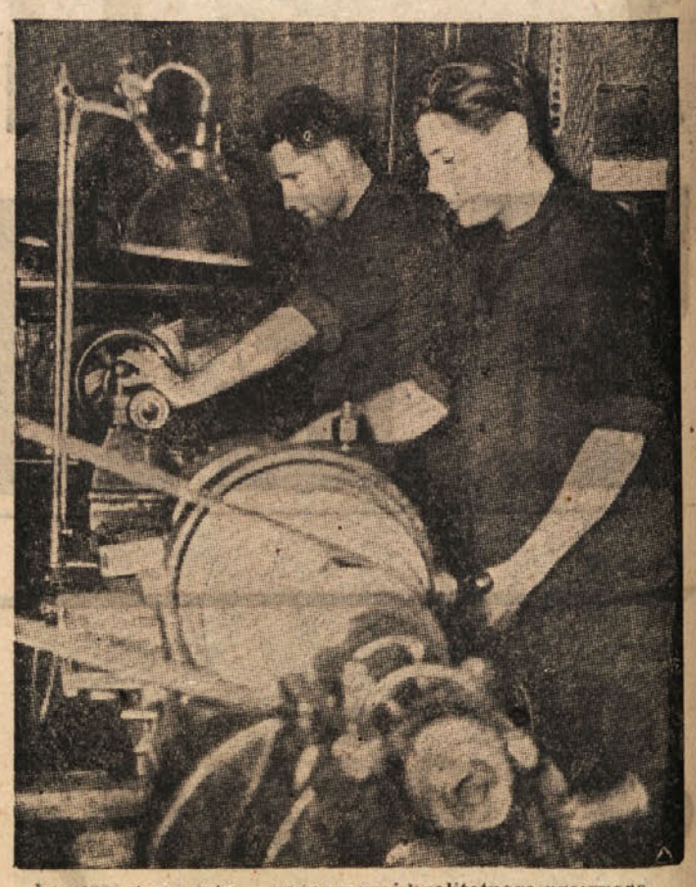

Preciznost pri delu — važen pogoj kvalitetnega proizvoda.

Za izobraževanje so pogoji

Zadnjič smo dejali, da na izobraževanje odraslih, predvsem pa delavsko izobraževanje, najbolj neposredno vpliva ves sistem naše socialistične demokracije. V organih družbenega upravljanja, v delavskih svetih, upravnih odborih raznih zavodov in ustanov, v ljudskih odborih, svetih proizvajalcev, svetih državljanov itd. deluje sto in sto tisoče delavcev in ostalih delovnih ljudi. Ti prevzemajo nase v imenu družbe velike in odgovorne naloge — odločajo o najvažnejših stvareh. Prav te naloge pa terjajo od vsakega posameznika čimveč znanja. Socialistični družbi je torej potrebno, da vsakemu posamezniku nudi tisto družbeno in strokovno izobrazbo, ki bo vplivala na to, da bodo vse te obstoječe in še neprebujene sile prišle še bolj do izraza, da bodo še bolj vsestransko uporabljene, kajti res je, da postaja vloga posameznika v družbi vse večja, njegove funkcije in odgovornosti rastejo.

Pri nas pa so tudi vse širše možnosti za izobraževanje. Naše materialno bogastvo je vsak dan večje in to omogoča dvig kulture in izobrazbe, dvig življenjske ravni. Nič ni potem čudnega, če so tudi želje po izobraževanju večje, če si vsakdo želi pridobiti še večje strokovno znanje, več zvedeti, kaj je novega na področju znanosti, tehnike in kulture in na drugih področjih. Pri izobraževanju gre torej za oblikovanje vsestransko razvite osebnosti, za oblikovanje človeka, ki bo znal o vsaki stvari trezno presojati.

Tovariš Gvido Urlep, predsednik delavskega sveta rudnika Trbovlje-Hrastnik, je v nekem intervjuju dejal tole: »Seveda bi bilo najbolje, če bi vsakdo, razen da pozna problematiko in proizvodni proces v podjetju, obvladal tudi tehniko vodenja in čitanja bilanc, poznal sestavne dele zaključnih računov in znal o vseh teh stvareh tudi pravilno poročati kolektivu. Znanja torej ni nikoli dovolj in si ga moramo neprestano pridobivati, nenehno se moramo izpopolnjevati na razne načine...«

Res, znanja ni nikoli dovolj. Član delavskega sveta, in ne samo ta — vsak delavec bi moral poznati tehniko vodenja in moral bi znati brati bilance, poznati sestavne dele zaključnih računov. Zato je za člane delavskih svetov izobraževanje še tembolj potrebno. Republiški svet sindikatov Slovenije je že lani prišel do zaključka, da bi morali osvojiti načelo, da je vsak član delavskega sveta dolžan dovršiti poseben tečaj, kjer bi se seznanil z najelementarnejšimi vprašanji, ki jih mora poznati član organov upravljanja. Dalje misli republiški svet, da morajo delavski sveti finansirati izobraževanje članov delavskih svetov, ker je to neposredno zvezano z uspešnim upravljanjem gospodarske organizacije. Seveda bi morali zato tudi zasnovati potrebne programe. Iz poročila republiškega sveta sindikatov za letošnji občni zbor pa je bilo moč tudi razbrati določene pobude v tej smeri. Med drugim je rečeno: Republiški svet proučuje pobudo za to, da predlaga Kongresu delavskih svetov Jugoslavije, naj sprejme naslednje odločitve: a/ da je sleherni član delavskega sveta in upravnega odbora dolžan objskovati določen sistem tečajev, ki bi mu pomagali pri usposabljanju za upravljanje; b/ stroške za prirejanje tečajev naj bi krila gospodarska podjetja; c/ svetovati delavskim svetom, naj materialno podpro delo ljudskih in delavskih univerz in naj sklepajo z njimi konkretne dogovore za prirejanje posameznih tečajev in seminarjev za delavce njihovih podjetij.

-k.

Pojasnilo glede organizacije proslave dneva izseljencev v Brestanici

Na prošnjo tovarišev iz krajevne organizacije Zveze borcev v Brestanici, da naše bralce obvestimo glede priprav dneva izseljencev v Brestanici, daje občinski odbor ZB Senovo o stvari naslednje pojasnilo:

Na članek tovariša A. M., ki je v »Zasavskem tedniku« št. 12 dne 16. marca t. l. izšel pod naslovom »Grenki spomini«, v katerem je med ostalim rečeno, da bo letos v juliju ali avgustu v Brestanici prvič po 16 letih dan izseljencev, se je že več tovarišev obrnilo na brestaniško organizacijo ZB glede podrobnih informacij, kako je s pripravami za ta praznik.

V tej zadevi moramo pojasniti, da doslej še ni bil določen datum te slovesnosti in so objavljene informacije, da bo to praznovanje v letošnjem juliju ali avgustu, netočne in prezgodnje. Glavni odbor ZB NOV v Ljubljani namreč na predlog Brestaničanov še ni izrekel svojega končnega mišljenja, ker se to vprašanje pač proučuje v republiškem merilu in bi se ta slovesnost seveda tudi izvršila v tem merilu. Po mišljenju občinskega odbora ZB Senovo bi občinska in tudi brestaniška organizacija ZB v celotnih pripravah na ta praznik sicer lahko mnogo pomagali, vendar še zdaleč ne bi bili kos tako velikim pripravam, kot jih terja organizacija dneva izseljencev in bi moral vso skrb in organizacijo tega slavja voditi kak višji organ kot krajevni, vsekakor pa pod okriljem Glavnega odbora ZB Slovenije, kar pa razumljivo terja obširne priprave in seveda tudi časa. Tudi tehnične ovire bi prirediteljem onemogočale, da letošnje poletje pravočasno izvrše vse priprave za sprejem gostov in za ureditev potrebnega prostora, kjer naj bi bila ta velika slovesnost — zato po vsej verjetnosti do prireditve dneva izseljencev v Brestanici letošnje leto še ne bo prišlo.

Vsekakor pa je predlog oziroma zamisel Brestaničanov lepo odjeknila povsod, tako da bo prav gotovo naletela na razumevanje pri višjih organih, ki bodo ta predlog podrobneje proučili in o tem seveda pravočasno obvestili vse zainteresirane.

OBČINSKI ODBOR ZB SENOVO.

VSEM NAROČNIKOM, BRALCEM, DOPISNIKOM IN PRIJATELJEM »ZASAVSKEGA TEDNIKA« ČESTITATA ZA 1. MAJ UREDNIŠTVO IN UPRAVA ČASOPISNEGA ZAVODA »ZASAVSKI TEDNIK«, TRBOVLJE.

VSEM NAROČNIKOM IN BALCEM »ZASAVSKEGA TEDNIKA«

Današnja prvomajska številka »Zasavskega tednika« je dvojna (št. 18/19) in bo prihodnja številka lista izšla v soboto, 11. maja. Za to smo se odločili zaradi tega, ker morajo imeti prosto ob prazniku 1. maja tudi tiskarski delavci in je praktično nemogoče izdati številko lista v soboto, 4. maja. Iz tega razloga smo izdali pričujočo številko na 16 straneh. Upamo, da se bodo naši naročniki in bralci s tem strinjali.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

O LETOŠNJEM DRUŽBENEM NAČRTU HRASTNIŠKE OBČINE

S skupnimi napori

BODO LAHKO URESNIČILI LETOŠNJE NALOGE

Te dni sprejemajo v hrastniški občini letošnji družbeni načrt. Osnova tega načrta je nadaljevati že predlani začrtano pot in s skupnimi napori zagotoviti realizacijo vseh nalog.

Družbeni proizvod celotne hrastniške industrije bo letos predvideno takle: Steklarna 735,610.000 din, Kemična 275,094 tisoč in rudnik 1,057,496.000 tisoč din. Po tem je videti, da Steklarna in Kemična tovarna kar močno povečujeta družbeni proizvod in s tem seve, tudi narodni dohodek. V obeh podjetjih pričakujejo le delno zvišanje zaposlenih. Čeprav letos ne predvidevajo znatnega dviga proizvodnje, pa bo vseeno možno z odkrivanjem rezerv v izkoriščanju kapacitet in z izboljšanjem organizacije dela še znatno preseči predvideni plan proizvodnje. Posebno verjetno bo letošnji proizvodni načrt nekoliko presežen pri rudniku Hrastnik.

Primitivizem v kmetijstvu

Kot vsepovsod drugod, tako tudi v hrastniški občini kmetijstvo ni izpolnilo lanskoletnih nalog. Je že res, da je nagajalo vreme, zlasti toča in suša na strniščnih posevkih, toda glavni vzrok je primitivizem v obdelovanju in splošnem kmetovanju. Kmetje še vedno pridelujejo zgolj zase, skoroda nič pa za potrebe trga, ali pa še vedno pridelujejo proizvode, za katere ni ugodnih pogojev na njihovi zemlji.

Navajati kmetovalca na to, da bo pridelval čimveč pridelkov za trg, bo letos ena najvažnejših nalog. Občinski investicijski sklad bo tudi letos tega sklada finansirali večje tijstva na ta način, da bodo iz uporabljen za napredek kmetinvesticije, ki jih bo izvajala Kmetijska zadruga.

V trgovinah povečati izbiro blaga

Lani so trgovine v hrastniški občini ustvarile 357,651.000 din prometa, kar je za en odstotek več, kot so planirali. Letos pa je plan za 4.5% odstotka večji kot lani. Po tem bi lahko sodili, da je hrastniška trgovska mreža, po možnostih sodeč, kar zadovoljivo opravljala svoje dolžnosti. Toda videti je, da hrastniški potrošniki najete kredite še vedno vnovčujejo izven hrastniške občine, zlasti v slovenskih središčih. Kajpak to predvsem zaradi boljše izbire blaga. Zategadelj bi morala hrastniška trgovska podjetja — če bi bilo možno — dobiti več kreditov. Sicer pa je letošnje leto trgovsko podjetje »Preskrba« dobilo še eno sodobno poslovalnico v novozgrajenem poslopju v zgornjem delu Hrastnika.

Obrt nekoliko nazaduje

Niti obrt lani ni dosegla predvidenih rezultatov. Še celo odjavljali so nekatere obrti. To velja zlasti za tiste obrti, katerih izdelki se pojavljajo na trgu kot industrijski.

Že predlani so v Hrastniku sklenili graditi poslopje, v katerem bi našlo več obrti svoje poslovne prostore. Lani bi se morala začeti zamisel uresničevati, pa žal ni bilo za to dovolj sredstev. Vsekakor zamisel ne sme ostati neizpolnjena, ker bi hrastniški občani take obrtne delavnice resnično potrebovali.

Z združitvijo nekaterih obrtnih delavnic iste stroke je sedaj dosežena večja rentabilnost posameznih obrtnih obratov, nujno pa je dajati več finančne pomoči tistim obrtnim obratom, ki se utegnejo še bolj izpopolniti.

Manjši promet v gostiščih

Družbeni sektor gostinstva lani ni dosegel predvidenega prometa. Še celo za 20 odstotkov manjši je. Značilno pa je, da je precej naraslo uživanje žganih pijač, padla pa je prodaja vina. Zanimiva je misel, da bodo v prihodnjih mesecih nekoliko globlje analizirali ta pojav in ga skušali odpraviti.

Sredstva iz investicijskega sklada bodo šla letos predvsem za izboljšanje higienskih razmer v hrastniških gostiščih.

(v)

Kako čudovito se znajo igrati pionirji! Le poglejte jih! Tile so iz Hrastnika, ki so tale pomladni čas že komaj pričakovali.

Göttingenska deklaracija

Sestanek v palači Schaumburg (na katerem je razen zahodnonemškega kanclerja Adenauerja, obrambnega ministra Straussa in predstavnikov Atlantskega pakta sodelovalo tudi 18 nemških znanstvenikov z »Instituta Max Planck« v Göttingenu, ki so pred nedavnim objavili deklaracijo proti atomski oborožitvi Zahodne Nemčije) se ni končal z Adenauerjevo zmago. Znanstveniki niso popustili, niso preklicali ali omilili svoje izjave. Adenauerjeva vlada je bila prisiljena izjaviti, da v celoti deli njihovo zaskrbljenost in soglaša z motivi, ki so narekovali »göttingensko deklaracijo«.

Pariški sporazumi zagotavljajo Zahodni Nemčiji neodvisnost in omejeno oborožitev, prepovedujejo pa ji proizvodnjo atomskega in hidrogenskega orožja. Nikjer pa ni zapisano, da zahodnonemška vojska ne bi smela biti oborožena s takšnim orožjem — če ji ga nekdo pokloni ali proda. Američani so že napovedali, da bodo v kratkem poslali deželam Atlantskega pakta (torej tudi Zahodni Nemčiji) atomsko raketno orožje, morda pa še kakšno drugo.

Adenauer je pred kakima dvema tednoma izjavil, da bo nemška vojska oborožena z ameriškim atomskim »taktičnim orožjem« in z nekakšnimi »malimi bombami«. To pa staremu kanclerju ni dovolj. Želi si več, želi si »atomsko neodvisnost«, ne bi rad »zaostajal«. Dejal je: »Če bo šlo tako naprej — nobena dežela ne bo mogla zaostajati.« In potem je nekam žalostno dejal: »Sedaj je naša varnost odvisna le od ameriške atomske moči.«

Te Adenauerjeve izjave so izzvale precejšnje nezadovoljstvo v Zahodni Nemčiji. Socialni demokrati, liberalci in celo predstavniki stranke beguncev so obsodili kanclerjeve »atomske ambicije«, ki po njihovem mišljenju še bolj škodujejo združitvi Nemčije kot vsa ostala Adenauerjeva politika.

Nekaj dni kasneje je obrambni minister Strauss skušal pomiriti nasprotnike atomske oborožitve. S svojimi izjavami, ki so potrdile Adenauerjeve napovedi o ameriških pošiljkah taktičnega orožja zahodnonemški vojski, pa je javno mnenje še bolj razburil.

Tedaj so spregovorili znanstveniki z »Instituta Max Planck« v Göttingenu. Osemnajst uglednih zahodnonemških atomskih znanstvenikov, med katerimi so štirje Nobelovi nagrajenci, je kategorično izjavilo: »Svečano poudarjamo, da ne nameravamo delati za proizvodnjo, poizkuse in uporabo atomskega orožja.« Odklonili so tudi vsako sodelovanje pri oboroževanju zahodnonemške vojske z ameriškim taktičnim atomskim orožjem.

Podpisniki »göttingenske deklaracije« poudarjajo, da ima tako imenovano taktično atomsko orožje isti učinek kot atomski bombi, ki so ju Američani vrgli na Hirošimo in Nagasaki. Ena sama taktična hidrogenska bomba pa bi popolnoma uničila ozemlje, veliko kot Ruhr. Nekaj takih bomb bi uničilo vso Zahodno Nemčijo.

Göttingenske atomske znanstvenike je podprl velik del zahodnonemškega javnega mnenja od socialnih demokratov in sindikalnih voditeljev do liberalcev, predstavnikov stranke beguncev in številnih znanstvenikov. Uradni bilten socialnih demokratov je zapisal, da je deklaracija göttingenskih znanstvenikov »v čast zahodnonemškim znanstvenikom in vsej nemški javnosti«, da je »apel razuma proti nespametni in nevarni Adenauerjevi politiki«.

Adenauer se je seveda razjezil nad »modreci iz Göttingena«, kakor je znanstvenike ironično imenoval. Očital jim je, da škodujejo deželi, ki mora napredovati z drugimi velesilami, in malo je manjkalo, da jih ni obdolžil za služabnike Sovjetske zveze. Obrambni minister Strauss pa je napadel znanstvenike kot »pacifistične idealiste«, ki nezavedno »koristijo Moskvi«.

Kancler pa je končno moral nekoliko popustiti, kajti Nemčija je pred volitvami in Adenauer vsaj v teh dneh ne sme zapostavljati javnega mnenja, če noče škodovati sebi in svoji krščansko-demokratski stranki. Na sestanku v Schaumbergu je Adenauer razodel, da se strinja z zaskrbljenostjo znanstvenikov in z njihovimi motivi. Toda Zahodna Nemčija vseeno ne sme zaostajati za velesilami, zato bo najpozneje v dveh letih uvedla atomsko oborožitev, če v tem času ne bo prišlo do uspešne splošne atomske razorožitve.

PRVOBORCI PRIPOVEDUJEJO O 1. MAJU

1. maj, praznik dela, predstavlja danes pri nas pregled doseženih uspehov naših delovnih ljudi in nadaljnjo mobilizacijo vseh ljudskih sil, ki gradijo socializem.

V borbi za osemurni delavnik so delavci v ZDA 1. maja 1886. leta organizirali generalno stavko. V tej stavki je policija v več mestih stavkujoče napadla. V Chicagu so policisti pobili in ranili več delavcev, nekaj pa jih je sodišče kasneje obsodilo na smrt na vešalih.

Ti majski dogodki v Chicagu so globoko odjeknili med svetovnim proletariatom. Kongres II. Internacionale v Parizu je leta 1889 proglasil Prvi maj za dan borbe mednarodnega proletariata za osemurni delovni dan. V kapitalističnih državah pomeni praznovanje 1. maja odkrito izpoved zahteve delavcev po izboljšanju življenja, pregled borbenih sil proletariata in zaupanje v njihovo končno zmago. Pri nas, v socialistični državi, pa je danes Prvi maj praznik vseh delovnih ljudi, ki ob tej priliki pregledajo dosežene uspehe, hkrati pa napravijo načrte za naše nadaljnje delo. Delovno ljudstvo Jugoslavije je danes svobodno in rešeno kapitalističnega izkoriščanja. Vse to pa se imamo zahvaliti predvsem naši Komunistični partiji in vsem tistim, ki so darovali svoje življenje za naš boljši jutrišnji dan, prav tako tudi vsem tistim, ki so v aprilu 1941. leta in še prej v časih stare Jugoslavije sledili pozivu Komunistične partije in leta 1941 začeli gigantski upor proti okupatorju in njihovim pomagačem, našim izdajalcem.

Naslednje sestavke pa posvečamo nekaterim prvoborcem iz našega okraja, ki so se uredništvu našega lista prav radi odzvali, kako so praznovali 1. maj v letih 1941 in 1942.

Kaj pravi podpredsednik OZZ, tov. Franc Dragan

1. maja 1941 je bilo menda po vsem Zasavju in Posavju enako navdušenje, ki pa se je kmalu poleglo, posebno v Posa-

vju, kjer so pričeli z množičnim izseljevanjem. Vendar pa smo 1. maj 1941 že praznovali v znamenju organiziranja OF in širili njen program — poziv na upor proti okupatorju. V prvih dneh po 1. maju sem se tudi jaz povezal z organizatorji Osvobodilne fronte. Glavna naloga je bila zbrati tedaj čimveč orožja in raznih drugih potrebščin.

1. maja 1942 pa je bilo že malo drugače kakor 1941. Deloval sem na področju Kostanjevica-Gorjanci. Takrat je bila že formirana enota Gorjanskega bataljona, s katerim sem bil v neposrednih stikih. Imel sem zvezo s slovenskimi in hrvatskimi kuriri, terenskimi sodelavci in drugimi. 1. maja 1942. leta je bilo področje rajona Sv. Križ skoro popolnoma osvobojeno; Italijani so se umaknili v večje postojanke, kakor n. pr. Kostanjevica, Št. Jernej, iz katerih so redko prodrli na osvobojeno ozemlje. Na tem osvobojenem ozemlju smo leta 1942 postavili v vseh vaseh »Vaško zaščito« in krajevne odbore OF ter v avgustu izvedli prve volitve v narodnoosvobodilne odbore. Vse delo pa je bilo začasno ustavljeno z veliko italijansko ofenzivo, tako imenovano »roko ofenzivo«. Toda delo, ki si ga je zastavila KP in OF, niso ustavili ne Italijani ne Nemci ne belogardisti, ampak se je nadaljevalo naprej, čeprav v težjih okoliščinah, do naše popolne osvoboditve.

Dolfi Hohkraut: 1. maj 1941 — črni dan za Trbovlje

V tistih odločilnih dneh v zgodovini jugoslovanskih narodov je bil mladi Dolfe Hohkraut še skojevec. Za 1. maj 1941 je dejal, da je bil to črni dan za Trbovlje in sodi, da je delno vplivalo na tako udeležbo pri proslavi 1. maja to, da so imeli tedaj delavci prvikrat plačan prosti dan 1. maja /danes imamo plačana 2 dneva/. Komunisti so sicer opominjali ljudi, da je Hitler ta dan izkoristil za svoje namene, toda to svarilo ni imelo dosti uspeha.

Dolfi Hohkraut je kmalu nato odšel v Revirsko četo, kjer je bil skupno z ostalimi borci pri ustanovitvi te čete na Vrheh.

Vse bolj drugačen pa je bil 1. maj 1942. Tedaj ni bilo več navdušenja. Najbolj »vroči« so ga praznovali, nekateri pa iz strahu. Revirska četa je napravila v počastitev 1. maja 1942 napad na Trbovlje, in to 29. aprila ponoči, ko je napravila sabotažno akcijo na žičnico rudnika Plesko-Neža, ki pa je uspela le delno. Pri tem napadu so sodelovali med ostalimi tudi: Franc Umek-Zepl, Antonesko, Tomo Šmit, Peter Kos-Petruška in še drugi. — Kakor že rečeno, je ta akcija le delno uspela, vendar je skupina 35 partizanov pokazala, da še živi in je okupator ni uničil. Za dan 1. maja 1942 pa so bili tovariši pri Friglu pod Gamberkom pri Zagorju in je med nje prišla tudi Vera Slandrova-Lojzka. Pogovorili so se o nadaljnjih akcijah in v svobodi, proč od okupatorja proslavili 1. maj, praznik delovnih ljudi.

Franc Kralj - Cink pripoveduje

Franc Kralj-Cink pravzaprav doma v Zagorju, sedaj pa je načelnik notranje uprave v Trbovljah. Ko smo ga vprašali,

kako je praznoval 1. maj v letih 1941 in 1942, je dejal:

1. maj 1941 je bil — kakor so to poveđali že drugi — v revirju žalosten. Ljudje so bili, misleč da jim Hitler res prinaša raj na zemlji, navdušeni nad prihodom nemške vojske, ki naj bi prinesla zaželeno spremembo. Toda kaj kmalu so ljudje spoznali, da je naša rešitev le v skupni borbi za svobodno Jugoslavijo. Tako smo se že v dneh okrog 1. maja začeli pripravljati na delo, kajti ustanovitev OF dne 27. aprila 1941 v Ljubljani je že napravila za nas jasen program. Komunisti smo se tega dobro zavedali. In zato ni bilo prav nič čudnega, da se je že v juliju 1941. leta ustanovila I. revirska četa, v kateri so se zbrali najboljši prvoborci — komunisti.

Vse drugače pa je bilo 1. maja 1942. Že v aprilu smo ustanovili Štajerski bataljon na Plešah pod Sv. Goro, in prav Štajerski bataljon je napravil v počastitev prvega maja v revirju večje akcije. Tako so v noči od 29. na 30. aprila posamezne partizanske desetine napadle Trbovlje. Uničili smo daljnovod na Pleskem in tamkaj zažgali rudniško zasipalno napravo, napadli smo komando »Wehrmannschaft« na Partizanskem vrhu, prav tako napadli komar Gestapa, ki je imela svoj v vili Kajtna v Zg. Trbovl.

Akcija v počastitev 1. maja 1942 je močno odjeknila po trboveljski dolini, prav tako v Zagorju in Hrastniku. Ljudje so že imeli dosti Hitlerjevih »dobrot« in naši napadi na švabske postojanke so jim vlivali pogum in jim dali moč. Videli so, da partizanska vojska ni uničena, pač pa da narašča.

Med prvimi partizani v revirjih so bili komunisti, ki so se v svojih akcijah zavedali svoje naloge in jo tudi častno izvrševali. Tako so pripomogli, da danes praznujemo 1. maj v svobodni socialistični državi.

Misli tovarišice Lidije Šentjurčeve

Ko smo jo naprosili, da nam opiše, kako je praznovala 1. maj v letih 1941—1942, nam je sporočila sledeče:

Dragi tovariši! Vaš namen, da opišete 1. maj 1941, 1942, kakor so ga slavili prvoborci, mi daje povod, da napišem nekaj misli, ki sem jih hotela že večkrat napisati kadar koli sem čitala v vašem listu razne spomine. Razumljivo je, da posamezniki napišejo to, kar so oni sami doživeli v določenem obdobju — in še to, glede na čas, ki je prešel, dostikrat netočno in nekritično. Tako so žal odlomki iz posameznih dob, bojev in akcij večkrat podani tako, da se ne dobi podoba celote, organizirane borbe, akcije ljudstva, vodilne vloge Partije, organizatorske vloge forumov Partije in Osvobodilne fronte, doprinos sindikalnih, kulturnih in drugih organizacij, v katerih so delali člani po direktivah Partije v sklopu splošne linije in ciljev, ki jih je postavljala pred svoje člane Partija. Poedinci so sicer igrali važno vlogo, vendar v naši revoluciji v največji meri kot konkretizatorji in izvajalci organiziranih akcij.

1. maj je pa še posebej kot praznik delavskega razreda imel značaj manifestacije moči in borbenosti razredno zavednih sil delavskega razreda in mobilizacije novih sil za borbo proti razrednemu sovražniku. Zato je praznovanje 1. maja prvoborcev bilo v vrstah delavstva in so naše osebne proslave bile take, kot so jih proslavljale konkretne organizacije v konkretnih pogojih.

Če naj opišem svoje praznovanje 1. maja 1941—1942, je to kratko:

Prvega maja 1941 sem bila v revirjih, kjer je komunistom, to je vsem prvoborcem, šele bila tolmačena naloga, ki jo je dal Centralni komite Partije, da je treba zbrati vse patriote v Osvobodilno fronto in se pripraviti na borbo. Mi nismo bili v stanju organizirati naše proslave 1. maja, niti preprečiti ali dezorganizirati okupatorjevo slavljenje 1. maja, in mi bo ta 1. maj ostal v spominu kot eden najtemnejših dni iz zgodovine naše borbe v revirjih.

Leta 1942 sem bila poverjenik Centralnega komiteja in sekretar OK KPS za Ljubljano v Ljubljani in skupno z drugimi tovariši organizirala proslavo 1. maja, ki je izražala ogromno moč Partije in Osvobodilne fronte, borbenost, iniciativnost in disciplinirano velike večine prebivalstva Ljubljane in ki je nagnala strah v kosti italijanskim okupatorjem. Naj mi bo dovoljeno ob tej priliki reči, da sem lani, ko sem bila član partijske delegacije v severni Italiji, srečala kot občinskega odbornika, izvoljena na listi KP, dva bivša italijanska vojaka, ki sta mi izjavila, da so te akcije, ki sta jih doživela v Ljubljani, bile prvi povod, da sta skupno z nekaterimi drugimi italijanskimi vojaki začela razmišljati in končno postala komunista.

Lidija Šentjurc

Peter Kos - Petruška

Kar dosti nam je povedal o praznovanju pomembnega delavskega praznika v prvih letih vojne, ki so ga prvoborci praznovali z akcijami proti okupatorju. Peter Kos-Petruška je doma iz Zagorja in je razpad stare Jugoslavije doživel kot Skojevec. Tako je imel že za 1. maj 1941 določeno nalogo in je bil tudi pri ustanovitvi I. revirske čete 22. julija 1941 na Vrheh nad Trbovljami. Revirska četa je napravila večjo akcijo proti okupatorju v noči od 8. na 9. avg. v Zagorju, kjer je napadla tamkajšnjo nem. žandarmerijsko postajo. Zagorje praznuje v spomin na to akcijo 9. avgust kot svoj občinski praznik. — Tudi Petruška je sodeloval pri formiranju Štajerskega bataljona na Plešah. Za 1. maj 1942. leta je bil tudi on v akciji, ki so jo partizani izvršili v noči od 29. na 30. aprila. Takrat je vodil svojo skupino, ki je napadla rudniško žičnico na Pleskem v Trbovljah. Ko so žičnico uničili in zažgali, so se umaknili v smeri proti Bevškem. Njihov cilj so bile Pleše. Toda tja niso prispeli, ker jih je na poti presenetila švabska patrulja. Tako je Petruška 1. maj 1942 s svojo skupino praznoval tik nad Zagorjem pod »Hrasteljevo skalo«. Takrat je snežilo in tudi kuriti niso smeli. Šele noč jim je dala možnost za premik naprej. Dva dni pozneje so se vse skupine zbrale na Sv. Gori.

Petruška je tudi povedal, kako je praznoval 1. maj 1943. Tedaj je že obstajal Zasavski bataljon in je bil Petruška namestnik komandanta tega bataljona. Bataljon so za akcije 1. maja 1943 razdelili v 20 skupin. Tako je bilo izvršeno več sabotažnih akcij, med njimi napad na železniško postajo Sava pri Litiji, kjer so partizani uničili 3 vagone radijskih aparatov in 30 kamionov. Petruška je po akciji telefoniral na postajo v Zagorje in jih povabil na praznovanje 1. maja na Sv. Goro. Dejal jim je, da so jih čakali na Savi in jih vprašal, zakaj niso prišli. — Prvi maj

1943. leta so naši borci praznovali na Sv. Gori in že drugače kot leta 1942: med nje so prišli domačini, prijatelji iz Zagorja in okolice, med partizani pa sta bila tudi Peter Stante-Skala in Franc Poglajen-Kranjc. — Za 1. maj tega leta so partizani napravili še neko akcijo. Napravili so »kres« na Partizanskem vrhu. Tedaj so namreč v noči na 1. maj zažgali planinski hotel »Ana« in s tem onemogočili, da bi okupator imel v hotelu stalno vojaško postojanko.

Kadar le utegnejo, se zberejo naši prvoborci in se pogovore o svojem delu, zlasti pa radi obujajo spomine, res pisane spomine na čas surove borbe z okupatorjem. Na sliki vam predstavljamo tovariše: Ernesta Babiča, Milenka Mlinariča, Ivana Šorna-Bojana, Maksa Jakopiča-Jurja in Miha Jeriča.

Predsednik OO ZB NOV Trbovlje Ivan Šorn - Bojan

Veliko bi lahko povedal o praznovanju 1. maja v Trbovljah leta 1941, vendar moram priznati, da se Trboveljčani niso preveč dobro izkazali. Živeli so pač v prepričanju, da jim okupator prinaša rešitev. Toda kaj kmalu so spoznali, kakšna je bila rešitev tretjega rajha. Trbovlje so bile 1. maja 1941 okrašene kot še nikoli. Edino Rudarskega doma nismo okrasili, takrat sem bil tam zaposlen. Rudarski dom je bil shajališče vseh naprednih ljudi, predvsem pa komunistov. Prvega maja 1941 sem bil še v Trbovljah, toda kmalu nato v Revirski četi, ki je bila ustanovljena na Vrheh 22. julija. Leta 1942 pa sem bil na političnem delu v Suhi Krajini. 1. maj smo lepo praznovali, posebno še zato, ker je ljudstvo na področju Suhe Krajine bilo v večini z narodnoosvobodilnim gibanjem. V Gradencih smo na predvečer pripravili lepo proslavo 1. maja, medtem ko so naši borci napravili na ta večer večjo akcijo. Suha Krajina je bila takrat z nami, vendar pa je italijanska ofenziva meseca avgusta 1942 popolnoma spremenila položaj: Suha Krajina je postala središče BG /Bele garde/. Kljub vsemu terorju belogardistov in Italijanov pa se je narodnoosvobodilno gibanje širilo naprej, tako da smo vsako leto 1. maj praznovali v znamenju zmag in odpora proti okupatorju in domačim izdajalcem. Danes pa praznujemo 1. maj v znamenju delovnih zmag in pa v spominih na dni naših borb in zmag.

Miha Jerič — prvoborec, rudar

Povsod dobiš Miha Jeriča. Danes je upokojen rudar, živi v Krnicah, toda vedno je na terenu, kjer je še zmeraj aktiven aktivist in dober komunist. Bil je med organizatorji upora proti okupatorju leta 1941 na Senovem, kjer je skupno z ostalimi: Karlom Šterbanom, Ernestom Babičem, Jos. Boršinarjem, Marijo Šterban in drugimi sodeloval pri prvih akcijah. Tako je med drugim rekel, da 1. maja 1941 še ni bilo večjih akcij, vendar pa so že imeli direktivo zbirati dobre patriote okrog sebe za skupne akcije. Skupno s Šterbanom je okupator Miho Jeriča po napadu Nemčije na SZ zaprl 23. junija 1941 v Brežicah. Tam sta bila 7 dni, nato pa so ju zaradi pomanjkanja dokazov izpustili. Dobro zagovor je tudi k temu koristil.

1. maj 1942. leta pa smo — tako je pripovedoval Miha Jerič — praznovali skupaj s Karlom Šterbanom in Marijo, bili pa so navzoči tudi Franc Kreže in Milka, Ernest Babič in Justi Babič. Organizator v teh krajih je bil takrat tovariš Sergej Kraigher in tudi Francka Unetič iz Trbovelj je bila v povezavi z nami. 1. maja 1942 smo imeli proslavo v Krnicah, kjer smo se tudi pogovorili o bodočih akcijah. Ob tej priliki nam je tovariš Sergej dal potrebna navodila.

Jeričev dom v Krnicah je bil zbirališče partizanov in aktivistov. Vse do meseca marca 1944 je bil potreben za delo na terenu, takrat pa je tudi Miha Jerič odšel v partizane, kjer je ostal do osvoboditve in praznoval 1. maj v svobodi 1946. leta.

Praznik mladosti na Senovem

Poročali smo že o pripravah na Senovem za praznik mladosti. Pred nedavnim se je sešel poseben štab, ki vodi vse priprave za počastitev tega praznika. Program prireditev, ki bodo meseca maja, je zelo pisan.

Že v aprilu bo nekaj prireditev. Tako bo 27. aprila v Brestanici telovadna akademija, ki jo bo pripravila nižja gimnazija na Senovem. V nedeljo, 28. aprila pa bo pionirsko prvenstvo v šahu občine Senovo.

V sestav proslav dneva mladosti sodijo nato vse prireditve v maju, ki jih ni malo. Tako je za 5. maj napovedana rokometna in odbojkarska tekma med TVD »Partizanom« Senovo in Brežicami. Od 5. do 12. maja bodo namizno-teniške tekme članov in mladincev »Partizana« s Senovega. Dne 12. maja bo občinsko prvenstvo v teku čez drn in strn, nadalje nogometna in druga tekmovanja. Dne 19. maja je nameravan planinski izlet pionirjev in mladink na Bohor in to na Plešivec, Javško in Oslico. Tega dne bo tudi pionirsko strelsko tekmovanje na nižji gimnaziji in člansko tekmovanje strelske družine na Senovem.

V dneh od 19. do 26. maja bodo razne šahovske tekme, ki jih bo priredila »Svoboda« s šahisti iz Brestanice in Vidma-Krškega, dne 23. maja pa bo tekmovanje šolskih pevskih zborov občine Senovo. Dne 21. maja namerava Ljudska tehnika na Senovem prirediti predavanje, za katero bo izbrala eno izmed najzanimivejših tem.

Na dan 25. maja bodo dopoldne šolske predstave kina, popoldne pa bo medmestni turnir v hokeju na travi, na katerem bodo sodelovale ekipe iz Zagreba, Celja in Senovega.

Zvečer bo slavnostna prireditev, kjer bo razen govora predsednika občine tov. Šterbana na sporedu telovadna akademija, ki jo pripravlja TVD »Partizan« Senovo.

Proslava dneva mladosti bo še naslednji dan, v nedeljo 26. maja. Takrat bodo priredili slovesen sprevod pionirjev in mladincev vseh šol, nadalje družbenih organizacij in društev skozi Senovo, nato pa na telovadišče »Partizana«. Tu bo slovesni govor o pomenu dneva mladosti, nato pa bodo podelili nagrade in diplome zmagovalcem s tekmovanj v počastitev mladinskega praznika. Slavnost bodo zaključili telovadci z zletnimi vajami. Popoldne bodo dokončali turnir mest v hokeju, nato pa bo sledilo mladinsko rajanje.

Vsa društva, zlasti pa TVD »Partizan«, »Svoboda«, strelci in planinci skupno z LMS se marljivo pripravljajo da bi bilo praznovanje dneva mladosti res lepo.

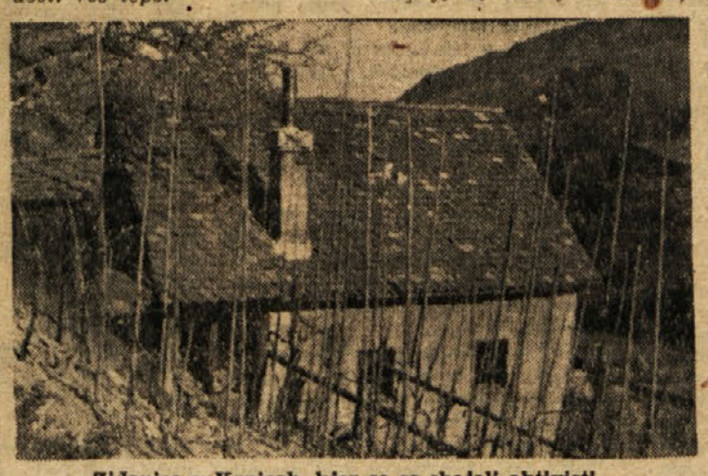

Zidanica v Krnicah, kjer so se shajali aktivisti.

DOPISUJTE V ZASAVSKI TEDNIK !

Zbor GOSPODARJEV

Mislim, da danes v naši državi in tudi izven nje ni človeka, ki bi se pošteno lotil analize izkušenj delavskih svetov, pa bi bil pripravljen zanikati nesporno pozitivno uveljavitev delavskih svetov v našem družbenem razvoju. Ta uveljavitev je tako uspešna, krepka in bogata na vseh področij družbenega življenja, da danes lahko trdimo, da delavski sveti niso samo specifičnost našega razvoja, temveč so v taki ali drugačni obliki — nujna prvina mehanizma socialistične demokracije na prehodu iz kapitalizma v socializem

(EDVARD KARDELJ) »Štiri leta izkušenj«

Priprave za prvi kongres delavskih svetov postajajo tudi v naših zasavskih delovnih kolektivih vsak dan bolj konkretne. Zanimanje za bližnji kongres je opaziti zlasti v večjih podjetjih, v katerih bodo proizvajalci neposredno izvolili enega ali dva delegata. Pa tudi v mnogih manjših kolektivih se tehtno pripravljajo na ta veliki dogodek v našem družbenem življenju in iščejo boljše oblike za temeljitejše gospodarjenje.

Imeli smo lep namen, da bi v tejle naši prvomajski praznični številki obiskali, če ne vseh, pa vsaj del naših delegatov za kongres delavskih svetov, da bi nam povedali, kako so se pripravili za ta veliki dogodek. Kakšne skupne predloge so pripravili za ta zgodovinski delovni zbor in sploh o čem vse so v svojih kolektivih govorili v predkongresnih pripravah. Pa žal, kot vsepovsod drugod, delegati tudi pri nas še niso izvoljeni, zato izrabljamo to priložnost za pomenek, ki bo morda kadarkoli služil upravljavcem za temeljitejše priprave pri splošnem razpravljanju o delavskem samoupravljanju v njihovih podjetjih. Beseda bo torej o pomenu kongresa, o izkušnjah naših samoupravnih organov, njihovi zavzetosti za boljše izvajanje raznih nalog in tudi o doslej nekako najbolj vidnih pomanjkljivostih.

Naš kongres delavskih svetov bo pomembna prelomnica v delovanju organov delavskega samoupravljanja. Zakoličili bomo nadaljnjo smer delavskih svetov.
Na sliki so trboveljski rudarji pri svojem napornem delu v jami.

Kongres delavskih svetov — važna etapa v graditvi socialistične družbe

Bližnji kongres bo, kot je znano, v Beogradu — v popolnoma prenovljeni, sodobno urejeni in zelo akustični dvorani, pa tudi v stranskih prostorih, kjer bo zasedalo sedem komisij, ki bodo obravnavale problematiko splošnega značaja, in v petih komisijah, ki bodo razpravljale o specifičnih problemih. Ti prostori bodo urejeni tako, da se bodo delegati kar najbolje počutili. Tega ne gre podcenjevati, kajti po vseh znamenjih sodeč, bo delo zelo naporno, in je torej povsem razumljivo, da so prireditelji mislili tudi na drobna tehnična vprašanja.

Kongresu bo razen izvoljenih delegatov in predstavnikov splošnega družbenega življenja prisostvovalo še 36 nacionalnih sindikalnih zvez. Med povabljenimi evropskimi nacionalnimi sindikalnimi zvezami so sindikati Belgije, Nizozemske, Danske, Norveške, Švedske, Finske, Švice, Avstrije, Zahodne Nemčije, Italije, Francije, Velike Britanije, Škotske, Madžarske, Sovjetske zveze, Poljske, Romunije, Češkoslovaške, Bolgarije in Vzhodne Nemčije. Iz Afrike pa delegacije: Tunisa, Maroka in Egipta. Iz Azije delegacije: Sirije, Libanona, Indije, Burme, Japonske, Kitajske, Indonezije, Izraela, Ceylona in Severnega Vietnama. In iz Amerike delegacije sindikatov Čila, Bolivije in Mehike.

Mimo tega je odbor za sklicanje kongresa povabil na kongres še predstavnike Mednarodne organizacije za delo, oddelka za družbene vloge UNESCO in Mednarodnega **združenja za kolektivno gospodarjenje. Kongres bo imel torej širok mednarodni pomen. Vsi gostje bodo lahko neposredno spoznali rast in razvoj in probleme jugoslovanskega delavskega gospodarstva.**

Kongres bo, kot je znano, prvenstveno najbolj natanko proučil dosedanje delo delavskih svetov, dejansko konkretiziral slabe in dobre strani njihovega delovanja, hkrati p.. zakoličil nadaljnjo smer in krepitev delavskega gospodarjenja. Ni dvoma, da se bo kongres lotil še mnogih drugih perečih in neodložljivih problemov upravljanja in dejansko izluščil kar najbolj natanko vsa vprašanja oziroma problematiko delovanja organov samoupravljanja.

Zavoljo tega bo, kot rečeno, kongres delavskih svetov važna etapa v naši nadaljnji graditvi socialistične družbe, kajti ne gre pozabiti, da je pač od dobrega, naprednejšega gospodarstva odvisen naš nadaljnji korak k zastavljenemu cilju. Po pravici torej lahko pričakujemo, da bo kongres izrednega pomena v delovanju samoupravljanja proizvajalcev.

Naše izkušnje

Spredaj smo zapisali, da se v zasavskem gospodarstvu bolje uveljavljajo delavski sveti večjih podjetij. Povsem razumljivo! Končno drugače tudi biti ne more. Ta podjetja so starejša, imajo več zaposlenih in večje naloge jih tako rekoč silijo k vsestranski aktivnosti. Je pa tudi res, da so nekateri večji delavski sveti, zlasti v rudarski, in deloma tudi drugi industriji, dokaj okorna telesa, in nič čudnega ni, če razmišljamo o ustanavljanju bolj prožnih institucij — obratnih delavskih odborov oziroma svetov. In bržkone bo bližnji kongres tudi v tej smeri nakazal nekatere novosti.

Je že res, da so v malone vsakem podjetju različni pogoji delovanja delavskih svetov, toda to ne bi smel biti vzrok, da ponekod še do danes niso obvladali najbolj enostavne tehnike, bodisi pri pripravljanju zasedanj ali pa seznanjanju članov kolektiva s problemi. Najslabše je pa to, da posamezni člani delavskih svetov marsikdaj prihajajo na zasedanja, ne da bi sploh vedeli, o čem bodo razpravljali in kakšne sklepe morajo sprejeti. Ali potemtakem sploh lahko odločajo o važnih problemih svojega podjetja?

Šele ko smo začeli organizirati razne delavske seminarje, predavanja in druge oblike izobraževanja za člane delavskih svetov, se je marsikje stanje temeljito popravilo. Predvsem so postala zasedanja bolj kvalitetna, razprave so postale tehtnejše, drobnjakarstvo pa se je preživelo.

Nekoliko premalo pa so se naši delavski sveti posluževali izkušenj drugih. Sicer so prve skupne konference samoupravnih organov po naših občinah delno že pokazale nujnost marsikaterega skupnega reševanja problemov, zlasti v odnosih do komun, bilo pa je očitno, da ponekod niso bile dobro pripravljene in zategadelj niso dale konkretnejših rezultatov. Zato velja sedaj v predkongresnih dneh ponovno sklicati take konference, katere je predlagal že pripravljalni odbor za sklicanje kongresa, češ da lahko vsestransko služijo za razpravljanje o dosedanjem delu in problemih delavskih svetov na določenem področju ali kraju.

Vsi naj se pripravljajo na kongres

Ni nobenega dvoma, da bo kongres delavskih svetov nakazal mnoge važne naloge v nadaljnjem razvoju delavskega samoupravljanja. Toda rezultatov ne smemo pričakovati zgolj od kongresa in od uresničitve njegovih sklepov. Mnogo, celo zelo mnogo lahko prispevajo delavski sveti v pripravah za kongres. Zato je povsem upravičeno mnenje, naj se za kongres pripravljajo vsi delavski sveti. Z raznimi temeljitimi pregledi dosedanjega dela, z analizami in urejevanjem svoje dokumentacije lahko mnogo prispevajo k ureditvi mnogih važnih neodložljivih vprašanj. Zakaj ne bi, denimo, delavski sveti izkoristili predkongresne priprave za razprave, kako so prispevali k nadaljnjemu razvoju svojega podjetja, k znižanju stroškov proizvodnje, kakovosti svojih proizvodov in podobno. Vse to so vprašanja, o katerih se je sicer že mnogo govorilo, sedaj pa je čas, da jih zberejo in najdejo izhodišče za še boljše gospodarjenje.

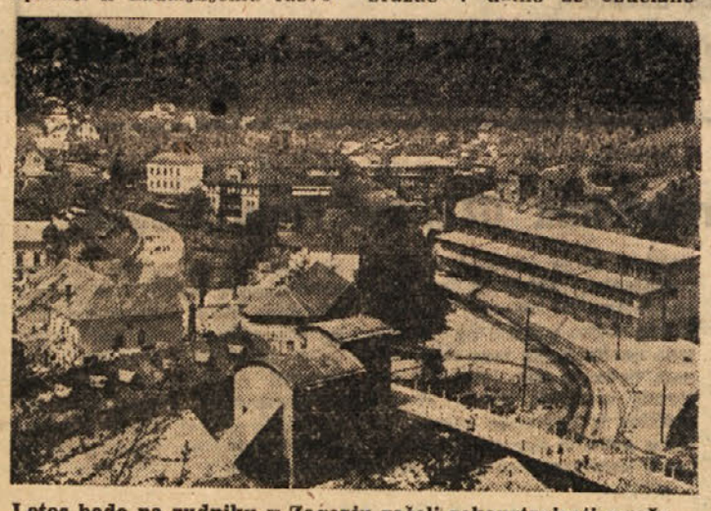

Letos bodo na rudniku v Zagorju začeli rekonstruirati res že zastarelo separacijo.
Ko bo delo v celoti opravljeno, bo tale del Toplic srce zagorske rudarske industrije.

Komaj poldrugi mesec nas loči do kongresa. In ko se bodo doli v naši prestolnici zbrali gospodarji, da pregledajo svojo revolucionarno sedemletno pot burnega in kaj drznega poseganja v naše gospodarstvo ter zaorjejo še globlje brazde v delno že obdelane njive, bodo stotisoči naših proizvajalcev budno spremljali zgodovinsko delo delavskega kongresa. Kongres bo torej živa manifestacija uspehov delavskega razreda-uresničevalca socialistične družbe. Naj bo naš kongres uspešen!

Milan Vidic

1. maj V ZAGORJU

Ne bilo bi prav, če ne bi napisali, da se na praznovanje letošnjega delavskega praznika pripravljajo tudi v Zagorju. Sicer so s pripravami začeli nekoliko pozno, pa vseeno kaže, da praznovanje ne bo nič slabše kot druga leta.

Občinski sindikalni svet je sestavil kaj podroben program. In ker so mnenja, da naj bi bilo letošnje praznovanje obenem tudi namenjeno počitku, so sklenili tradicionalen sprevod organizirati že na večer pred prvim majem.

V sprevodu, ki bo šel od Loke do letnega prireditvenega prostora v Zagorju, bodo sodelovali razen delovnih ljudi še predstavniki vseh množičnih organizacij, zlasti pa šolska mladina in pionirji.

Na letnem prireditvenem prostoru bo slavnostna akademija, na kateri bodo sodelovali: godba na pihala, pevski zbori in druge skupine. Okrog in okrog Zagorja pa bodo mladinci prižgali številne kresove.

Na sam praznik bodo Zagorjani pohiteli v naravo. Sindikalne podružnice so pripravile vrsto zanimivih izletov v znane partizanske kraje, predvsem pa na Pleše in okoliške planinske postojanke. Za tiste pa, ki nameravajo ostati doma, bo na letnem prireditvenem prostoru prirejena ljudska zabava. (v)

BODOČI mojstri

Listam po plavkasto pobarvanih zvezkih in najmanj dvajset parov zvedavih oči napeto zasleduje vsak moj gib.

Berem Železnikov »Delavniški dnevnik«. Delal kuhinjsko omaro. V skrajnem razdelku: 10 ur. Pa spet spodaj: bil v šoli pet ur. V levem spodnjem kotu pa: potreboval skobelnik, dleta, kladivo. Nekoliko više je Železnik narisal skico kuhinjske omare. Miniaturno, kajpada, a sila natančno in z očividno prizadevnostjo. Pogled mi uide v desni spodnji kotiček, kjer je razrednik napisal oceno. Odlično, seve, brez pripomb.

Lastnik tegale delavniškega dnevnika bo čez nekaj mesecev prestal zrelostno izkušnjo, vsaj videti je tako, kajti na naslovni strani vidim, da je fant v tretjem — zadnjem letniku. V teh, morda zanj dolgih, lahko pa tudi kratkih letih, je docela spoznal skrivnosti svoje obrti in samostojno bo opravljal svoje odgovorno delo. Čeprav laik, vseeno vidim že po delovniškem dnevniku, da fant ne bo površen obrtnik.

Nič slabši niso ostali dnevniki. Tale je last Franca iz prvega letnika. Resda je pisava še malce nevešča. Tu pa tam se je prikradla kaka pravopisna napaka, toda predavatelj ve, da je fant komaj prestopil delavniški in šolski prag. Za to delo, ki je vpisano na tretji strani dnevnika, mu je prisodil prav dobro oceno. Mariji pa, ki se uči za šivilijo, odlično. Francki, prav dobro. Redke, zelo redke, so trojke, a zaman sem iskal slabe ocene.

Sicer pa naj jih vam predstavim. Tile, ki so našli gostoljubno, čeprav sila skromno zavetišče v zagorski osnovni šoli, so vajenci prvega letnika, vajenske šole. Kakih deset fantov in prav toliko deklet. Beseda da besedo, in takoj smo dobri znanci. In ko se zapletemo v pomenek, radi priznajo, da jim trenutno dela največ težav matematika.

Prizadevnemu upravitelju vajenske šole tov. Kljunu, ki že tri leta uspešno vodi mlad obrtniški naraščaj, hušknе ob tem priznanju lahen smehljaj prek obraza.

»Hm, učiti se je treba.« In hip nato resno:

»Ta, ti, oni, in ona imajo samo štiri razrede osnovne šole in razred gimnazije. Snov, ki nam je predpisana v tem predmetu, pa odgovarja drugemu razredu gimnazije.«

Fantje so uspešno opravili sprejemni izpit in ko jih upravitelj pobara če bo šlo, jim berem na obrazu, da so pripravljeni pri matematiki napeti vse svoje mlade sile, kajti splača se. Saj gre za poklic, kruh, za življenje...

Petinšestdeset mladih fantov in deklet iz vseh vasi zagorske občine prihaja trikrat tedensko v te tesne prostore po znanje, potrebno za dosego svojega življenjskega cilja. Tesne, pravim, kajti še danes mi zvenijo po ušesih besede upravitelja Kluna, ki mi je dejal, da bi taka šola morala pravzaprav imeti potrebne delavnice, več ponazoril, pa žal vsega tega ni. Pač! Upraviteljevi skrbi gre zahvala, da ima danes vsak vajenec svoje šestilo, položno ravnilo, da dobe vsi risanke in zvezke. Vrtal in vrtal je, zbiral vsak dinar in dostikrat je kazalo, da ne bo moč nakupiti vsega potrebnega. Res: vsak dinar je bil dragocen, in tam kjer jih je malo, ima še posebno vrednost. Zelo poučljivo!

In čeprav, kot rečeno, ni tega ali onega, vajenska šola vseeno živi, in to dobro ter daje naši obrti dragocene kadre.

Pogovarjamo se o vsem mogočem. Fante v predzadnji klopi prostodušno prizna, da se med lanskimi počitnicami ni učil, zato je obsedel. Dragocena izkušnja, letos bo previdnejši. Ko je tov. Klun povprašal rdečeličneža iz tretje klopi, kaj je dobil danes za pod zob — vsi tisti, ki prihajajo iz oddaljenejših vasi, dobe za minimalen prispevek dvojen izdaten obrok v mlečni kuhinji — je brez zadrege odgovoril: dva kosa kruha, salamo in maslo, pa mlečni riž s čokolado. Še doma nima kaj takšnega!

Včasih, dobro se spominjam, mojstri niso kaj prida pošiljali svojih vajencev k pouku. Podcenjevali so strokoven pouk. Danes pa ni temu več tako! Mojstri so spoznali, da njihovim fantom šola sila koristi in nič čudnega torej, če izostankov skoroda ni.

To je pač eden izmed večjih uspehov družbenega upravljanja na tej šoli. Šolski odbor je menda med najaktivnejšimi v okraju in drugim za zgled, kot je nedavno ugotovila inšpektorica za strokovno šolstvo republiškega Sveta za šolstvo.

Šolski odbor, ki ga že precej časa vodi znani zagorski mojster Turk, že davno več ne obravnava zgolj materialne zadeve, pač pa se poglablja v učne uspehe, težave in pomanjkljivosti šole. Za vsakega posameznika gre, budno spremljajo njegov razvoj in pomagajo, če je treba. Seje tega sveta res niso nikdar dolgočasne.

Prizor iz igre »Namišljeni bolnik«, ki so jo uprizorili vajenci zagorske vajenske šole.

V odboru je tudi zastopnik mladinske organizacije. Z ognjem v očeh mi pripoveduje, da mladinski aktiv na šoli živi svoje posebno življenje. V smučarski, šahovski, pevski, nogometni in dramatski sekciji se izživlja malone ves vajenski zbor. Ni dolgo tega, ko so na zagorskem odru zaigrali Molièrovo komedijo »Prevarani soprog«. Ne slabo, vam rečem.

Ne bi mogel trditi, da ima take uspehe zgolj zagorska vajenska šola; tudi po ostalih občinah Zasavja so krepko zaorali v ledino, in če smo doslej venomer ugotavljali, da ni in ni potrebnega obrtniškega kadra, da ta ali ona obrt peša ali celo izumira, le prihaja čas, ko bodo tile mladi fantje podprli to važno gospodarsko vejo. In tak aktiv, kot je zagorska vajenska šola, ki med drugim vzgaja svoj kader tudi za splošno družbeno življenje, kjer se mlad obrtniški pomočnik ne bo zaprl v svojo delavnico in pozabil, da obstaja zunaj kak drug svet, pač pa da bo živo sodeloval pri ustvarjanju lepšega jutrišnjega dne.

Kaj je lepšega kot to, da se nam vzgaja obrtnik, ki bo jutri, pojutrišnjem postal samostojen delavec te ali one obrti. To so naši bodoči mojstri mnogih socialističnih obratov. Torej: gospodarske veje, ki dopolnjujejo našo industrijo in ki imajo mnoge važne naloge v splošnem gospodarstvu. Vredno je, da jim pomagamo!

Spet se je začela nova šolska ura. Po pouku imajo še vajo za igro. Potem jim bodo spet razdelili delavniške dnevnike, kamor bodo zapisali do najmanjše potankosti vse, kar so delali prejšnji dan. V delavnici in šoli. Za osemnajst fantov zagorske vajenske šole se bodo strani delavniških dnevnikov za vedno zaprle. Pride čas, ko bodo vanj zapisali zadnje besede. Stopili bodo na življenjsko pot, obogateni z znanjem in voljo, da bi družbi vrnili, kar jim je dala.

Dnevniki bodo ostali. Živ dokaz njihovega triletnega učenja. Na njihovo mesto bodo prišli mlajši tovariši. In tako bo leto za letom. Naša obrt ne bo izumrla...

Milan Vidic

Ni kaj reči: zagorski vajenci so s svojo res uspelo igro »Namišljeni bolnik« dokazali, da se uspešno udejstvujejo tudi v kulturnoprosvetnem življenju.

Spomini na 1. maj 1919

Jutri bode prvi maj,
za nas otroke pravi raj,
možje bodo zaigrali,
mi pa z zastavicami bingljali...

To so bile uvodne vrstice članka, ki ga je naš oče, takratni predsednik rudarske zveze v Hrastniku imel napisanega že pred 38 leti za naš časnik »Naprej«. Ta članek smo pa mi otroci še prej iztaknili med očetovimi zapiski, ki jih je vse polno ležalo po njegovi mizi. Kaj hitro smo po hiši prepevali gornje vrstice — samo kadar se je oče prikazal, smo hitro utihnili. Kaj bi pa rekel, če bi videl, da smo mi prej znali pesmico, kot pa jo je ugledal »Naprej«!

No, in zvečer so bile velike priprave: »Otroci, jutri bo tak prvomajski sprevod, kot ga že dolgo ni bilo! Vse mora biti rdeče, rdeče ko kri! Sedaj pa le spat!«

Umaknili smo se v sobo in spet čisto na tiho brundali: »Jutri bo pa 1. maj...« Iz tega brundanja pa nas naenkrat nekaj vrže: mama joče! A zakaj, zakaj? Zato se je starejši brat potihoma splazil k vratom, in ko se je spet vrnil k nam, smo postali tudi mi žalostni in začeli jokati. Šest nas je bilo vseh in vsi smo dobro razumeli, kar je brat slišal. »Ate bo spet jutri govoril, mama pa joče, in pravi, da bodo spet prišli žandarji in očeta zaprli...« »Kaj te to reče, ata zapreti!« — tako smo vsi rekli. Vendar smo vsi predobro vedeli, da je bil oče že večkrat zaprt in takrat ni bilo kruha...

Jokali smo tako glasno, da je prišla mama v sobo in nas nagnala spat. Tudi sama je legla in danes vem, kako težke misli so jo spreletavale. V kuhinji pa je pozno v noč gorela luč, in tam si je oče v dušo pisal vse tisto, kar bo 1. maja povedal vsem, ki se borijo za drugačno življenje proletarskega človeka.

Vstali smo zgodaj. Otroci smo imeli rdeče zastavice, mama rdečo ruto, ate pa seveda rdečo kravato. Šli smo na zbirno mesto, da smo se priključili sprevodu. Ta je bil dolg, zelo dolg in na čelu sprevoda sem videla očeta, kako jaha okrašenega konja. Sprevod je krenil na železniško postajo, kjer je več mož govorilo, med njimi tudi moj oče.

Zvečer je bila v rudniškem konzumu zabava, s katere smo prišli vsi dobre volje.

Drugo jutro — komaj se je dobro zdanilo — začnejo trkati po vratih močni udarci.

Mati plane iz postelje: »Gotovo so žandarji — sedaj pa imaš tvojega konja!« — je že rekla proti očetu in šla odpirat.

Res, v sobo so stopili kar štirje žandarji, ki so imeli svetle bajonete na puškah.

»Kovač, aretiran si!«

»Ja,« reče oče, »dobro, samo počakajte, da se oblečem!«

Mi vsi pa v jok... Pa ni nič pomagalo. Očeta so odpeljali v stari »piskerc« v Celju.

No, pa kar kmalu se je spet vrnil, kot že prej večkrat. Le leta 1923, takrat ga pa dolgo dolgo ni bilo nazaj, in ko so nam ga končno vrnili vsega zbitega in bolnega, so nas vse skupaj izgnali iz Hrastnika... Od takrat oče ni bil več zdrav in je na teh posledicah tudi umrl. Njegovo delo so nadaljevali njegovi sinovi v Partiji in partizanih.

Danes tudi teh ni več... Preveč je bilo trpljenja od fašističnih hord in morali so omahniti. Le jaz sem se vrnila nazaj v Hrastnik, od koder sem bila kot otrok izgnana.

Sedaj doživljam prvomajski praznik čisto drugače, kakor je bilo takrat.

Danes ni strahu v duši, ko si moj mož pripne rdeči znak na prsi in se moja družina pridruži slavnostnemu sprevodu. Povsod je sreča, veselje in zadovoljnost. Le nekaj mi v tem veselju stisne srce: spomin na vse trpeče in padle, ki ne morejo z nami uživati svobodnega Prvega maja...

Z. A.

Zdaj je KONEC

Odpuščen sem...

Številna Zojnikova družina je bila ena izmed tistih, ki vse svoje življenje požrešno išče kruh, išče gnezdo po vsej širni zemlji, a ga ne najde. Povsod tam, kamor so Zojnikovi otroci segali s svojimi dolgimi koščenimi rokami, so se ljudje umikali, jih zasledovali in preganjali. Dva dni kasneje, ko je Zojnik prišel z družino v Trbovlje, se je po kolonijah razpasel glas, da so tatovi in da odnesejo vse, kar jim pride pod roko.

Staremu Zojniku seveda nihče ni upal kaj očitati, kajti bil je vročekrven in močan človek. Njegova žena je bila majhna, suha ženska, a kljub temu videti trdna. Bila je odurna in režava.

Družina je prišla v revir nekje z juga.

Vsem Zojnikovim »mulcem« kakor so jih nekateri klicali, se je poznalo, da so se pasli na ilovnati, težki zemlji nekje v Bosni. Prišli so, kakor je prišlo stotero drugih, toda njih zgaranost in požrešnost se je poželjivo vsiljevala okolici. Ljudje so trdili, da so Zojnikovi brezdomci, spet drugi so v divji škodoželjnosti med seboj šušljali, da so cigani.

Stari Zojnik je poznal pol sveta. Paril se je na vročih dalmatinskih tleh, prehodil Bosno, bil je v Hrvatski, preiskal vso Štajersko — skratka vse, kar sega od morja pa do Drave na severu. Nekje je bil rudar, drugje je tesaril, potem je bil zidar, včasih pa je — kadar je tako kazalo — delal na polju ali v gozdu; torej povsod, kjer se je dobil kruh. Zadnje leto je bil nekje na Štajerskem. V Trbovlje je prišel, kakor je sam trdil, zato, da bi med mnogimi reveži živel v miru.

Z družino je prišel semkaj nekega toplega jesenskega dne. Otroci so nosili na ramenih cule, raztrgane in zaprašene, da so ljudje zijali za njimi. Sam je nosil v rokah lesen zaboj, podoben ploski škatli, ki se je za silo držala skupaj. Žena je imela na rokah šestega sina, ki je z modrimi, svetlimi očmi zrl v novo pokrajino.

Ko so spodaj pri rudniški žagi obstali na cesti in jih je oglušujoč trušč žage, lokomotive in vagonov navdajal s tisto silno poželjivostjo po kruhu, je stari zadovoljno rekel: »Čuj žena... vidiš... tu bo že nekaj za naju!«

Sama je z radovednim pogledom opazovala okolico.

»Kjer je prostora za toliko ljudi, bo menda tudi za naju,« je rekla po kratkem presledku, oči pa so ji še kar naprej švigale na vse strani.

Ljudje so jih srečavali, se radovedno ozirali za njimi in zmigovali z rameni.

»Menda nas niso veseli,« je rekla žena in pogledala nazaj.

»Danes niso nikogar veseli... pusti to, bo že kako!« je zamrmral on in preložil zavoj v drugo roko in šel naprej.

Više gori na cesti jih je nenadoma ustavil žandar. Postavil se je na sredo ceste in čakal.

Zojnik se je ozrl po svojih otrocih in zamrmral skozi zobe: »Glejte, kako se boste vedli!... Smrkavec, pridi sem, kaj dirjaš po cesti!«

Otroci so se zgnetli okoli očeta in matere, sam pa je odločno stopil naprej.

»Od kod in kam?« je odurno zarežal žandar.

»Delat grem... morda se tu kaj najde za nas,« je rekel Zojnik in s svojimi volovskimi očmi gledal pogumno v žandarja.

»Od kod si?«

»S Štajerskega prihajam... prej sem bil v Bosni.«

»Je to vse tvoje?«

»To je žena in to so otroci!«

»Pa misliš, da bo tu mesto zate, kaj?«

»Nič ne rečem!«

Žandar je še enkrat premeril vse od nog do glave, se zagledal v otroka na materinih prsih in zaklical: »Preveč vas je... ne bo kruha!«

Zojnik je spoznal, da ne bo hudo. Zato je ohrabren pogledal žandarja in dejal: »Poizkusil bom...«

Žandarju očitno ni bilo do nadaljnjega razgovarjanja. Skomignil je z rameni, pogledal še enkrat otroke in zarohnel: »Dobro, dobro, le pazi na mulce — preveč požrešne oči imajo!«

»Lačni so!«, je siknil skozi zobe Zojnik in pri srcu mu je postalo tesno.

Žandar jih je pustil v miru in je odkorakal po cesti. Zojnikova družina pa je šla naprej; zavila je navkreber, stran od mesta. Na Tereziji je družina stopila v prvo hišo.

Domači so se skoraj prestrašili. »Kaj bi radi?«

»Ženo imam in otroke... od daleč prihajam... pomagajte, če morete!«

Gospodinja je pogledala enega za drugim, potem pa rekla: »Jesti vam že dam... čeprav sama nimam... tu ni kruh doma... povedati vam moram.«

Ko so se najedli je Zojnik poprosil: »Prespali bi radi kje... noč bo kmalu... otrok je zaspan.«

Žena je nekaj časa premišljevala.

»V sobi nimam prostora, saj vidite, toda na vrtu je baraka;

lesena je in nekaj slame je v njej... to bi vam lahko dala.«

»Zadovoljni bomo, gospa,« je rekel Zojnik, »samo da smo pod streho.«

Sredi vrta je bila precej visoka lesena baraka. V njej je bilo še nekaj poljskega orodja. Čisto v kotu je bil kup sena.

Družina se je naselila v to barako. Preden sta tisti večer zaspala, je Zojnik rekel ženi: »Srečo imava, da bi se naju le držala...«

*

Tri tedne kasneje je Zojnik odprl že desetera vrata.

»Družino imam... dela prosim...«

»Od kod si?« se je to pot zadrl nad njim prileten možakar v pisarni.

»V Trbovljah živim... prej sem bil zidar v Bosni.«

»Pokaži papirje!«

»Nimam jih... toda delal sem... poštena beseda!«

»Hudiča, pa ne poštena beseda! Poznam vas — niši prvi in tudi zadnji ne!« je rohnel starec pred njim. »Kdaj si prišel?«

»Tri tedne bo od tega.«

Mož je srepo gledal v Zojnika.

»Dobro... pridi jutri, toda povem ti, lenaril ne boš... Dovolj drugih lahko dobim... Si me razumel?«

»Dela sem vajen,« je rekel Zojnik vesel, da bo končno le dobil delo.

»Torej jutri zjutraj! En mesec boš delal pri meni, potem bom že videl!«

Drugo jutro je Zojnik odšel zgodaj z doma.

Žena, ki ga je spremljala na cesto, je rekla: »Tone, drži se! Saj veš, otroke imava!«

Pred starikavo zgradbo v doltni je bilo kakih petnajst mož, ko je prišel Zojnik. Prišel je tudi polir, mož, ki ga je včeraj najel, pregledal vsakega od nog do glave in z odločnim glasom dejal:

»Tole hišo bomo dvignili, dozidati jo je treba. Ti boš šel tja... ti boš mešal malto... ti boš stregel...« Ko je prišel do Zojnika, je zarenčal: »Tebe pa postavim za zidarja... Glej da bo vse v redu... Tri dinarje boš imel na uro! Hudiča, menda boš zadovoljen, kaj?«

Zojnik je segel po zidarski lopatici, zavihal rokave in zarohnel kakor sproščena žival: »Fantje, zgrabimo, da se bo kaj poznalo!«

Vsi so prijeli za delo. Zojnik je delal, da mu je znoj lil po obrazu. Sredi poldneva je bila hiša brez strehe. Les je bil trhel in luknjičav. Proti poldnevu so se delavci začeli pogovarjati.

»Le koliko bo hudič stari plačal?... Zastonj ne bomo delali!«

Med njimi je bil tudi čvrst, grčav mož. Klicali so ga za Jaka.

»Ti, Jaka, povprašaj no!«

Ko je prišel polir, se je Jaka obregnil vanj: »Gospod polir, delavci bi radi vedeli, koliko jih boste plačali.« Polir je preslišal vprašanje.

Jaka je ponovno vprašal. To je možaka raztogotilo.

»Hudič prokleti, kaj pa sprašuješ? Plačal bom! Komur ni všeč, gre lahko domov. Dovolj drugih je!«

Zojnik je sprva delal mirno. Ko pa se je bližala ura h koncu in je še manjkalo nekaj malte, je zaklical z vrha: »Kaj stojite? Še malte, še, da nas hudič ne bo žrl!«

Delavci so se spogledali. Nekdo je zaklel: »Poglej priganjača... Kaj se pa ženeš?... Od kod pa si?«

Zojnik je žaljivko molče sprejel. Pogledal je delavca jezno: »Kaj čenčaš? Prinesi malto!«

Drugi delavci so se spogledovali.

»Že spet smo zadeli hudiča... Od kod je le ta prekleti capin?«

Zojnik je molčal. Prvi dan je bil na delu, moral se je zdržati. Takih zbadljivk pa je bil tudi vajen. Slišal jih je po vsej širni zemlji, kjer koli je hodil.

Nekaj minut pred drugo uro je prišel polir.

»No, no, prokleto, — nekaj se pa le pozna! Le zagrabite še jutri!«

Eden izmed delavcev pa je spet vprašal: »Gospod polir, šiht je opravljen, povejte no, koliko boste plačali?«

»Kaj plačali? Šele začel si, pa bi že rad denar, da bi žrl! Poznam te! Jutri ostani doma — ne potrebujem te več!«

Zojnik je v zadnjih besedah zaslutil zlo. V njem je nekaj zavrelo. Toda premagati se je moral, kajti doma je imel družino. Pogledoval je zdaj polirja zdaj odpuščenega delavca. Oba sta se mu zazdela kot dva nespravljiva svetova.

Ko je polir odšel, je Jaka zrl v Zojnika z mrkim pogledom.

»Kaj hudiča se pa ženeš?«

Zojnik je preslišal vprašanje.

»Glej ga, prekletega garača... Od nekod se je priklatil, da bi nam spodžrl kruh... Zastonj bo delal, boste videli!«

Zojniku je zavrela kri. Prav tedaj pa je sirena odžvižgala drugo uro popoldne. Vrgel je zidarsko lopatico v barako in odšel, ne da bi se še s kom menil.

Doma mu je žena rekla: »Hvala bogu... Prvega si že prestal.«

To je bilo res, toda v njegovo srce ni videla. Med jedjo je siknil: »To je prekleto mesto, tako ti povem...«

»Potrpi,« je rekla žena, »ne oziraj se na druge... Kruh je kruh...

Vse popoldne je v njem vrelo. Zvečer se je zaril v slamo in zaspal.

*

Zojnica je kmalu spoznala, da tudi otroci lahko služijo kruh. Ko je nekega dne hodila po rudniški železnici s Terezije proti Dobrni, je na izsipališču zagledala kopico otrok in moških, ki so nabirali premog.

Vprašala je nekega otroka: »Zakaj pa nabirate premog?«

Majhen, droben in suhljat deček ji je odgovoril? »Zato, da ga prodajamo, gospa!«

Ta beseda jo je pogrela. Pa ne, da bi bil fant iz boljše hiše?

»Kam pa ga prodajate?« je spet vprašala.

»Po kolonijah, povsod okoli!«

»Ali lahko povsod nabirate?«

»Tu na izsipališču, drugje ne smemo — prepovedano je!« ji je pojasnil mali.

Zvečer je Zojnica rekla svojemu možu: »Ti, tam na izsipališču ljudje nabirajo premog in ga prodajajo. Skoraj sami otroci so. Po dva dinarja za koš dobijo!«

»Ni slabo,« je odgovoril. »Prav bi bilo!«

Od tistih dni dalje so tudi Zojnikovi otroci nabirali premog. Vsak dan opoldne, ko so prišli iz šole, so naložili na krvaveče in oguljene rame koše in šli v nasip po premog.

Zvečer so hodili z zvrhanimi koši po kolonijah in klicali: »Kupite premog, kupite... Poceni ga damo...«

Poslej so si otroci sami služili kruh. Mati jim ga je pekla po trikrat na teden. Najbližji sosedi so prikimavali. »Podjetna pa je... Kar je res, je res...«

Štirinajst dni pozneje so vsepovsod poznali Zojnikove otroke. Kadar so šli s koši na ramenih, so sosedi rekli: »Glejte, Zojnikovi otroci gredo po premog... Vse bodo pobrali!«

Otroci se pa niso dosti zmenili za zbadljivke, ki so jih tu in tam slišali. Videli so samo kos kruha, ki jim ga bo mati jutri dala, ko bodo šli v šolo.

Nekega dne je mati rekla starejšima sinovoma Stanku in Ivanu: »Le hitro se odpravita, če ne, ne bo kruha!«

Dan je bil lep. Po vrtovih so žene rudarjev pobirale zadnje poljske pridelke. Pred hišami v koloniji so otroci skakali in brcali žogo.

Zojnikova dva fanta sta hitela v nasip. Rudniška lokomotiva je pravkar praznila vagone. Sluzasto blato se je valilo v kosih po nasipu.

Zagnala sta se v to blato. Grabila sta z obema rokama, pričržavala v rokah kos za kosom, ga tehtala in odmetavala. Premog sta takoj čutila, kajti bil je lažji od kamenja in tudi lažji od blata.

Najprej je napolnil koš Stane. Imel je srečo: nabiral je na mestu, kjer je bilo precej premoga. Mlajši Ivan je bil n.. slabšem.

»Jaz grem, morda se mi posreči, da ga prodam,« je rekel Stane, naložil koš na ramena in odšel.

Ivan je ostal sam. Spoznal je, da ne bo mogel nabrati polnega koša. Bil je droben, sestraden fantek, komaj tako velik kot koš. S strahom se je ogledoval po okolici.

Skozi viadukt je pripeljala lokomotiva z vagoni, ki so bili polni premoga. Strojnik je odklopil vagone in lokomotiva je odpeljala nazaj proti Dobrni.

V otroku so se takrat jele oglašati grešne misli. »Kaj, če bi kar tule vzel?«

Želja po kruhu ga je pognala proti vagonom. Kako lep premog je, si je mislil. Začel je grabiti in polniti koš. Nikogar ni bilo.

Skoraj bi bil koš že poln, ko ga je nenadoma zgrabila za vrat močna roka in vreščeč glas je fantu udaril na uho:

»Prekleti smrkavec, ti bom že dal krasti!«

Otroku so se zašibila kolena...

»Saj nisem, oče bo hud, če ne prinesem...« je jecljal mali.

Paznik je prijel otroka okoli pasu in ga stiskal na vso moč in tresel v rokah: »Čigav pa si... boš povedal?«

»Zojnikov sem... pustite me, lepo prosim!«

Paznik ga je nekaj časa hudo ogledoval, potem pa se je zadrl: »Domov izgini, prekleti pankrt, ti bom že pokazal krasti!«

Ko ga je dvakrat udaril, je otrok bežal, kar so ga noge nesle.

Doma je čakal oče. Ko je zagledal sina brez koša, je zakričal: »Kje imaš denar?«

»Gospod so mi ga vzeli... gospod paznik... Dobili so me, vzeli so mi koš in premog...«

»Lažeš, smrkavec! Potikal si se okrog! Po pravici povej!«

»Nisem... res nisem!«

V hišo je takrat stopila mati. Ko je videla otroka vsega objokanega, je zarežala nad možem: »Pusti ga, saj vidiš, kakšen je...«

Ko je sin tisti večer povedal materi, kaj se je zgodilo, si je skrivaj otrla solzo in ga potolažila: »Ne smeš krasti, že tako nas imajo ljudje v jezikih.«

*

Naslednje popoldne, ko je Zojnik pravkar prišel z dela

domov, je vstopil v njegovo stanovanje žandar.

»Kje imate vaše mulce?«

»Z doma so,« je rekel Zojnik. Ni hotel odgovoriti, kje so otroci.

»Ivana pripeljite na žandarmerijsko postajo,« je osorno ukazal žandar in odšel.

Pozno zvečer je Zojnik peljal svojega sina na žandarmerijsko postajo. Bil je že mrak in tako se je rešil zijal, ki bi jih ljudje gotovo prodajali, če bi vedeli, kam gresta.

Tik nad cesto je pred vrati žandarmerije stal žandar.

»Koga pelješ — sebe ali fanta?«

»Fanta,« je odgovoril Zojnik in odšel v hišo.

Sredi sobe, kjer sta vstopila, sta sedela za mizo dva žandarja.

»Oho, tiček... tako mlad, pa že krade!«

Takrat je Zojnik spoznal, da nekaj ni v redu. »Kdo krade?« je vprašal z odločnim glasom.

»Tale smrkavec... kaj se boš delal nevednega!« je rekel žandar in ju zasmehljivo ogledoval.

»Včeraj je kradel premog — kar iz vagonov ga je jemal, ta prekleti smrkavec!«

Zojnik je zamrmral skozi zobe: »Tega nisem vedel...«

»Le nikar se ne delaj nevednega; petnajst udarcev mu bomo našteli, da si bo zapomnil za vse večne čase, da je kradel«

Otrok je gledal očeta in s plašnimi očmi pogledal tudi

žandarja.

»Če si kradel, potem trpi!« je ukazal oče.

Žandarji so prijeli fanta, ga položili čez stol in začeli pretepati.

»Boš še kdaj kradel?« je sikal v otroka žandar, ki je stal kraj njega in ga stiskal k stolu.

Otrok je molčal s stisnjenimi zobmi. Samo včasih je njegovo telo za hip zadrgetalo, pa se spet umirilo.

V Zojniku je tlel ogenj. Vsakokrat, ko se je nad otroka dvignila gumijasta cevka, je zamižal v divjem srdu. Pri desetem udarcu, ko se je šibko telo otroka skrčilo v eno samo gubo na stolu, je Zojnik nenadoma prijel za gumijasto cev in z divjim glasom zakričal:

»Bijte mene — otroka pa pustite, saj vidite, kako slaboten je!«

Potem je poslednjih pet udarcev držal sam.

Ko je privlekel zbitega otroka domov in mu je žena povedala vse, kako je bilo, in ga pošteno oštela, ji je rekel z očitajočim glasom:

»Prekleto, prej bi povedala! Otroka so tepli...«

*

Neke sobote, kmalu potem, kar je Zojnik doživel z otrokom na žandarmerijski postaji, je prišel k zidarjem polir. Bil je pijan in je imel krvave oči.

»Prekleti hudiči, kaj lenarite? Že zdavnaj bi bili morali pozidati!«

Jaka, delavec, ki se je že nedavno tega nekaj repenčil, je stopil pred polirja in mu zabrusil v obraz:

»Svinja, kapitalistična! Povej nam, koliko boš plačal, ali pa ti razbijem gobec!«

Polir je obstal kot vkopan. Spoznavši delavca, je zarenčal: »Kolikor bom hotel! Si slišal? Kolikor bo meni prav, bom plačal, ti prekleti puntar! Če ti ni prav, pa pusti!«

Jaka je stal pred njim kakor sodnik, ki hoče dokazov.

»Povej, ti hudič stisnjeni! Še enkrat ti rečem, povej, koliko boš plačal? Mar misliš, da ti bomo zastonj delali? Misliš, da naši otroci žive od zraka?«

»Pusti me, tako ti rečem!« je zasikal polir. Ozrl se je kvišku, kjer je stal brez dela Zojnik.

»Vidiš ga lenuha, prekletega! Stoji, stoji — pa bi rad zvedel, koliko bom plačal!«

Zojnik je takrat stopil dol k polirju, mu pogledal v oči in zarohnel: »Si slišal, kaj te je vprašal? Govori!«

V njegovem glasu je bilo nekaj, kar je starega polirja streznilo na mah. Z grgrajočim, ciničnim glasom je zakričal:

»Ti — ti! Mislil sem, da si ti boljši, pa ste vsi enaki! Tebi bi bil več dal, zdaj pa ne boš dobil ničesar!«

»Mar misliš, da prodajam svoje roke za tiste dinarje?«

Jaka in ostali delavci so obstali. Zojnik je še enkrat nahrulil starega: »Koliko boš plačal, povej, če ne...«

S strahom je polir izustil: »Po tri dinarje na uro boste dobili...«

In je nenadoma odšel.

Takrat je Jaka stopil k Zojniku, mu segel v roko in rekel: »Zojnik, pozabi, kar je bilo... Mislili smo, da nisi z nami...«

»Otroka so mi bičali za prazen nič!« je rekel besno, kakor da bi delavci to morali razumeti.

»Naš kruh je težak, Zojnik, videl si!«

Ta dan so delavci odšli z dela še pred drugo uro.

*

Ko je drugi dan zjutraj Zojnik spet prišel na delo, je bil polir že tam.

»Kaj si prišel? Ne maram te več!«

Zojnik je pogledal okoli sebe. Nobenega od znanih obrazov ni bilo. Zdeli so se mu povsem tuji.

»Domov pojdi, izgubi se tja, od koder si prišel!« mu je vrgel v obraz polir.

Zojnik je spoznal resnico in z grozečim glasom je zasikal v polirja:

»Kdaj boš plačal in koliko — še enkrat te vprašam, povej!«

Starcu so Zojnikove razjarjene besede vzele pogum. V njegovih očeh je videl iskro, ki ni obetala nič dobrega. Segel je v žep, privlekel iz njega papirnato vrečko z denarjem in dejal:

»Na, tu imaš! Sicer pa bomo tako in tako končali. Sezona je pri kraju!«

Zojnik je vzel denar in ga preštel. Plačal mu je po tri dinarje na uro. Preden je odšel, je še vprašal: »Koliko si plačal ostale?«

»Zavoljo tebe po tri dinarje! Ti ni prav?«

»Koliko boš pa plačal te?« je pokazal na mlade delavce, ki so delali na stavbi, kjer je delal poprej sam.

»Te bom plačal po dva dinarja, veš — cenejši so!«

Še enkrat je Zojnik z očmi ošinil oderuha, potem pa se je obrnil in odšel po cesti domov.

Doma je izročil denar ženi in malo z nerodnim glasom povedal:

»Zdaj je konec — odpuščen sem...«

Žena je za hip obstala, in otroci, ki so stali okoli nje, so s plahimi očmi gledali v očeta.

Tiho mu je rekla: »Kaj boš pa sedaj počel?«

»Na Štajersko pojdem!«

»Ježešna — komaj smo se ustalili in otroci zaslužijo, sedaj pa...« je potarnala.

»Jutri zjutraj grem — vi lahko ostanete!«

Žena je z zaskrbljenimi očmi gledala zdaj njega zdaj otroke. Ni se mogla odločiti.

»Premog nabirajo, nekaj pa le zaslužijo...«

Drugo jutro zarana je Zojnik odhajal z doma, z lesenim zabojem v rokah. Ob slovesu je dejal ženi in otrokom: »Nič ne marajte — gotovo se vrnem!«

Od tistih dni dalje so Zojnikovi otroci dan za dnem nosili na ramenih zvrhane koše premoga po kolonijah in klicali:

»Kupite premog... kupite... samo dva dinarja koš«

PIONIRJEM ZA 1. MAJ

Šolska torbica in nahrbtnik se pogovarjata

Šolska torbica pod šolsko klopjo svojemu kolegu nahrbtniku: Ti ubogi nahrbtnik, le čemu si ves popackan in raztrgan, saj

boš kmalu izgubil vse zvezke, knjige in malico.«

Nahrbtnik: »Eh, kaj ne bom popackan in raztrgan, če pa moj gospodar Pacek — saj ga poznaš, to je tisti nemarnež z razkuštranimi lasmi — sploh ne pazi na mojo zunanjost. Brž ko pride iz šole domov, me zabriše tja v kot, da me potem ves popoldan bole vse kosti. In to še ni najhuje. Po cele ure samevam tam v tistem zoprnem kotu, druščino mi dela le stric pajek in njegova tankonoga mreža«.

Šolska torbica: »Poslušaj, prijatelj nahrbtnik, kaj pa pravijo zvezki, knjige in peresnik? Se nič ne hudujejo?«

Nahrbtnik: »Včasih prisluhnem njihovim razgovorom. Ne moreš si misliti, kako ga grdijo. Robovi zvezkov so vsi zamaščeni, knjige razcefrane in vsi pravijo, da tale Pacek ne bo nikdar prišel v višji razred. Saj nikdar ne bere, naloge dela v šoli, boter svinčnik pa se kar naprej jezi, ker ga venomer zlomi in mu tako krajša življenje. Zadnjič je dejal, da bo povedal Packovemu očku, kakšen grdavš je njegov sin.«

Šolska torbica: »Veš, moj gospodar Janezek pa ni takšen grdavš. Vsako jutro me lepo očisti, da se svetim kot svetilka, nikdar me ne vrže v kot in moja vsebina je venomer oblečena v bel papir. Zvezki, knjige in druge potrebščine so zelo veseli lepega ravnanja, zato mu tudi pomagajo, kadar bere ali piše naloge.«

Nahrbtnik: »Ti si pa res srečna, sestrica! Kaj praviš, kako bi jaz pripravil mojega Packa, da bi nekoliko lepše ravnal z menoj?«

Šolska torbica se zamisli, potem pa vzklikne: »Jo že imam, če še tole ne bo pomagalo, potem bo Pacek res ostal Pacek in bo še nekaj let trgal hlače v drugem razredu.«

Nahrbtnik: »Povej, povej, sestrica torbica, za vedno ti bom hvaležen.«

Torbica: »Le poslušaj, bratec nahrbtnik; tako bova naredila: brž ko te bo danes spet vrgel v kot, si enostavno razparaj hrbet, tako da bodo zvezki in knjige padli na tla. Ko bo prišel v šolo in bo oboje potreboval, ne bo našel ničesar. Potem ga bo tovarišica učiteljica oštela in kaznovala, pa še doma jih bo slišal od mamice.«

Nahrbtnik: »Sijajno, sestrica torbica, prav tako bom storil. To mora uspeti.«

Naslednji dan v šoli

Tovarišica učiteljica: »Peter, vzemi ven berilo in odpri na osmi strani. Brali bomo povest O pridnem Petru!«

Peter (Pacek) išče po nahrbtniku, tiplje, meče ven vsebino, knjige pa nikjer: »Tovarišica, jaz, jaz.. knji.. ge.. ni..- Peter, nahrbtnik!«

Tovarišica učiteljica: »Pokaži, nam. Nahrbtnik se je strgal, pa sem jo izgu.. bil..

Peter ga privleče izpod klopi. Vsi sošolci prasnejo v glasen smeh. Kajti nahrbtnik je bil po hrbtu ves razparan, ena naramnica pa je žalostno povešala glavo. Pet črnih madežev od črnila se je glasno smejalo Petru v brk.

Tovarišica: »Peter, kaj se nič ne sramuješ, da imaš tak zamazan nahrbtnik. In še strgan povrh. Pokaži ga materi in očetu!«

Drugi dan v šoli

Šolska torbica: »Oj, bratec nahrbtnik, kar prerojen si danes, res si lep in celo svetiš se, kot bi bil nov. Te je Pacek očistil in zlikal?«

Nahrbtnik: »Zelo sem ti hvaležen, sestrica torbica, za prijazen nasvet. Veš, pomagalo je, doma ga je oče tako oštel, da je Peter, ki od danes ni več Pacek, žalostno povešal glavo. Obljubil je, da bo odslej pazil name in me skrbno negoval

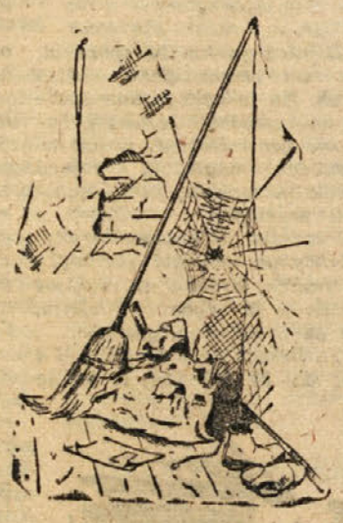

VSEM ZASAVSKIM PIONIRJEM, REŠEVALCEM NAŠIH UGANK, MAGIČNIH KVADRATOV, KRIŽANK IN UGANKE ZA BISTRE GLAVE

Tale stran našega časnika je v celoti namenjena vam, dragi pionirji. Upamo, da boste pridno prebirali vse pravljice, povestico o šolski torbici in nahrbtniku, kako se je Binček navadil risati z desnico in ostalo čtivo.

Pripravili pa smo vam tudi precej nagradnih ugank, dopolnjevanko in magičnih kvadratov. Opozarjamo vas, da smo takoj sklenili podeliti kar 13 lepih pionirskih in mladinskih knjig, vsem tistim reševalcem po odločitvi žreba, ki bodo pravilno rešili naslednje nagradne uganke:

1. dopolnjevanko,
2. dva nagradna magična kvadrata,
3. Za bistre glave,
4. tri nagradne uganke.

Torej: rešitve nam boste poslali le za tiste nagradne uganke, ki nosijo v naslovu napis: Nagradna dopolnjevanka, dva nagradna magična kvadrata, tri nagradne uganke in Za bistre glave. Vse ostale uganke in križanko, rešite zato, da si boste bistrili um. Morda sta oba nagradna magična kvadrata nekoliko težja kot drugikrat, toda prepričani smo, da vam ne bosta delala kakih posebnih preglavic.

Želimo vam veliko uspehov, razvedrila in kar najlepše praznovanje našega delavskega praznika.

Rešitve nam morate poslati po pošti, ali pa jih prinesite osebno do 9. maja opoldne na naslov: Uredništvo Zasavskega tednika Trbovlje.

Pet knjig je darovala STT.

Binčkova levica

Sosedov Binček je res pravi Binček. Še preden je začel hoditi v šolo, je znal risati, napisati številko 1, črko a, najbolj pa je znal prevračati kozolce, z veliko žlico jesti sladko marmelado in nagajati mamici pri delu. — Pa je moral Binče v šolo. Mati mu je kupila majhen nahrbtnik, škatlico barvic in dolg, ošiljen svinčnik. Prve dni je bila šola Binčku čudovito všeč. Ko pa so začeli risati in pisati, je njegovo navdušenje počasi usihalo. Ni in ni se mogel privaditi pisati in risati z desnico. Zato pa je z levico risal čudovite hišice, barke, živali in avtomobile. Če pa je poskusil z desno roko, so bile barke in hiše ter živali nerazumljive spake. Nič čudnega, če so ga sošolci posekali.

Nekoč je potožil dedku svoje gorje. Ta si je pogladil sivo brado in zamišljeno pogledal Binčkovo levico.

»Veš kaj Binček, deni s ezdi, da je leva roka bolna in bo najbolje, da ti jo mamica obveže«.

Binček jo je vrtel in vrtel, roka pa ni bila nič drugačna kot desnica. Ker pa se je silno

bal vsakršnih bolečin, je privolil, da mu je kar dedek obvezal levico.

Potem je moral k dedku prinesti barvice in svinčnik. Zaprla sta se v njegovo izbo in tam je Binče pod dedkovim vodstvom začel risati z desnico.

Večkrat je prijel barvico z levo roko, pa ga je dedek takoj posvaril, da mu bo roka še huje zbolela. Ne morete si misliti, dragi pionirji, kako se je Binče potil; če ne bi bilo zraven dedka, bi nič kolikokrat strgal obvezo in začel po starem — z levico.

Minevali so meseci. Binčkova desnica je postajala bolj prožna in kdaj pa kdaj so bile živalice, barke in hišice prav take, kot tedaj, ko jih je risal z levo roko.

Dedek pa se je smehljal. In ko so potem v šoli risali v šolsko risanko, je Binče narisal najlepše živali v razredu. Pritekel je k dedku in mu pokazal na spodnji rob, kjer se je z rdečim črnilom košatila napisana petica.

Vidite, dragi pionirji, če boste vztrajni, tako kot je bil Binče, ne bo v vaših zvezkih nikdar trojk in dvojk, marveč same petice.

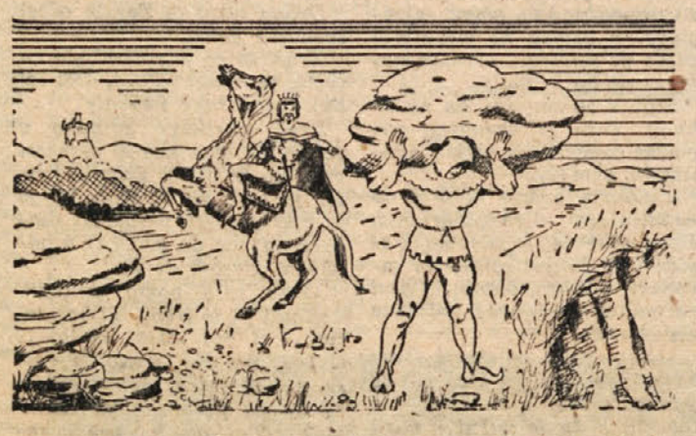

Grajski hlapec

Poznate, dragi pionirji, gamberški grad? Kaj bi ga ne! Nekaj navpičnih stebrov še stoji tam nad Zagorjem in verjetno ste že napravili izlet, saj je okolica čudovita.

No, danes vam bomo pripovedovali pravljico, ki se je nekako ohranila.

Čeprav je bil grajski hlapec Gregor silen človek (zlahka je dvigal najtežja bremena), se ni nikdar postavljal s svojo močjo. Gamberški graščak Anastazij ga je kupil za prgišče božjakov in tri rejene ovce, ker mu je ugajala njegova silna moč in njegove zaupljive oči.

Zdaj je Gregor stopal za jahajočim graščakom. Niti malo se mu ni zdelo čudno, da je menjal gospodarja; poznal je grajsko gospodo in njene muhe. Od mladih nog je živel pri grajskih, jim trebil pašnike, njive, nakladal sol, opravljal živino in gonil divjačino. Tu pa tam je moral celo poskrbeti za zabavo grajskih, če so se naveličali poslušati goslače in zaželeli kakšen pretep. Navadno je Gregor ugnal v kozji rog vse grajske posle.

Graščak Anastazij je veselo požvižgoval. Napravil je dobro kupčijo. Gregor mu bo otrebil vso nerodovitno zemljo, da bo dajala veliko veliko pšenice, prenašal skale za nov hlev in opravljal delo za štiri težake.

Graščak se je domislil, da bi kar takoj preizkusil orjakovo moč. Poklical ga je predse in mu pokazal velikansko skalo na poti.

»Daj, Gregor, odstrani jo, saj vidiš, da je napoti mojemu konju.«

Gregor je skalo premeril s kratkim pogledom, nato se je upri in hip nato je skalo v velikem loku zalučal v sotesko. Še trikrat je moral preizkusiti svojo moč in vsakokrat je bil graščak bolj zadovoljen.

Na gamberškem gradu je moral Gregor trdo delati od ranega jutra do pozne noči. Z njim vred je graščak še bolj priganjal ostale posle. Nikdar ni bilo zadosti narejenega in po njihovih plečih je vse bolj pogosto švigal bič. Gregorja so ostali hlapci dostikrat nagovarjali, naj pokaže na graščaku svojo moč, toda Gregor je nemo odkimaval.

Bil je soparen dan. Pripravljalo se je k nevihti, na travnikih pa je ostala še kopica sena. Graščak je jezdaril na svojem šarcu in neusmiljeno priganjal k delu. Vsi grajski posli so hiteli, kolikor se je dalo, toda ob vsakem udarcu z bičem, ki ga je graščak neusmiljeno vihtel, so s podvojenimi močmi grabili in spravljali seno na vozove.

Tam blizu, kjer je Gregor delal za pet poslov, se je v travi igral sin grajskega hlevarja. Niti videl ni graščaka, ki se je v divjem diru bližal. V tistem hipu ko je zaslišal peket konja, ga je po obrazu že oplazil graščakov bič, tako da se je zvrnil na tla.

Gregor, ki je videl, kaj se je zgodilo, je planil. Iz oči mu je sršel ogenj in s členki rok je strahovito pokal. Nato je pograbil jezdeca s konjem vred in z dolgimi koraki zdirjal proti robu travnika, kjer je bil velikanski prepad. Visoko je dvignil svoj nenavadni tovor in ga z vso močjo zalučal v prepad.

Posli so presunljivo zavpili in stekli proti prepadu. Tedaj pa je Gregor prvič, odkar je prišel na gamberški grad, spregovoril: »Tale ne bo nikdar več pretepal nedolžnih otročičkov!«

Potem se je obrnil in zdirjal v gozd. Nihče ga ni več videl...

Napisal in zbral Milan Vidic

Za bistre glave

Trije poredni dečki so streljali s fračo na vrabce. Toda joj nesreče! S fračo niso zadeli nobenega vrabca, pač pa so razbili s svojim nepremišljenim streljanjem izložbeno okno neke trgovine, kakor vidite na sliki.

Seveda je bil trgovec močno razburjen nad temi nepridipravi in je zakričal: »Vam bom že pokazal! Tisti, ki je prvi streljal v šipo, mi bo moral štirinajst dni zastonj delati v trgovini!«

Toda kako ugotoviti, kdo izmed treh fantičev je bil prvi, ki je zadel izložbeno okno? Na sliki je strel, ki ga je napravil v šipo ALBERT, označen s črko A, strel BRANKA je zaznamovan s črko B in strel CENCKA s črko C.

Sedaj pa, dragi pionirji, uganite, kdo izmed treh dečkov je prvi zadel šipo? Če ste bistri, boste po razpokah, ki so jih streli napravili na šipi, kaj kmalu dognali, kdo je bil prvi, ki je razbil šipo: ali ALBERT al BRANKO ali CENČEK?

Za rešitev te uganke imamo pripravljene knjižne nagrade. Razdelili jih bom tokrat 8 med naše pionirje po odločitvi žreba.

Rešitev uganke nam prinesite ali pa pošljite po pošti na uredništvo do nedelje, 5. maja opoldne. Potem bomo v listu objavili, kateri pionirji oz. pionirke so bili izžrebani.

Pri odgovoru ne pozabite navesti razen svojega imena in priimka tudi razred šole, ki jo obiskujete, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma.

Vsem pionirjem lepe pozdrave!

UREDNIŠTVO

Dopolnjevanka

Upamo, dragi pionirji, da vam tale dopolnjevanka ne bo delala kakih večjih preglavic. Tam, kjer stoje tri pike, morate pripisati ustrezno besedo. Dopolnjevanka res ni težka, zato bo prav, da jo dvakrat, trikrat počasi preberete, in šlo bo!

Mi smo fantje, pravi gadje,
jesti znamo sladko sadje;
nosimo lesene puške,
v usta bašemo pa . . .
Znamo srčno se boriti,
ko je treba mleko . . .
Če se gre pa za klobase,
skačemo si tudi v . . .
Ako je ta boj prevroč,
pride ata na . . .
S šibo nam klobas naklati,
kar tako po zadnji . . .
mi začnemo pa . . .

DVA NAGRADNA MAGIČNA KVADRATA

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

Besede (vodoravno in navpično):
1. del stanovanjskega pohištva, 2. vojaško orožje, 3. mamilo, 4. močno dežuje.

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

Besede (vodoravno in navpično):
1. šolska potrebščina, 2. moško ime, 3. del človeškega telesa, 4. tisti, srbohrvatsko.

NAGRADNE UGANKE

Poznam jo hišico v gorici,
stoji na eni le nožici!

Zabrenči po vsej livadi in zapoje:

»Daj mi, daj!
kar nam boste radi dali,
dali bomo vse nazaj.«

Kaj pije vodo in gleda v nebo?

Uganke

Mamica mnogo ima otročičev:
fantov, deklet, fantičev, dekličev.
Kogar uči, mu lahko bo uspeti,
kdor jo mrzi, mu težko bo živeti.
Šola

Naj platnen sem, naj usnjen,
zvesto služim vsem ljudem.
Črn sem, siv in rjav,
bel in pisan, rdeč in plav.
Vsak me rabi vsepovsodi,
pa le vsak po meni hodi.
Čevelj

Brez skorje gre skozi odprtino
in s skorjo zapusti votlino.
Kruh

VRAGI NA FUATINU

JACK LONDON
RIŠE: BERNARD EMERIK

66. Obramba Velike skale pa je imela tudi občutno slabe strani: gori na vrhu ni bilo ne vode ne hrane. Nekaj noči zapored je plaval Mauriri na drugi konec zaliva, kjer je lahko dobil nekaj živeža. Potem je prišla noč, ko so zažarele luči nad vodo in so pokali streli. Tedaj so vedeli, da je nasprotnik obkolil Veliko skalo tudi z morske strani.

»Res čuden, kar smešen položaj«, je menil Brown, ki je zdaj v resnici doživljal vse pustolovščine, o katerih je nekoč le sanjal.

67. »Držimo jih in jih ne moremo izpustiti, in Raoul nas drži in nam ne more ničesar napraviti. On ne more uiti, mi pa lahko medtem, ko ga stražimo, od lakote poginemo«.

»Ko bi hotelo deževati, bi se luknje v skalovju napolnile s vodo,« je rekel Maurini. Zdaj je bilo prvič, da so ostali 24 ur brez vode. »Veliki brat, nocoj pojdeva ti in jaz po vodo. To je posel za krepke može.«

68. Tisto noč je vedel Grief nizdol po Veliki skali na zemeljsko ožino, da sta dospela do morja. Oba sta nosila s seboj trdno zamašene kalabase iz kokosovega oreha. Plavala nista daij ko kvečjemu sto čevljev. Zdaj pa zdaj sta iz teme zaslišala, kako je zaškripal jermen, sli pa je udarilo veslo ob čoln. Včasih je zažarela tudi vžigalica, če si je kateri od mož, ki so stražili v čolnih, prižgal cigareto ali pipo.

69. »Čakaj tule in drži kalabase«, je šepetal Maurini.

Potopil se je in spuščal proti dnu. Grief je gledal za njim. Videl je njegovo svetlikajočo se sled, ki je polagoma postajala motna in nejasna in je nazadnje izginila.

70. Dobro minuto kasneje se je pojavil Maurini neslišno poleg njega na površini.

»Tu imaš, pij!«

Kalabasa je bila polna in Grief je pil mrzlo sladko vodo, ki jo je bil Maurini prinesel iz mrzle globočine slanega morja.

»Teče s kopnega,« je dejal Mauriri.

»Kaj je čisto na dnu?«

Za lepše Brežice

Že staro in preizkušeno pravilo pravi, da kulturnost ljudi sodimo po njihovi okolici. Zato je potrebno, da se kraji, naselja in tudi ljudje spreminjajo, da bo življenje lepše. Če govorimo o Brežicah, bi na prvi pogled rekli, da v kraju nismo dosti napravili v tem pogledu in da nimamo smisla za ureditev mesta. Vendar je pa res, da smo zadnja leta v urejevanju kraja in okolice le dosegli precejšnje uspehe.

Nesporno je seveda, da Brežice ne učinkujejo tako urejene, kot so pred vojno, vendar se Turistično in olepševalno društvo v Brežicah ob pomoči svoje Zveze in občinskega LO trudi, da mesto olepša in poživi tudi turizem. Tako je kjer so tudi potrebne klopi. Tudi del južnega pobočja ob cesti so pričeli urejevati, kar naj bi bil nekak uvod za splošno ureditev sedaj zapuščene okolice brežiškega gradu. Mestni park je bil nekoč ponos Brežičanov, žal pa je danes tako poškodovan in zapuščen, da skoraj ne zasluži svojega imena. Ker so razpoložljiva sredstva pičla, bodo park uredili postopoma. Tako so letos že zasadili živo gabrovo mejo in zasadili več sadik iglavcev in brez po prazninah. Še letos pa bi bilo nujno treba urediti odtok vode iz vodnjaka v parku in kanalizacijo, ki dela smrad in kvari podobo parka.

Drevored so letos obsekali in v bližnji bodočnosti odstranili kostanjeva drevesa, ki kvarijo okolico. Od Kulturnega doma do gimnazije bodo uredili lepo zelenico z nasadom. Ob samem Domu so zasadili topole in iglavce, ki naj izpolnijo prazninо okrog tega poslopja.

Resno razmišljajo tudi o ureditvi zelenice med pločniki in cestnimi robniki in pričakujejo od prebivalstva za to potrebno razumevanje, da bo te naprave in nasade tudi ohranilo. Za ureditev okolice stanovanjskega naselja so sredstva že pripravljena. Prav tako je predvidena ureditev prostora pred železniško postajo v Brežicah, kar pa je odvisno še od rešitve nekaterih drugih vprašanj, kakor n. pr. preselitev strank in rušenje stare hiše.

Turističnemu in olepševalnemu društvu, ki se trudi in dela, bi pa seveda morali pomagati sami meščani, saj je mesto kraj, v katerem žive, in so vse te naprave določene predvsem zanje. To se tiče zlasti ureditve stavb, plotov in drugih nepremičnin, ki naj dopolnjujejo lepo mestno celoto.

Prebivalci mesta, zlasti pa stanovalci v neposredni okolici nasadov in drugih naprav, se morajo seveda zavedati, da so parki, nasadi in ostalo last njih samih, last skupnosti ljudi, ne pa prostor za njihove kokoši, pse in mačke, ki delajo na teh napravah veliko škodo. Tudi starši in šole naj vzgojno vplivajo na naše najmlajše državljane, da bodo čuvali mestne nasade, spoštovali prizadevanja someščanov in se tako vzgajali v kulturne ljudi. Ker pa žal marsikdaj ne pomaga lepa beseda in opomin, bodo nadzorstvo nad temi mestnimi napravami opravljali čuvaji, ki jih sicer ne bi bilo treba. Ti bodo nedisciplinirane in nekulturne posameznike ob potrebi kaznovali, kar naj bi bilo tudi le vzgojnega značaja.

Ko zaključujemo te vrstice, se čudimo pristojnim organom, ki so brez potrebnega posveta in brez tehtnejšega premisleka odredili, da se v nasadu za občino uredi zelenjadni vrt, ki bo povsem onemogočil pogled na lepoto nasadov. Če so to napravili morda zaradi otrok, ki delajo škodo, je to vsekakor zgrešeno. Pravilno bi namreč bilo, da vrt za javnost odpremo, ga mo, na posamezne paglavce pa naj pazijo čuvaji, za katere naj se briga občina in iz prijaznosti morda tudi društvo upokojencev.

Čuvajmo torej nasade in lepote naših krajev!

M. T.

Še en motiv iz Sevnice, ki kaže, da je ondod pomlad razgibala življenje.

KAKO SE BOMO PRAVDALI PO NOVEM

(Nadaljevanje)

Vrnitev v prejšnje stanje je po novem znatno olajšano. Če stranka zamudi narok ali rok za kakšno pravdno dejanje in izgubi zaradi tega pravico opraviti to dejanje, ji sodišče na njen predlog dovoli, da ga opravi pozneje, če spozna, da je stranka zamudila narok oziroma rok iz opravičenega vzroka. Predlog se mora vložiti v 15 dneh od dneva, ko je prenehal vzrok, zaradi katerega je stranka zamudila narok ali rok; če je stranka šele pozneje zvedela za zamudo, pa od dneva, ko je za to zvedela. Po 3 mesecih od dneva zamude se ne more več zahtevati vrnitev v prejšnje stanje. Če se prelaga vrnitev v prejšnje stanje zaradi zamude roka, mora predlagatelj obenem, ko vloži predlog, opravičiti tudi zamujeno dejanje.

Tudi predpisi za vročitev sodnijskih pošiljk (spisov, pisem, dopisnic) so nekoliko drugačni kakor dosedanji. Na te predpise morajo zlasti paziti razen strank tudi občinski vročevalci, zlasti pa poštni uslužbenci.

Če se tisti, kateremu je treba vročiti sodno pošiljko, ki ima bel omot, oziroma na kateri je razvidno, da je dopustna nadomestna vročitev, ne najde v stanovanju, se vroči tako, da se pošiljka izroči kateremu od njegovih odraslih družinskih članov, ki so pošiljko dolžni sprejeti. Če tudi teh ni najti v stanovanju, je treba pošiljko izročiti hišniku ali sosedu, če v to privolita. Če se vroča na delovnem mestu tistega, kateremu naj se vroči, pa tega ni najti tam, se pošiljka lahko vroči tudi osebi, ki je zaposlena na istem mestu, če hoče sprejeti.

Pošiljke, ki so v modrem zavitku, oziroma čeprav bele, pa je na njih razvidno, da se smejo vročiti samo v lastne roke, se vročajo osebno naslovniku. Če tistega, kateremu se mora osebno vročiti, ni najti tam, kjer naj bi se mu vročilo, poizve vročevalec, kdaj in na katerem mestu bi ga lahko našel, in mu pusti pri kateri od oseb, ki so omenjene v prejšnjem odstavku, pismeno sporočilo, naj bo določen dan ob določeni uri v stanovanju oz. na svojem delovnem mestu, da bo sprejel pošiljko. Če vročevalec niti potem ne najde tistega, kateremu naj vroči, se ravna po prejšnjem odstavku in velja, da je s tem vročitev opravljena.

Bele in modre pošiljke pa se vročajo državnim organom, gospodarskim organizacijam in njihovim združenjem, zadružnim organizacijam, družbenim organizacijam in zavodom, ki jim je priznala lastnost pravne osebe, tako, da se pošiljka izroči uslužbencu, ki je upravičen za sprejem, ali osebi, ki se najde v pisarni oziroma v poslovnem prostoru.

Kadar tisti, na katerega je pošiljka naslovljena, oziroma odrasel član njegove družine oz. pooblaščena oseba ali uslužbenec gori navedenih organov in organizacij brez zakonitega razloga nočete sprejeti, pusti vročevalec pošiljko v stanovanju ali v prostoru, kjer ta oseba dela, ali pa nabije pismo na vrata stanovanja oziroma prostorov. Na vročilnici zapiše pa dan, uro in razlog odklonitve sprejema ter kraj, kjer je pustil pošiljko. Šteje se, da je s tem vročitev opravljena.

Tudi ta deloma spremenjeni predpisi glede vročanja pri spremembi stanovanja. Če stranka med pravdo spremeni svoje stalno prebivališče ali stanovanje, mora to takoj sporočiti sodišču. Če tega ne stori, pa vročevalec ne more zvedeti, kam se je odselil, odredi sodišče, naj se vse nadaljnje vročitve v pravdi za to stranko opravljajo tako, da se spis nabije na sodno desko. Vročitev velja za opravljeno po preteku 8 dni, odkar je bil spis nabit na sodno desko.

C. G.

OBLETNICA NA VRHOVEM

1. maj 1955. leta. Na Vrhovem se že dolgo ni zbralo skupaj toliko ljudi kot tega dne. Oči vseh so bile uprte v nov, lep, prostoren in ponosen kulturni in gasilski dom, ki ga je tistikrat slovesno predal namenu predsednik radeške občine Ferči Miler.

Minili sta dve leti. Kratek čas, ki pa za Vrhovčane ne pomeni malo. V tem obdobju se je njihovo kulturno društvo dodobra razživelo in poželo že nekaj lepih uspehov. Seveda je imelo v vsem tem času tudi razne težave — kje so brez njih! — zlasti s pomanjkanjem režiserjev, vendar pa je sedaj do neke mere tudi to vprašanje zadovoljivo rešeno.

Zadnjo zimo je bilo na Vrhovem dovolj raznih prireditev, ki so krajšale vaščanom čas in jim širile obzorje.

Kakor po večini naših vasi, je tudi tod najbolj priljubljena igralska družina. Zelo pa so navdušeni tudi nad lepo slovensko pesmijo. Kulturniki se ob raznih priložnostih često zbero in zapojo. Vendar z načrtnejšim pevskim delom navzlic dobri volji ne morejo in ne morejo začeti. Manjka jim namreč pevovodja.

Bližnji delavski praznik bodo na Vrhovem lepo proslavili. To še tembolj zato, ker bodo hkrati praznovali 1. obletnico dograditve prosvetnega doma in ustanovitve kulturnega društva.

Za to priložnost so pripravili prosvetarji pisan in bogat program. -jak

Sevniški čebelarji so zborovali

Pred kratkim je Čebelarska družina v Sevnici ob svojem letnem občnem zboru priredila sestanek čebelarjev in predavanje. Zbralo se je okrog 40 čebelarjev iz Sevnice in okolice, ki so skoraj štiri ure razpravljali o svojih problemih in težavah. Zbora sta se udeležila tudi predsednik in tajnik matičnega društva v Krškem tovariša Bizjak in Skok ter so čebelarji z zanimanjem prisluhnili njunim tehtnim besedam in navodilom.

Najprej so čebelarji obravnavali osnutek novega čebelarskega zakona. Želja vseh je, da bi bil čimprej uresničen. Nato je sledilo predavanje o spomladanskih čebelarskih opravilih, zatem pa razgiban pomenek o nakupu in cenah čebelarskih potrebščin, o odkupu medu in voska, o prometu z živimi čebelami itd. Po statistiki je bilo ugotovljeno, da je ravno v občini Sevnica, ki ima v okraju največjo površino in največ sadovnjakov, in travnikov, sorazmerno najmanj čebel. Veliki predeli so brez kakega obljudenega panja, zato se dogaja, da sadje leto za letom obilo cvete, a pridelka je malo, ker ni prepotrebnih upraševalk cvetja. Tudi umrljivost čebel je ob količkaj neugodnih zimah zelo velika, a pri tem pade neprimerno velik odstotek odgovornosti ravno na neorganizirane čebelarje, ki se izogibajo vsakemu pouku, navodilom in napredku v lastno škodo in škodo skupnosti. V reševanju teh problemov leži velika naloga čebelarske družine.

Na koncu je bilo potrjeno v glavnem dosedanje vodstvo čebelarske družine, pomnoženo z delegati iz oddaljenejših krajev, da bo povezanost pri delu boljša. Tako je bil s sklepi za še večjo poglobitev v delo zbor uspešno zaključen.

Ost

DOBRI SKLEPI MLADINSKE ORGANIZACIJE

V hrastniški steklarni je med vsemi podjetji v okraju verjetno zaposleno največ mladine, saj jih je vseh kar nad 350. Do nedavnega pa ni bilo v organizaciji te mladine opaziti kakšne posebne agilnosti. Tako je bilo pri zadnji anketi, ki so jo izvedli pred dvema mesecema med tovarniško mladino, opaziti, da nekateri mladinci in mladinke nimajo pravilnega odnosa do mladinske organizacije. Posebno nezadovoljiv položaj je bil opaziti med mladinci in mladinkami steklosilikarskega oddelka, kjer je tudi najmanj organizirane mladine.

S številom v mladinsko organizacijo vključene mladine v Steklarni ne moremo biti zadovoljni, saj je v LMS organizirano le 170 mladincev in mladink, vendar pa ta mladina kaže voljo do mladinskega dela. To smo lahko ugotovili na zadnjem mladinskem sestanku prejšnjo nedeljo, kjer so mladinci sprejeli sklepe za nadaljnje delo. Tov. Tone Sihur, sekretar mestnega komiteja ZK, je zbrani mladini ob tej priložnosti prikazal borbo naše mladine pred vojno in po njej.

Na tem sestanku so sklenili, da si bodo do konca meseca junija preskrbeli svojo mladinsko zastavo, ki jo bodo takrat tudi razvili. Tovarna jim bo tedaj tudi pomagala. Svojo zastavo bodo mladinci in mladinke plačali z denarjem, ki ga bodo zaslužili s prostovoljnim delom. Prav tako je mladina sklenila, da bo pri tovarni zgradila in uredila park. Tako so že organizirali potrebne delovne skupine. Za sedaj je 6 takšnih skupin z 10 do 15 mladinci.

Že prihodnjo nedeljo bo mladinska organizacija v Steklarni priredila izlet za pionirje, ki bodo šli po poteh hrastniških partizanov. Prvi zlet bo vodil prvoborec Hrastnika tov. Jože Jerič.

Napravili so nadalje tudi program za študij. Prvo predavanje bo »Družbeno upravljanje«.

Mladinska organizacija želi, da bi ji organizacija ZK tovarne bolj pomagala, da bi delo mladine lahko bolj zaživelo.

R. V.

Nekateri ljudje pravijo, da so naši zdravniki zanič. To pa ne bo držalo, ker so v Račici pri Loki dobro pozdravili hudo bolnega železničarja Petra, ki je zmogel že po nekaj dnevih po operaciji podirati ograje in s konjem vlačiti brano — v službo pa ni šel...

Kulturno prosvetno delo na Raki

na letnem kopališču ob Krki, ki je priljubljena točka domačih in tujih kopalcev, pripravljena velika baraka, ki bo služila za ureditev potrebnih garderob in okrepčevalnice. Prostora bo v njej nad 300 kv. metrov, kar bo dovolj za vse kopalce. Pri dohodu z mostu na kopališče, ki je bil urejen že lani, pa bo treba napraviti še primerne stopnice po obrežju Krke. Delavni odborniki turističnega in olepševalnega društva so vse lepo pripravili, manjkajo jim le finančna sredstva za postavitev tega objekta, kar pa bo mogoče izvesti ob razumevanju pristojnih organov.

Skupno s Komunalo v Brežicah so uredili nadalje vzhodni del zelenice ob gradu,

Kulturnoprosvetno življenje in delo je odvisno od tamkajšnjega prosvetnega društva. V društvu je najbolj aktivna dramska sekcija, ki uprizarja vsako leto po troje odrskih del. Knjižnica v kraju je bila do nedavnega zelo skromno založena s knjigami, kar je vplivalo na njen obisk. Z nakupom novih knjig pa se je na Raki povečalo tudi zanimanje za knjižnico. Kdaj pa kdaj deluje na Raki nadalje mladinski pevski zbor. Društvo pripravi vse proslave, ki jih imajo na vasi ob državnih praznikih. Za take prireditve in za gledališke igre se ljudje zelo zanimajo. Vsa kulturnoprosvetna dejavnost se tu razvija v pretesnih šolskih prostorih, zato morajo vsako naštudirano igro uprizoriti tudi po trikrat.

Domačini prav tako radi obiskujejo predstave potujočega kina. Pred predstavami imajo pogosto razna predavanja.

Navdušujejo se nadalje za skupinske izlete, ki jih društvo pripravi, bodisi na velesejem v Zagrebu ali pa celo na morje.

KUPUJTE IN NAROČAJTE
„ZASAVSKI TEDNIK“

POTROŠNIKI — POZOR!

TRGOVSKO PODJETJE

IZBIRA

TRBOVLJE

sporoča vsem cenjenim odjemalcem, da je v svojih poslovalnicah »Izbira« (Radeč), Dobrna, »Tkanina« (Paš), »Gospodinjske potrebščine« ((Dežman) in »Živila« Trbovlje II (Rozman) za prvomajske praznike znižala v času od 27. do 30. aprila cene vsem mesnim izdelkom, rozinam, orehovim jedrcem, limonam, oranžam in še nekaterim drugim prehranskim artiklom.

V poslovalnicah »IZBIRA« (Radeč) in »TKANINA« (Paš) pa bo v teh dneh tudi razprodaja ostankov tekstilnega blaga po znižani ceni od 10 do 30 odstotkov.

Obiščite v teh dneh trgovine trboveljske »IZBIRE«!

Kaj delajo Kmetijski strokovnjaki

DOBRO IZDELANI NAČRTI SO ZAGOTOVILO USPEŠNE OBNOVE

Že pred letom dni kakor tudi v začetku letošnjega leta so na zborovanjih oziroma skupščinah mnogo razpravljali o kmetijstvu in prišli do zaključka, da se kmetijski strokovnjaki, ki so službovali na bivši Okrajni zadružni zvezi Krško, vse preveč zadržujejo po pisarnah, premalo pa hodijo po posestvih in kmetijskih zadrugah.

Da bi se naši bralci lahko seznanili, kakšno je mnenje predstavnikov Okrajne zadružne zveze Trbovlje, in kaj so ukrenili, da bi se te nepravilnosti odpravile, smo se obrnili na sekretarja OZZ tov. Lojzeta Pajniča, da nam odgovori na nekaj vprašanj.

Tov. Pajnič nam je pojasnil, da je bila omenjena kritika pred enim letom umestna, medtem ko so letos razpravljali oziroma kritizirali kmetijske strokovnjake le na občinski konferenci SZDL v Vidmu-Krškem. Ta kritika je bila povsem odveč, kajti od lanskega 1. decembra dalje so že vsi kmetijski strokovnjaki večino svojega službenega časa prebili po kmetijskih zadrugah oziroma posestvih. Vse to dokazuje, da so bili kritiki premalo seznanjeni s stvarnim delom naših kmetijcev.

Pri Proizvajalni poslovni zvezi v Brežicah imajo nastavljenega enega inženirja-agronoma in pet kmetijskih tehnikov. Vsi ti se zadržujejo pet dni v tednu na terenu, kjer so vsak dan po dve uri na sedežu kmetijskih zadrug in dajejo kmetovalcem razne strokovne nasvete, nato pa obiščejo zadružna posestva in posamezne kmetovalce- zadružnike, katerim nudijo strokovno pomoč. Vsak kmetijski strokovnjak je zadolžen za dve ali tri kmetijske zadruge. Enkrat tedensko se vsi ti snidejo na Proizvajalni poslovni zvezi, kjer se na podlagi na terenu pridobljenih izkušenj in raznih problemov posvetujejo.

Pišečki vinogradi

Pred leti so se vsi kmetijski strokovnjaki, ki so bili zaposleni pri Okrajni zadružni zvezi, navduševali za specializirano delo, medtem ko se sedaj ukvarjajo s splošnim kmetijstvom. S tem so dosti bolj zadovoljni kmetovalci, ker lahko dobijo od kmetijskih strokovnjakov odgovor na vsako vprašanje, ki jim je pri umnem kmetovanju potrebno.

Kmetijske zadruge se borijo za večjo kmetijsko proizvodnjo. Ta težnja pride najbolj do izraza sedaj, ko so se odzvale tekmovanju, ki ga je razpisala Zvezna kmetijska zbornica. Ta uspeh bo odvisen med drugim tudi od svetovalcev, ki bodo plačani po učinku dela in uspehih, ki jih bodo dosegli.

KAKO JE S POSPEŠEVANJEM KMETIJSTVA?

Za pospeševanje kmetijstva ni dovolj sredstev. Po občinah imajo le investicijske sklade, žal pa nimajo skladov za pospeševanje kmetijstva, s pomočjo katerih bi se dalo v znatni meri podpreti kmetijstvo. Zadnje čase se po občinah precej razpravlja, da bi pustili kmetijskim zadrugam 25 odstotkov, ki jih le-te odvajajo občinskim ljudskim odborom od čistega dobička. Ta predlog so že osvojile vse občine, razen Sevnice in Vidma-Krškega, katere imajo za to zamisel nekoliko slabše razumevanje.

Zanimivo je, da bi vse občine v našem okraju morale potemtakem prejeti od kmetijskih zadrug 9 milijonov dinarjev, okrajni sklad za pospeševanje kmetijstva pa ima na razpolago le 8 milijonov dinarjev. To se pravi, da sklad za pospeševanje kmetijstva pri Okrajnem ljudskem odboru ne bo vrnil vseh tistih sredstev, ki jih bodo dale občinam kmetijske zadruge iz ustvarjenega dobička.

Če bi kmetijskim zadrugam ne bilo treba odvajati občinam 25 odstotkov od čistega dobička, bi s tem denarjem lahko plačevale kmetijskega strokovnjaka, ki bi na njihovem območju skrbel za pospeševanje in dvig kmetijske proizvodnje.

PRIPRAVE ZA OBNOVO KOMPLEKSNIH NASADOV

Zadnja leta je vsaka obnova vinogradov in sadovnjakov načrtna. Težijo predvsem za večje kompleksne obnove. Največje take obnove so bile doslej v Leskovcu in v Sevnici.

Na Bizeljskem nameravajo obnoviti 5 ha vinogradov. To ne bodo strnjeni nasadi, so pa predvideni po planu skupne obnove. Računajo, da bo na Bizeljskem v letošnjem letu še za okrog 10 ha priglasitev za obnovo. Na novo bodo posadili ranino in laški razling. Tudi v Cerkljah pripravljajo načrte za plantažne nasade. Nasadili bodo okrog 9 ha nizkodebelnih jablan in hrušk. Lepe perspektive za obnovo vinogradništva imajo na Bizeljskem, Pišecah in na Sremiču, za obnovo sadovnjakov pa v Anžah pri Brestanici, na Raki in v Cerkljah. V teh krajih so v načrtu večji investicijski programi, ki bodo zajemali od 20 do 100 hektarov površin. Obnavljali bodo postopoma. Če bi bili zadevni načrti že izdelani, bi lahko v znatni meri kmetovalci koristili republiške kredite, ki so na razpolago vsem tistim, ki imajo načrte za skupinsko obnovo najmanj 10 ha sadovnjakov oziroma 5 ha vinogradov.

Doslej so se z načrti v glavnem ukvarjali domači kmetijski strokovnjaki. Ker pa so prezaposleni z delom po kmetijskih zadrugah, se je Proizvajalna poslovna zveza Brežice odločila, da bi izdelali načrte v Agrobiroju v Mariboru. V novih načrtih bodo med drugim predvidene tudi poti za dovoze, vodne napeljave po sadovnjakih in vinogradih s cisternami in vse, kar je potrebno za čim lažjo in sodobno obdelavo.

Zlasti Spodnje Posavje ima lepe perspektive za razvoj kmetijstva. Ker pa je za to delo nujno potrebno mnogo strokovnega kadra, ki ga danes še zelo zelo primanjkuje, bo treba težiti za tem, da bo v vsako zadrugo prišel vsaj en inženir ali tehnik, ki bi s svojim znanjem lahko mnogo pripomogel k dvigu kmetijske proizvodnje.

Albina Rob

na PRAGU odločitve

Kaj bi izbiral besede, ko pa je dr. Lavrič nekje tako lepo zapisal:

»Težko je izbirati poklic. Ni namreč vsakemu dano, da čuti svojstveno nagnjenost in veselje do določenega dela. Nekaterim izbira poklica ne dela prav nikakih preglavic, pri drugih je odločitev prepuščena slučaju, in zopet pri tretjih se odločitev postavi šele po predhodnih poizkusih in razočaranjih. Človeku, ki je na križpotju in se ozira, je potrebno pokazati pot, da ne bo taval; dobro je, če popotnik ve, koliko še potrebuje do cilja, in kakšna je pot, ki ga pripelje tja...«

NAMESTO VPRAŠANJA...

Na brežiški in trboveljski gimnaziji je več desetin popotnikov, ki stoje na križpotju. Kam, mladi popotnik? Hočeš postati kemik? V naši državi jih je še vedno malo, potrebe pa so velike. Morda bi rad postal farmacevt? Ali pa rudarski inženir? Zakaj pa ne! V rudarstvu primanjkuje strokovnjakov, ti pa si zrastel blizu rudnika; v njem že trideset let dela tvoj oče, ki je morda vedno na tihem gojil željo, da bi ti postal rudarski inženir... Nekdo bo morda postal zdravnik? Zelo odgovoren poklic, ki pa nudi tudi veliko notranjega zadovoljstva. Lepo bi bilo, če se dijaki za ta poklic ne bi odločili samo zaradi možnosti v materialnem pogledu... Razne ustanove in velika podjetja potrebujejo nadalje ekonomiste, ki bodo lahko mnogo pripomogli k njihovemu hitrejšemu napredku... Našim mladim popotnikom se ponujajo še razni drugi poklici, ki so prav tako potrebni naši socialistični državi. Kar naštejmo jih: pravnik, prirodoslovec, profesor, agronom, veterinar, slikar, kipar, glasbenik, igralec — in še in še — Prepustimo torej našim popotnikom, da sami izberejo. Kar poslušajte jih, kaj pravijo.

»Farmacevt dobro zasluži!«

HINKO PUŠNIK: V SLOVENIJI ZELO PRIMANJKUJE FARMACEVTEV

»Če bom uspešno opravil maturo, nameravam študirati farmacijo. Za ta študij sem se odločil iz dveh razlogov. Prvi je ta, ker je študij farmacije najbolj podoben študiju kemije. Prejšnja leta sem se namreč odločil za kemijo. Toda mnogi so mi svetovali, da bi bilo bolje, če bi študiral farmacijo. Drugi razlog pa je čisto materialnega značaja; v Sloveniji zelo primanjkuje farmacevtov, imajo pa dobre plače.

Upam, da bom še nadalje dobival štipendijo Zveze borcev. Prosil bom za večjo štipendijo, ker sedanja ne bi zadostovala za študij v Ljubljani, posebno še zaradi tega, ker nimam očeta (padel je v partizanih), a pokojnina in invalidnina, ki jo prejemava z materjo, ni velika.

Težko je dajati izjave o vtisih prej, preden končaš maturo, ker so vsi vtisi z gimnazije odvisni ravno od nje. Nikakor si ne morem misliti, da bom že letos zapustil gimnazijo, v katero sem hodil osem let in kjer sem preživel mnogo veselih in tudi žalostnih ur. Najdlje pa mi bodo ostala v spominu pač zadnja leta, ko sem vodil in delal v mladinski organizaciji. Mnogo prostega časa sem posvetil delu z mladino, vendar mi ni žal...

Želim si, da bi uspešno opravil maturo in se s tem približal svojemu življenjskemu cilju.«

STEFKA KOSEM: POSTATI INŽENIR KEMIJE, TO JE MOJ ŽIVLJENJSKI CILJ — KEMIJA JE VEDA, KI OGROMNO NUDI ČLOVEŠTVU

»Že od prvega razreda do danes, ko stojim pred maturo, sem gojila željo: študirati

»Postati hočem inženir kemije«

kemijo. Ta želja je v letih obiskovanja višje gimnazije ob študiju kemije v meni še rastla in utrjevala v meni voljo ter gradila temelje za sklep — postati inženir kemije, kar je danes moj življenjski cilj.

Mojo pozornost je vedno privlačevalo delo v laboratorijih. Pogled se mi je vedno ustavljal na steklenih cevkah in epruvetah. Študij me zanima, ker je vsestranski in povezan s fiziko in znanostjo z veliko perspektivo. Poleg veselja do kemije mi je do odločitve pripomoglo tudi spoznanje, da je to veda, ki ogromno nudi človeštvu.

Veliko vlogo pri študiranju pa igra materialna stran — finančna sredstva. Problem je še težji, ker ne prejemam otroških doklad in mi je edino upanje štipendiranje od podjetja, v katerem se bom po končanem študiju zaposlila.

Upam, da bom zapustila gimnazijo z najlepšimi vtisi, posebno, če bom uspešno opravila maturo. Ta siva stavba, polna življenja, mi bo vedno ostala v spominu...«

Erna Molan: Postala bi rada novinarka...

»Zelo rada bi postala novinarka, ker imam do tega veselje. Novinar ima veliko stika z ljudmi; s svojim delom lahko mnogo prispeva k njihovi izobrazbi.

Od občinskega ljudskega odbora, ki sem ga zaprosila za štipendijo, je odvisen moj študij in moja življenjska sreča...

Po končani maturi bodo moji vtisi iz gimnazije zelo lepi...«

POLONCA URŠIČ: STUDIRALA BOM ORIENTALSKE JEZIKE. NAJBRŽ KITAJŠČINO...

»Veselje imam do vseh jezikov, toda če bom študirala orientalske jezike, se bom lahko ukvarjala z znanstvenim delom, ker je to področje še precej neraziskano...

Za štipendijo bom prosila občinski LO Videm-Krško. Od ugodne rešitve je odvisen moj študij, ker me starši ne bi mogli zdrževati. Ko bo občinski ljudski odbor ocenjeval mojo odločitev, bo moral imeti veliko razumevanje za potrebe v jugoslovanskem merilu...

Ko bom zapuščala gimnazijo — seveda če bom uspešno opravila maturo — bodo moji vtisi kar najlepši...«

RAZGOVOR NAŠEGA DOPISNIKA Z OSMOŠOLCI TRBOVELJSKE IN BREŽIŠKE GIMNAZIJE

CVETKO GRADIŠAR: MEDICINO, KEMIJO ALI FARMACIJO

»Izmed teh treh ved bom najbrž izbral medicino. Do te odločitve sem prišel zato, ker menim, da bom v tem poklicu imel največ stika z ljudmi. V mislih imam namreč psihološki moment. Sedaj mnogo govore o odpravi privatne zdravniške prakse; mene to nič ne moti, ker do svoje odločitve nisem prišel morda zaradi materialnih momentov v tem poklicu...

Ker sta oče in mati zaposlena, ne bom zaprosil za štipendijo. Menim namreč, da je upravičen do nje tisti, ki ga doma ne morejo vzdrževati.

Ko bom zapuščal gimnazijo, bodo moji vtisi zelo različni. Mislim, da je bilo sodelovanje med profesorji in dijaki še kar uspešno. Morda bi bilo treba več medsebojnega razumevanja in pomoči med dijaki.«

Delo je gibalo našega življenja. Delo pri strojih pa še posebno zahteva celega človeka.

IVAN ŠRIBAR: ŠTUDIRAL BOM NAJBRŽ ELEKTROTEHNIKO. ZAKAJ NAJBRŽ? KER NE VEM, ČE BOM ZA TA ŠTUDIJ DOBIL ŠTIPENDIJO...

»Predvsem moram najprej napraviti maturo. Če bom uspešno maturiral, bom najbrž študiral elektrotehniko — šibki tok. Zakaj najbrž? Ker ne vem, če bom za ta študij dobil štipendijo od podjetja, ki ga mislim zaprositi. Sicer me pa veseli tudi arhitektura in — denar bo odločil, kaj bom študiral. Zakaj sem se tako odločil? Predvsem zato, ker me ta študij veseli in me zanima, pa tudi razvija se ta panoga še vedno, in po vsem sodeč, se bo še naprej.

Menda ni dijaka, ki si ne bi belil glave zaradi štipendije. Tudi mene to vprašanje skrbi. Za štipendijo bom zaprosil Cementarno v Trbovljah, kjer dela moj oče že 25 let. Kot sem že omenil, ne vem, če bom za študij elektrotehnike štipendijo dobil. Sicer pa bom moral študirati arhitekturo; za to, mislim, da bom štipendijo dobil.

Če bo podjetje štipendiranje odklonilo, bom zaprosil okrajni ljudski odbor. Potem bo treba študirati pač to, za kar bo štipendija podeljena. Tako se je zgodilo že z mnogimi dijaki pred nami, kar pa se mi zdi popolnoma zgrešeno. Če nekdo študira nekaj, kar ga ne veseli, ne bo nikoli dosegel takih uspehov, kot bi jih sicer...

Če bom zapustil gimnazijo? To še ni povsem zanesljivo. Lahko pa povem, da so moji vtisi dokaj mešani; veselim se bližnjega konca svojega šolanja na gimnaziji, obenem pa mi je tudi tesno pri srcu, če pomislim na prvo leto na univerzi. Mislim, da nas je gimnazija vse premalo pripravila za življenje (morda za nadaljnji študij dovolj, za življenje pa premalo)...«

Kakršen koli epilog bi bil povsem odveč. V odgovorih dijakov je vse povedano...

Zbral in uredil: F. Šetinc

ALBIN PRAŠNIKAR: ŠTUDIRATI NAMERAVAM STROJNIŠTVO, ZA KAR IMAM VESELJE, ŽE ODKAR HODIM V GIMNAZIJO

»Po končani maturi — a prej jo je treba napraviti — mislim študirati strojništvo. Do tega študija imam izredno veselje, že odkar hodim v gimnazijo. Kaj pa bom, je težko reči.

Sem iz družine, v kateri je pet otrok. Jaz sem najstarejši. Tudi ostali štirje hodijo v šolo. Oče je že dve leti upokojen. Zaradi tega mi je vprašanje štipendije važnejše od vprašanja: ‚Kaj boš študiral?' Zaprosil še nisem nobenega podjetja. Zaprositi nameravam STT, ne vem pa, če bo prošnja ugodno rešena. Vsekakor pa brez štipendije ne bom mogel študirati.

Študiral bom strojništvo!«

Prav vesel bom, če bom dovršil gimnazijo in opravil maturo. Veseli bodo tudi profesorji, saj se bodo znebili enega izmed ‚težakov', kakor sem pri nekaterih zapisan...«

Anton Žerjav: Do elektrotehnike imam že dolgo veselje...

»Študiral bom elektrotehniko — šibki tok, ker imam do tega izredno veselje. Do te odločitve pa je pripomoglo tudi spoznanje, da ima ta veda veliko bodočnost...

Za štipendijo bom zaprosil Občinski LO Brežice. Kar bojim se, da ne bodo ugodili moji prošnji, ker je naša občina ena izmed tistih, ki imajo zelo malo sredstev...

Če občina ne bo ugodno rešila moje prošnje, bom prosil za štipendijo Zvezo borcev. Moj oče je namreč umrl za posledicami iz partizanov...

Čeravno je bilo včasih tudi težko — angleščina je bila namreč trd oreh — bodo moji vtisi iz gimnazijskih let nepozabni...«

Zakaj najbrž?

Ali je tako prav?

Pred nedavnim sem imel predavanje na sestanku osnovne organizacije mladine. Udeležba je bila kar zadovoljiva. Mladinci čeprav so nekateri iz oddaljenejših vasi — so prišli kar točno na sestanek. Tudi diskusija po predavanju je bila živahna. Mladinci so se zanimali za razna vprašanja in moral sem se pošteno potruditi, da sem na vsa vprašanja odgovoril. Le nekaj me je motilo. Takoj po začetku sestanka se je predsednik organizacije opravičil, češ da ima še nujno delo in odšel. Toda opravičil se ni njim — organizaciji, katere predsednik je, ampak samo meni. Po končanem predavanju sem vprašal, če je navzoč sekretar. Dejali so mi, da ga ni. Prejšnji večer je namreč bila sobota in bila je v vasi veselica. Bil je dobre volje dolgo v noč in sedaj verjetno še spi. Tudi za predsednika so dejali, da je verjetno odšel malo počivat...

Domov grede sem razmišljal, če oba delata prav. Morda njima ni bilo potrebno predavanje ravno tako kot ostalim mladincem? Kako bosta tolmačila mladini razne dogodke, če o njih sama ne bosta seznanjena? In ali ne zlorabljata zaupanje mladine, ki ju je izvolila z željo, da s skupnim delom dosežejo uspeh? Spomnil sem se poročila na sestanku organizacije v Radečah, kjer so mladinci poročali, da je njihov predsednik samo v mesecu marcu prispeval čez šestdeset ur za delo v organizaciji. Zato tudi uspehi niso izostali.

—c

MLADA RAST V TRŽIŠČU

V Tržišču so si v marsičem na tesnem, najbolj pa prav gotovo s prostori za kulturno-prosvetno udejstvovanje. Tudi te je uničila vojna.

Edini in trenutno najboljši kotiček za to delo je pritlikava šolska soba, v kateri se ob raznih gledaliških prireditvah gnetejo domačini in hribovci od blizu in daleč, mnogi pa morajo prav zaradi te stiske nazaj na svoje domove.

Še bolj skopo odmerjen prostor imajo igralci. Na oder in z njega morajo skozi okno. Seveda pri vsem tem tudi drugih stvari ne morejo urediti tako, kot bi bilo prav in želeti.

Ali navzlic temu prosvetno društvo v Tržišču ne klone.

Vsako leto si zastavlja kvalitetnejši program dela, teži po vključevanju še novih članov in razmišlja o ustanovitvi še kake nove sekcije.

»Radi igramo,« nam povedo, »ker vidimo, kako zelo se ljudje zanimajo za take prireditve. Obisk je vedno zadovoljiv in gledalci tudi ne skoparijo s priznanjem. To pa nam je največje zadoščenje...«

Kakor vse kaže, se bodo Tržiščani še letos spopadli tudi z najhujšim zaviralcem kulture v njihovem kraju — s pomanjkanjem prostorov.

Povedali so, kaj mislijo: zgraditi nov prosvetni dom, ki bo posvečen spominu vseh padlih borcev in žrtev fašizma, hišo, kjer bo poslej dovolj prostora za stare, zlasti pa mlade ljudi, kajti teh je tudi v kulturnem društvu največ.

Da bi ta potrebna akcija kar najbolje uspela, so imenovali že gradbeni odbor in začeli z zbiranjem lesa.

-jak

DELO ŠTUDENTOV

Pred kratkim so imeli študenti, ki jih združuje Revirsko akademsko društvo Trbovlje, v prostorih ljubljanske Univerze sestanek. Na njem so se pogovorili o več pomembnih stvareh. Dogovorili so se o ustanovitvi nekake kulturne sekcije v društvu. Vsekakor pa je bilo na tem snidenju najbolj aktualno vprašanje štipendiranje študentov. Ti namreč ugotavljajo, da so štipendije marsikdaj nepravilne in tudi pristranske. Zato zahtevajo od vodstva društva, da v stvari posreduje in skuša odpraviti take napake. Dosti je tudi primerov, da naša podjetja štipendirajo študente iz tujih krajev domačinu pa štipendijo odklonijo.

Revirsko akademsko društvo bo v poletnih počitnicah poskušalo študentom preskrbeti razne honorarne zaposlitve po podjetjih in ustanovah. Pred kratkim je društvo začelo posebno anketo med vsemi študenti z območja bivšega okraja Trbovlje. Anketa razen splošnih osnovnih podatkov vprašuje posameznike glede študija, težav pri študiju, izvenštudijskega udejstvovanja in podobno. — Na koncu sestanka so se študenti dogovorili še glede zabavne prireditve, ki naj bi bila v začetku meseca maja skupno s Posavskim akademskim klubom v Ljubljani.

Pozdravi iz JLA za 1. Maj

Za 1. maj, praznik delovnih ljudi, pošiljajo svojim staršem, ženam, dekletom, prijateljem, pevskemu društvu »Slavček« iz Trbovelj in vsemu delovnemu ljudstvu trboveljskega okraja pozdrave sledeči vojaki zrakoplovnega centra v Somboru (V. p. 3065):

Anton Kos, Viktor Pestotnik, Jože Čop, Božo Bernardič, Stanko Weiss, Jože Kotar, Pavle Debeljak, Franc Škerjanc, Zdravko Vrečko, Franc Veber, Marijan Kreže, August Laznik, Rihard Zalokar in Rudi Voglar.

Prav tako pošiljajo čestitke za delovni praznik 1. maj vsem delovnim kolektivom za izgradnjo socializma fantje, ki služijo vojni rok v JLA v Dubrovniku, in to: Ludvik Tomc iz Vidma-Krškega in Rudolf Puršič iz Velikega Trna.

K prazniku delovnih ljudi čestitajo vsem Hrastničanom sledeči fantje iz JLA: Joško Kastelic, Milan Jurkovič, Edi Kirn, Franc Zupanek, Ernest Ramšak in Martin Vrtačnik.

Kulturnoprosvetno življenje na naši vasi

V ARTIČAH JE BILO ZELO RAZGIBANO

V naših podeželskih vaseh je kulturnoprosvetno življenje marsikje zelo razgibano, dasiravno nimajo za to takih pogojev kot v centrih. Tako lahko brez skrbi zapišemo, da je bilo tudi v Artičah kulturnoprosvetno življenje vsaj do nedavnega zelo živahno. Prosvetno društvo »Oton Župančič« je pričelo v Artičah delovati že leta 1946. Takrat v kraju še niso imeli svojega kulturnega doma. Z njim so začeli leta 1948. Prvo lopato je zasadil učitelj Martin Župančič in leta 1953 je bila njihova dvorana skončana. Ta ima 200 sedežev. Pogoji za uspešno kulturnoprosvetno delo so ustvarjeni. Prvo gledališko igro so tukaj igrali že leta 1946. Dali so »Raztrgance«. Od takrat so sledile še in še razne kulturne prireditve, med katerimi so igrali »Divjega lovca«, »Matajevega Matijo«, »Peg, srček moj«, »Vasovalca« itd. Zelo uspešni so bili tudi z izvedbo operet, kot na primer »Planinska roža«, »Hmeljska prnicesa« in »Oj, to lectovo srce«. Našteli smo nekaj prireditev, ki pa jih je bilo še več, prav tako tudi gostovanj.

V prosvetnem društvu deluje danes dramska sekcija, šahovska sekcija, pionirski pevski zbor — mešani, plesni ansambel in domači orkester. V Artičah pa so delavni tudi drugače, tako skrbe za izobrazbo s predavanji in s knjižnico. Danes šteje njihovo prosvetno društvo nad 100 članov — torej do malega vsi Artičani. Neutrudljivi režiser Ivan Preskar snuje vedno nove in nove načrte, ostali kulturni delavci pa mu pridno pomagajo in se trudijo dvigniti kulturno raven svojih občanov.

KAKO PA JE V KAPELAH?

Tudi v Kapelah imajo kulturni dom in to skupno z gasilci. Že takoj po osvoboditvi so tukaj začeli s kulturnoprosvetnim delom. Tamkaj imajo dobro godbo na pihala, dramsko skupino, nadalje pevski zbor, moški, mešani in ženski. Godbeniki si močno žele, da bi dobili dobre instrumente, kajti sedanji so že stari in izrabljeni in nanje ni mogoče tako igrati, kot si žele. Aktivna je nadalje tudi dramska družina, prav tako mladi zadružniki, ki tudi sami študirajo gledališko igro.

Letošnjo zimo so v Kapelah uspešno zaključili tečaj RK, imajo tudi večkrat razna predavanja in kar je zelo važno — dobra je povezava z ostalimi družbenimi organizacijami, zaradi česar gre delo laže naprej. Seveda v Kapelah ni vse tako, kot bi želeli in kot je ponekod, kjer so za kulturnoprosvetno delo že boljši pogoji. Glavna želja v Kapelah je — kot smo že omenili — da bi njihova godba dobila boljše instrumente. Seveda pa se Kapelčani izobražujejo tudi drugače, saj bi na primer človeku skoro ne verjel, da ima v kraju vsaka druga hiša svoj radio. Tudi to je ena izmed oblik ljudskega izobraževanja in širjenja omike.

Kulturnoprosvetno življenje na naši vasi se sicer težko razvija, ker manjka tega in onega. Pa vendar menda ni zaselka, kjer ne bi z ljubeznijo in prizadevnostjo krčili pot do zastavljenega cilja. V Artičah so uspešno zaigrali igro »Divji lovec«.

Dopisujte v Zasavski tednik!

Splošna mizarska produktivna zadruga SEVNICA

SE PRIDRUŽUJE ČESTITKAM OSTALIH DELOVNIH KOLEKTIVOV ZA PRAZNIK DELOVNIH LJUDI — 1. MAJ — IN SE PRIPOROČA S SVOJIMI KVALITETNIMI IZDELKI.

ZDRAVILIŠČE ČATEŠKE TOPLICE

VAS VABI NA PRIJETNO RAZVEDRILO IN ODDIH.

VSEM DELOVNIM LJUDEM ČESTITA ZA 1. MAJ.

DELOVNI KOLEKTIV

Vsak na svojem mestu USTVARJA NAM...

Zame je obdržal PRVI MAJ isti pomen, kot ga je imel pred vojno...

Tovarišici Mimi Zupančičevi sem zastavil nekaj vprašanj, med drugim tudi zato, da bi mi povedala kaj o sebi, o svojem delu in o udejstvovanju v družbenem življenju. Kakor boste videli, je v svojih odgovorih povedala marsikaj koristnega in izpodbudnega, le o sebi zelo malo. To pa je tudi značilno za njo; vedno je toliko zavzeta z družbeno-političnim delom, da le redko najde trohico časa zase in za svojo družinico. To pa ni nič čudnega spričo tolikšnih odgovornih dolžnosti v Svetu za prosveto in kulturo pri OLO, v Zvezi prijateljev mladine, v OK ZKS in drugje. Zaradi tega lahko po pravici zapišem, da je tovarišica Zupančičeva vzor žene — družbene delavke, ki se je z vso ljubeznijo posvetila družbenemu delu. Ona pa je tudi vneta za resnično ekonomsko enakopravnost naših žena, za njihovo razbremenitev v gospodinjstvu in za njihovo vključevanje v aktivno družbeno življenje.

Prvo vprašanje, ki sem ji ga zastavil, se je glasilo nekako takole:

KAJ ČUTITE OB PRAZNOVANJU 1. MAJA?

Moji spomini na 1. maj segajo daleč nazaj v dijaška leta. V letih 1934-35 je bilo na ljubljanskem učiteljišču precej napredno usmerjene mladine, ki je vplivala vase revolucionarne ideje in je bila pripravljena na razne načine manifestirati svojo solidarnost z delavskim razredom. Ena izmed takih zunanjih vidnih oblik je bilo tudi praznovanje 1. maja. Na ta dan smo šli že navsezgodaj na izlet na bližnji Rožnik, kamor so prihajali tudi delavci. Okrašeni z zelenjem in prepevanjem pesmi »Nabrusimo kose, že klas dozoreva...« smo se vračali z izleta. Profesorji so o delavskem 1. maju molčali, v naših srcih pa je bilo ves dan praznično, ker smo ga že počastili.

Prazničen odnos do 1. maja se je v meni tako zakoreninil, da sem ga na neki način praznovala vsako leto doslej: kot učiteljica na vasi, v partizanih, v zaporu in taborišču. V partizanih smo ga praznovali z okrepljenimi akcijami, v zaporu in v taboriščih pa smo vsaj ob obujanju spominov na prejšnja praznovanja laže prenašali trpljenje in trdneje zaupali v našo zmago.

In zdaj? — Prvi maj je zame obdržal isti pomen, kot ga je imel pred vojno. Solidarnost, ki smo jo vsako leto na ta dan manifestirali delovni ljudje vseh poklicev in slojev, nam je prinesla zmago v NOV, zato jo moramo še naprej čuvati in krepiti. Zelo lepo je, da so si delavci zbrali za svoj praznik prav 1. maj. V tem času je tudi narava tako neskončno lepa, da vzbuja in krepi v človeku najplemenitejše nagibe. Prevzet si in misliš: na lepi zemlji naj bo taka ureditev, da bo človek srečno živel.

ALI NAM HOČETE POVEDATI NEKAJ O SEBI, O SVOJEM DELU IN O PROBLEMIH Z VAŠEGA PODROČJA DELA?

Iz svojega dela naj kaj povem? Po osvoboditvi sem delala na raznih področjih. Resnično veselje pa imam do prosvetnega in vzgojnega dela. Nikoli se nisem kesala, da sem si izbrala učiteljski poklic. Tudi tedaj, ko sem bila zaposlena na drugih dolžnostih in nisem delala neposredno z mladino, sem vedno mislila nanjo. Pravzaprav mi vsi veliko mislimo na mladino, sicer se ne bi tako trudili in delali. Mnogih sadov našega dela ne bomo uživali sami, temveč rod, ki prihaja. Vedno rada prisluhnem sodbam o tem, kakšna je naša mladina. Nekateri jo sodijo dobro, drugi slabo. Jaz verujem vanjo. Ker se mladina uči na naših delih in pod našim vplivom, smo mi odgovorni za to, kakšna bo.

Danes ni primerna prilika, da bi obravnavali probleme otroške in mladinske zaščite in vzgoje bolj na široko, čeprav bi lahko marsikdaj povedala, tako o uspehih, ki so bili na tem področju doseženi, kakor tudi o pomanjkljivostih in slabostih.

Naša družba žrtvuje za zdravo vzrejo otrok velika sredstva; zdravstvene in socialne ustanove, kot so šolske poliklinike, otroški dispanzerji, razne zdravstvene posvetovalnice, šolske kuhinje, kolonije in druge ustanove pomagajo staršem vzrediti zdrav in krepak rod. Vse bolj in bolj izpopolnjujemo šolski sistem. Z nameravano šolsko reformo bomo šolo po vsebini in obliki še bolj približali življenjskim potrebam in omogočili, da bo osemletna osnovna izobrazba dostopna vedno večjemu številu otrok. Letos smo v Trbovljah ustanovili srednjo ekonomsko šolo, pripravljamo se na ustanovitev srednje tehniške šole v Krškem, da bi se naši otroci dalje izobraževali in šolali. Več sto dijakov prejema štipendije, vse zato, ker naša družba pravilno vrednoti vzgojo in šolstvo. Vesela sem, ko vidim, da se vedno širši krog ljudi zanima za vzgojne probleme. K temu je mnogo pripomoglo tudi družbeno upravljanje v šolstvu, ki je odprlo šolo vsem, ki želijo sodelovati. Ob tem sicer tako lepem odnosu do šole in vzgoje bi še želela, da bi se zato vprašanje nekoliko bolj zanimali tudi očetje. Zelo koristno bi bilo za vsako družino, če bi šel tu in tam na roditeljski sestanek tudi oče.

Razen šol je še mnogo ustanov in možnosti, kjer se otroci vzgajajo, učijo in zabavajo. Mislim na pionirske knjižnice in čitalnice, na tehniške delavnice, na lutkovna gledališča, na razna igrišča in podobno. V teh ustanovah pa nekoliko zaostajamo za drugimi kraji. Dejstvo, da v okrožju nimamo nobene pionirske knjižnice s čitalnico, nobene izvenšolske tehniške delavnice, da nimamo niti v okrajnem središču nobenega igrišča za predšolsko deco, da nimamo svoje baze za zdravstveno letovanje otrok in tako dalje, nas opominja, da bomo prijatelji mladine morali še mnogo delati. Ob pomoči vse družbe, v katero ne dvomim, bomo sčasoma rešili tudi ta vprašanja.

F. Š.

Naša bralka iz Hrastnika nam je obenem z dopisom o praznovanju prvega maja leta 1919 poslala tudi tole fotografijo. Videti je torej, da so Hrastničani praznovali 1. maj kot svoj največji delavski praznik.

Občinski ljudski odbor Hrastnik

OBČINSKI SINDIKALNI SVET, OBČINSKI ODBOR ZB NOV, OBČINSKI ODBOR SZDL, OBČINSKI KOMITE ZKS, OBČINSKI KOMITE LMS, kakor vse ostale množične organizacije in društva

ČESTITAJO ZA DELAVSKI PRAZNIK **PRVI MAJ**

vsem delovnim kolektivom in vsemu prebivalstvu, z željo, da bi tudi v bodoče dosegali kar največ delovnih uspehov v izgradnji socializma.

JOŽEFA HRIBŠEK, UPOKOJENKA:

»Po 33-letnem delu sem si prislužila pokojnino«

Hribškova mama je prišla kot 18-letno dekle iz Jurkloštra v Sevnico leta 1908 iskat zaposlitve. Ker je bila mlada in močna, se ji je posrečilo dobiti službo v Kopitarni. Ko se je dodobra priučila pri brusilnem stroju, se je poročila in posvetila gospodinjstvu. Družinsko življenje ji je uničila prva svetovna vojna, ko jo je zapustil mož s tremi otroki in odšel na fronto. Ker je prejemala po možu podporo, se je do leta 1918 ubadala z gospodinjstvom in vzgajala otroke. Po vojni pa je dobila sporočilo, da je vdova, za kar je prejemala odtlej mesečno pokojnino po možu, ki je bila zelo skromna. Ker so znašali njeni mesečni prejemki le borih 100 dinarjev, ni mogla več preživljati sebe in otrok, se je ponovno zaposlila v Kopitarni.

Za delo, ki ga je opravljala pri brusilnem stroju, je bila plačana od ure po 3 dinarje, pozneje pa v akordu. To delo je bilo precej težko, ker se pri stroju dviga lesni prah, ki otežkoča dihanje. Kljub temu, da so delali tudi po 12 ur dnevno, je Hribškova mama vztrajala pri tem delu, ker se je zavedala, da mora preživljati troje lačnih ust in sebe.

Delovni čas se je skrajšal, norme pa povečale, tako da je morala vseskozi pošteno garati, če je hotela ostati v službi. Ker je bila marljiva delavka, so jo upoštevali, zlasti takrat, ko so odpuščali delovno silo. Pa navzlic temu je bila večkrat po nekaj tednov brez dela.

To delo je opravljala vse do leta 1953, ko je šla zasluženo v pokoj. Njene roke so bile zelo izurjene, tako da je na dan izbrusila 50 do 60 parov kopit.

Še danes se rada spominja svojih majhnih otrok, s katerimi je preživela le kratko odmerjeni prosti čas. Po končanem 12-urnem delu jih je morala sama negovati, jim kuhati, prati in krpati. Pogostokrat so imeli za kosilo le kavo in kruh. Hribškova mama sama pravi, da si je nemogoče dandanes predstavljati tako bedno življenje, kot so ga preživljali kmalu po prvi svetovni vojni.

Danes ji je precej drugače. Ukvarja se z gospodinjstvom, ker živi skupno s hčerko. Čeprav ima za seboj že 67 let, je še krepka in trdna, tako da sama lahko opravlja vsa vrtna dela. Dosegla je težko zasluženo pokojnino, ki znaša 6.800 din mesečno. S to odmero pa ni povsem zadovoljna, saj pozna nekatere moške, ki so opravljali enako delo, prejemajo pa za 2000 din višjo pokojnino.

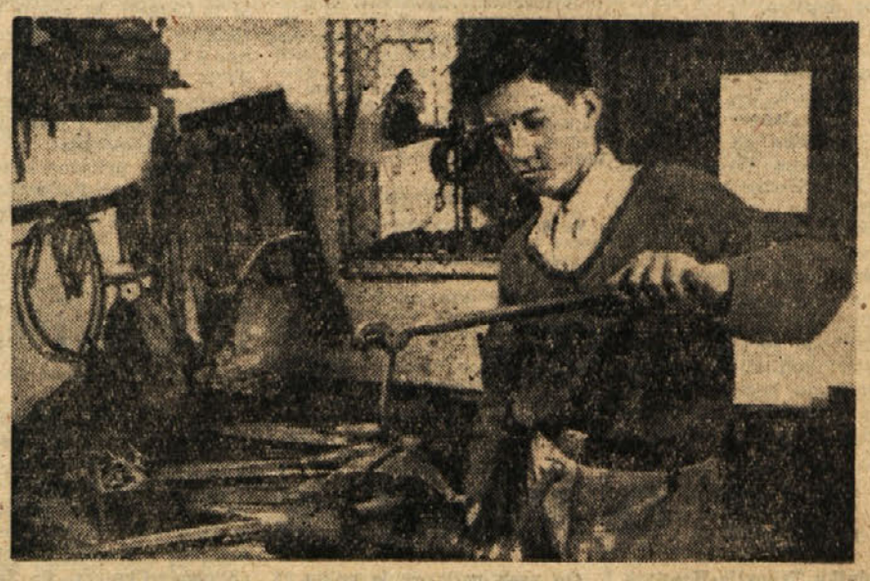

MLADI MOJSTER

Andrej Forte - rudar in komunist

1923. leta je v Trbovljah zavrelo. Rudarjem je bilo dovolj izkoriščanja, žandarjev z bajoneti in ohole gospode. Oblast so prevzeli sami, zasedli vse pomembne postojanke v dolini in oklicali republiko.

Ko so takrat knapje zvedeli, da bodo pripeljali mimo Trbovelj uklenjenega predsednika sindikata železničarjev iz Zidanega mosta in še nekatere komuniste, so hitro odločali.

Navalili so proti savski tesni, zavzeli železniško postajo, postavili barikade in razdrli progo. Žandarje so prisilili, da so izpustili komuniste!

Trboveljska republika je živela in delala tri dni. Potem je klonila. Premalo jih je bilo. Organizatorji niso smeli čakati žandarjev in povratka starega režima. Razšli so se na vse strani. Med njimi je bil tudi Andrej Forte, ki je bil takrat sekretar partijske celice. Njegova pot je držala v Bosno...

* * *

Na Kleku nad Trbovljami se je letošnja pomlad te dni čudovito razcvetela. Povsod obeta bujna rast dobro letino. Tudi okrog Fortejeve hiše košata drevesa lepo kažejo.

Ko me je gospodar povabil v hišo in sva zrla drug v drugega, kar ni hotelo biti razgovora. Andrej nerad govori o sebi. Mnogo raje ti pove o kulturnem in političnem življenju na Kleku, pa o gradnji ceste proti Čebinovemu, kjer vodi dela.

Mož bi po vsem, kar je pretrpel, zaslužil miren počitek, pa kaj, ko mu žilica ne da, da bi sedel doma v brezdelju.

»Dela na cesti dobro napredujejo, če se zavedamo, kako težak in neroden je teren tam gori. Zaposlenih nas je včasih več, včasih manj, okoli trideset pa prav gotovo vedno. Eksplozije so na dnevnem redu skoro vsak dan. Je pač skalnat teren...

Za tovariša Forteja se delovni dan ne konča ob dveh kot za večino ostalih na tej cesti. Pohiti domov, se najé, potem malo bere, in že je skoro večer. Zdaj je treba na partijski sestanek; sekretar osnovne organizacije na Kleku je, drugič na sejo vaške SZDL, kjer je predsednik in potem je tu še prosvetno društvo in še razne druge naloge.

Nemalo prostega časa mu požre tudi predsedniško mesto v gradbenem odboru »Doma Tončke Čečeve«, ki je dograjen le v pritličju. Za nadaljnje zidanje imajo že pripravljen les, tudi prostovoljnega dela se ne boje, vendar pa bodo morali imeti tudi nekaj čistega denarja. Prav zavoljo tega pa so kar precej v skrbeh.

Andrej Forte je star komunist. Ko nas popelje v nekdanjost, mu komaj sledimo. Skoro vsako leto v njegovem življenju je bilo burno, polno trpljenja, samoodpovedi in borbe za boljše življenje vseh delavcev. Naj je bil Forte v Trbovljah, v Bosni ali tujini, povsod se je boril za tisto, kar ljudem po pravici gre.

Ko je bil razpuščen Savez rudarskih radnika Jugoslavije, so imeli jeseni, leta 1921 v Trbovljah v gozdu pod Čečevo hišo sestanek Neodvisne strokovne organizacije rudarskih delavcev Slovenije, ki pa je ni bilo moč ustanoviti drugače kot pod okriljem radikalov.

Tega zbora so se udeležili: Veber, Tončka Čeč, Jože Princ, Forte, Bogne, Salomon in neki tovariš iz Ljubljane.

Na pomlad 1922. leta pa je bil v dvorani Janka Forteja v Trbovljah že kongres te organizacije. O njem je bila izdana tudi brošura, ki jo je dobil vsak član.

Po organiziranju sindikalne organizacije se je — kakor pripoveduje Andrej Forte — politično delo zelo razživelo v vseh zasavskih revirjih.

V aprilu 1922. leta, še pred kongresom, je bil tudi ilegalni občni zbor zadruge Rudarski dom, ki je odlično uspel. Nato se je takoj opravil nakup zemlje in začele so se priprave za gradnjo rudarskega doma.

V letu 1923 je napovedala TPD odpravo družinske doklade in znižanje rudarske plače. Sindikalna organizacija, ki je bila kljub rovarjenju radikalov pod trdnim vodstvom partije, se je pripravljala na borbo.

Tik pred razglasom stavke je meseca avgusta zasedal Partijski komite. Ta je sprejel pomemben sklep o ustanovitvi petih stavkovnih odborov, kar se je pokazalo za zelo koristno. Žandarmerija je namreč takoj po izbruhu štrajka navalila na ilegalni odbor in odpeljala funkcionarje v celjske zapore. S tem bi bila pravzaprav uničena glava stavke. Tako pa je stopal na vodstvo odbor za odborom!

Celjski zapori so bili polni rudarjev. Rdeče Trbovlje polne stavkokazov. Ali rudarji so vztrajali. Celih devet tednov.

Za neuspeh stavke v tem letu so nosile veliko krivdo izdajalske sindikalne organizacije.

Revolucionarni del delavstva je bil postavljen na cesto. Začelo se je množično izseljevanje iz revirjev v Francijo...

V Trbovljah je ostala potem med mladino le Tončka Čečeva, ki pa tudi sama ni klonila. Ilegalno je pripravljala nadaljnje akcije. Že eno leto pozneje — 1. junija 1924. je mladina pokazala svoj ognjen patriotični, revolucionarni duh, ko je navalila na fašistično Orjuno...

* * *

Andrej Forte praznuje letos 12. prvi maj v svobodi. Menda ni treba posebej govoriti, kaj pomeni to zanj, ko se je nekoč tega dne še bolj zagrizeno, še bolj neizprosno boril pod rdečo zastavo proletariata.

Prav gotovo je to njegov največji in najlepši praznik!

-jak

NOVICE IZ ZASAVJA

Zadružniki v radeški občini

SO PREGLEDALI SVOJE DELO

Prejšnjo nedeljo so imeli radeški zadružniki redni letni občni zbor svoje kmetijske zadruge. Pravijo, da je bil to eden od najuspešnejših zborov, odkar obstaja zadruga.

Že iz poročila upravnega odbora smo lahko povzeli, da je bilo delo zadruge zadnje leto uspešnejše kot prej.

KZ Radeče šteje nekaj manj kot 300 članov. Razen upravnega odbora so delovali v sestavu zadruge še pospeševalni pododbori: sadjarski, živinorejski, poljedelsko-semenski, nadalje aktiv žena-zadružnic in aktiv mladih zadružnikov. V zadrugi pa delujejo še nekateri odseki, tako n. pr. trgovinski, transportni in hranilno-kreditni odsek.

KAKO SE JE RAZVIJALO DELO PRETEKLO LETO

Glavno delo so opravljali pododbori, od katerih so bili nekateri bolj, drugi spet manj delavni. Tako se je n. pr. živinorejski pododbor predvsem ubadal z vprašanjem, kako preusmeriti živinorejo v občini, ki ima za uspešen razvoj vse pogoje. Število krav-mlekaric se je zelo povečalo, kupili so tudi štiri plemenske bike, zadruga pa je pomagala pri ureditvi živinorejske ambulante. Na tem področju pa bo treba še mnogo napraviti, tako so rekli zadružniki sami, ker so spревideli, da jim načrtno delo daje možnost za nadaljnji razvoj.

Tudi sadjarski pododbor je dosegel svoje prve uspehe. Tako so si kupili motorno škropilnico in pripravili več strokovnih tečajev, ki so zelo dobro uspeli. Med drugim so si sadjarji uredili lastno drevesnico na Svibnem, katere zmogljivost bo prihodnje leto znašala že okrog 3.000 sadik. Zadružniki se že sedaj živo zanimajo za sadike, zlasti za sadike nizkodebelnih jablan, ki na radeškem področju zelo dobro uspevajo.

Poljedelsko-semenski pododsek je pripravil več sortnih semenskih in drugih poizkusov in ekipno prašenje krompirja, zadruga pa je znižala cene zaščitnih sredstev.

Prav tako je aktiv žena-zadružnic s centrom za gospodinjstvo organiziral več koristnih tečajev, n. pr. tečaj za vlaganje sadja, zelenjave in podobno.

Aktiv mladih zadružnikov je bil sicer ustanovljen šele sredi preteklega leta, vendar je bil v delu že zelo aktiven. V Vrhovem in na Jagnjenici so mladi zadružniki napravili vrsto poizkusov, na poučni ekskurziji pa so obiskali tudi kmetijsko šolo na Grmu.

TUDI PROMETA NI BILO MALO

Skupno je imela KZ preteklo leto okrog 85 milijonov dinarjev prometa, od tega trgovski odsek 53 milijonov. Slednji je prodal med drugim 40 ton umetnih gnojil, 85 ton cementa in okrog 85.000 kosov zidne opeke. Zadruga pa je odkupila tudi za več kot 23 milijonov dinarjev lesa, 50 ton živine in več kot 3.000 kg borovnic.

KAKO NAPREJ?

V razpravi so bili zadružniki zelo razgibani. Sprožili so vrsto vprašanj, s katerimi se bo moral upravni odbor KZ ukvarjati. Pametno bi bilo, da bi zadruga nakupila še več kmetijskih strojev, zlasti škropilnic, treba bo zgraditi večje skladišče in v trgovini povečati izbiro blaga. Prav bi bilo, da bi zadruga priredila tudi letos strokovne tečaje, ki bi zadružnikom prikazali, kako zatirati razne rastlinske škodljivce, kako sistematično škropiti itd.

Še nadalje bo treba posvečati vso skrb živinoreji in sadjarstvu, polagati potrebno pažnjo semenskemu krompirju in pšenici. Ti dve gospodarski veji imata na tem področju prav ugodna tla.

V razpravi je razvil več bogatih misli inž. Prijatelj, ki je zastopal na zboru OZZ. Najdlje se je ustavil pri delu pododborov, v katerih naj bi se tudi v bodoče še bolj pospešeno razvijalo vse delo zadruge in njenih članov.

Upravičeno lahko pričakujemo, da bo zadruga napravila v novem poslovnem letu spet korak naprej in da bomo na prihodnjem občnem zboru mogli ugotoviti, da je zadruga storila vse, kar je bilo najbolj potrebno za dvig našega kmetijstva.

Z. J.

SEVNICA

1. maj v Sevnici

Kakor v Sevnici, tako bodo tudi po okoliških krajih v počastitev praznika 1. maja priredili večje proslave.

V Sevnici bo na večer pred 1. majem ob 20. uri pevsko-telovadna akademija s slavnostnim govorom.

V Boštanju bo pripravilo na predvečer praznika akademijo Prosvetno društvo.

V Krmelju se bo pričelo dne 30. aprila tekmovanje v šahu, kegljanju in strelianju. Na dan 1. maja bo ob 9. uri dopoldne sprejem upokojencev s pogostitvijo, popoldne pa zborovanje pred Domom »Svobode«, a 2. maja bodo Krmeljčani pohiteli na Kum.

Na večer pred delavskim praznikom bodo povsod zagoreli kresovi, 1. maja pa bo Sevničane zbudila godba na pihala z budnico.

1. maja bodo sevniški delovni kolektivi pohiteli v naravo, v Boštanju pa bodo napravili kulturno prireditev z zabavo tamkajšnji lovci.

Avtobus na Planino. Pred kratkim smo v našem listu prinesli kratko poročilo o ponovni vzpostavitvi avtobusne proge Planina — Sevnica — Krško — Brežice, ki naj bi začela obratovati s 15. aprilom 1957. Medtem pa je prišlo do raznih tehničnih ovir, tako da se bomo menda lahko za gotovo peljali s prvim avtobusom na Planino šele 5. maja.

Priprave na letovanje. — V sodelovanju s Kopitarno namerava pripraviti letovanje svojih delavcev tudi tovarna »Jugotanin«. V podjetju so danes v skrbeh le zavoljo tega, ker ne vedo, če se bodo hoteli člani kolektiva poslužiti te ugodnosti, kot je zaželeno. Znano je namreč, da ti (po večini so to polproletarci) niso bili doslej najbolj navdušeni za letovanje. Večina delavcev je prebila svoj letni odmor v še večjem delu.

POPRAVEK

V 16. številki »Zasavskega tednika« je bilo objavljeno poročilo o gradnji spomenika padlim borcem NOV v Sevnici.

Od ZB iz tega kraja smo prejeli pojasnilo, da v grobnico narodnih herojev, ki bo pri spomeniku, ne bodo položeni posmrtni ostanki Franca Vreska — Gustlja in da spomenik ne gradi Občinska organizacija ZB NOV, pač pa krajevni odbor Zveze borcev Sevnica.

Uredništvo

Zabavno popoldne v Leskovcu

Prebivalstvo Leskovca z okolico opozarjamo na gostovanje osnovne mladinske organizacije iz Cerkelj, ki deluje v okviru Prosvetnega društva »Planina« v Cerkljah, da pohite v nedeljo, 28. aprila ob 18. uri v Leskovec, kjer bo bogat kulturni program pod imenom »Zabavno popoldne«.

Če želite prijetno razvedrilo, pohitite 28. aprila v Zadružni dom, kjer bo prav gotovo prijetno.

Sevnica je eno izmed najlepših mest v Zasavju. Če vas kadar koli zanese pot v ta kotiček spodnjega Posavja, potem se povzpnite na sevniški grad in uživali boste čudovit razgled po bližnji in daljni okolici.

Lep napredek, še lepše perspektive

Pred leti so člani Aero kluba Brežice ob vsaki priložnosti tarnali, da se zanje nihče ne briga, kar je vplivalo tudi na njihovo delo. Danes se pa že z veseljem pohvalijo, da imajo novo delavnico v gimnaziji, katero so opremili s pomočjo občine, Tovarne pohištva, Gozdnega gospodarstva, Delavnice za popravilo železniških voz Dobova. V njej nemoteno izdelujejo začetniške modele, višje sposobne jadralne modele kat A 2, Dieslove njače in drugo. Pridobljeno znanje bodo prenesli tudi na druge kraje.

Že v letošnjem letu so izvedli dva padalska tečaja. Padalci so skakali že v mesecu februarju in aprilu. Med padalce se vključuje vedno več mladine in ostalih, ker vlada za to vejo športa veliko zanimanje in veselje. Na tečajih se najprej seznanijo s teorijo, ko pa to povsem obvladajo, dočakajo najtežji in najbolj zaželeni čas, ko se vsedejo v letalo — navadno prvikrat — in po kratki vožnji odskočijo s padalom proti zemlji. Kot sami pripovedujejo, se pred odskokom iz letala nič kaj prijetno ne počutijo, ko opazujejo oddaljeno zemeljsko površino.

Vsi dosedanji skoki so bili uspešni, kajti tečajniki so se pri teoriji naučili vse potrebno, tako da ni nobene nevarnosti poškodb.

Te dni bodo obletavala šolska letala vse kraje Posavja in odmetavala prvomajske čestitke našemu delovnemu ljudstvu in s tem pokazala, da imajo v svoji sredi že izurjene letalce.

Da so dosedanji uspehi toliksni, je precejšnja zasluga podpolkovnika tov. Verbiča in predsednika kluba tov. Julijusa Žige kakor tudi ostalih. Zanimivo je, da se tem ljudem ne toži založiti denarja za šolanje, učitelja za padalstvo, ki je v Lescah. Navzlic temu, da je klub brez finančnih sredstev, so že na lastne stroške vzgojili dober predavateljski kader.

Dosedanje delo, zlasti v zadnjem letu, je bilo dobro. Perspektive, ki jih imajo pred seboj, so še mikavnejše. Upajo, da bodo končno le potrkali na prava vrata in prišli do sredstev, s katerimi bodo imeli neomejene možnosti za razvoj modelarstva, padalstva in letalstva.

Na Bregah imajo na razpolago pomožno letališče, na katerem mislijo dograditi hangar, kjer bodo shranjevali letala. Trenutno imajo le »Vrabca« in Čavko«. Če bi pa imeli svoj hangar, bi jim odstopila po zelo nizki ceni Letalska zveza Slovenije motorni avion, katerega bi lahko uporabljali za aerotaksi. Ta avion bi lahko uporabljali tudi za uničevanje gozdnih škodljivcev iz zraka. Če bi imeli kompleten leteči park in na pomožnem letališču na Bregah svoj hangar, bi ustanovili posavski jadralni center, v katerega bi vključili vso mladino našega okraja.

Aeroklub je tesno povezan s letališčem v Cerkljah, katerega vodstvo nudi mladim modelarjem, jadralcem in padalcem vso moralno, kakor tudi veliko materialno in tehnično pomoč.

Ta povezava bo prišla zlasti do izraza v mesecu maju, ko bodo praznovali 15. obletnico jugoslovanskega vojnega letalstva. Aeroklub bo tedaj izvedel letalski teden, razstavil različne modele in slike iz svojega življenja ter izvedel v Cerkljah miting, na katerem bodo sodelovali tudi drugi aeroklubi iz Slovenije.

Glasovi »Slavčkov« so se spet oglasili

Po prodornih gostovanjih iz Ljubljane, Celja itd. vseh kulturnoumetniških zvrsti, vokalnih, instrumentalnih in gledaliških, se nekako sramežljivo pojavljajo po večjih presledkih delujoče skupine trboveljske »Svobode-Center«. Po 25. obletnici pevskega društva »Zarje«, odseka »Svobode-Center«, pa uprizoritvi pionirsko-mladinske operete »Mucin dom« je nastopil s svojim spomladanskim koncertom mešani pevski zbor »Slavček«. Kljub vsem zahtevam »povečane produkcije« — bodisi uvožene ali domače, delo »Svobode-Center« ni zamrlo, preživlja pa hudo krizo. Razumljivo je, da amaterstvo ni enako prefesionalizmu in temu primerno so tudi izvedbe programov, pa najsi bo v kateri koli ustvarjalni panogi — težka pa je ugotovitev, da se javnost, ki naj bi dajala priznanje tem in onim, za njihov trud odteguje domačim prireditvam, zasipa pa z obiskom goste, pa četudi ni na njih kdove kaj posebnega. Marsikatera stvar, ki nam jo pirnesejo v Trbovlje v novi Delavski dom, nam je dostopna po radiu — in redka je družina v Trbovljah, ki ne bi imela radijskega aparata — gre le zaradi vizualnega vtisa, ta pa zadostuje, da je dvorana polna.

V Trbovljah pa se poznamo vsi med seboj, vemo koliko kdo zmore, kolikšna bo vrednost prireditve, pa se postavimo na stališče: čemu zapravljati vstopnino za domače prireditve, če lahko počakamo na kaj tujega?

Tako približno je izzvenel tudi sobotni koncert »Slavčka«. Lep in lepo izvajan spored, pa — prazna dvorana! Ves trud, ki so ga pevci vložili v svoje izvajanje, je izzvenel nekako v prazno. V prazno seveda za tiste »gurmane«, ki pričakujejo drugačnih poslastic, pa čeprav za drag denar, nikakor pa niso mišljeni s to pripombo tisti, ki so se udeležili omenjenega koncerta.

Koncert je bil tokrat izveden nad vsako pričakovanje, če izvzamemo malenkosti ob izbiri programa, prodornost oz. zasedbo posameznih glasov v zboru. Želeli bi le, da bi zbor ne klonil, temveč se z vso vztrajnostjo, ki jo je vse doslej pokazal, povzpenjal od uspeha do uspeha. Naj ne bi bili trenutni pretresljaji tragična usoda zbora! Vsi skupaj pa se zavedajmo, da je dolžnost vseh nas, da podpiramo moralno in materialno prizadevanje te amaterske, še vedno nadvse marljive skupine.

Le še to, da je zbor in orkester dirigiral agilni pevovodja Jože Skrinar, pri klavirski spremljavi je sodeloval Filip Križnik pri poslednji točki, Simonitijevo »Kolednico mladinskih brigad« na besedilo Otona Župančiča pa je spremljal trboveljski orkester.

-a-

TRBOVLJE

Na rudniku Trbovlje-Hrastnik so v četrtek, 18. aprila volili nov delavski svet.

V volilni enoti obrata Hrastnik so že nekaj dni prej seznanjali razobešeni volilni razglasi člane delovnega kolektiva o pomenu in načinu volitev.

Na dan volitev je bilo opaziti na vsem rudniku posebno slavnostno vzdušje, čemer je dala poudarek tudi velika udeležba volitev že v prvih jutranjih urah. Že do 7. ure zjutraj je volilo 68 odstotkov vseh volilnih upravičencev. Same volitve pa so bile končane ob 15.20.

Od vseh volivcev je volilo 95 odstotkov kolektiva, opravičeno odsotnih je bilo 4,93 odstotkov, neopravičeno pa je izostal od volitev samo 1 volilni upravičenec. Med glasovalnimi listi je bilo samo 19 neveljavnih.

Mirno lahko trdimo, da je ob takem rezultatu volitev v delavski svet spet zmagala že večkrat dokazana in tradicionalna napredna zavest naših rudarjev.

—a

»KAM IZ ZADREG« NA KLEKU

Na Kleku nad Trbovljami imajo že precej let prosvetno društvo, ki je tudi dokaj delavno.

Klečani pa se lahko še posebno brez skrbi pohvalijo z zadnjo kulturno sezono.

Tako so imeli pozimi šest kvalitetnih predavanj, gospodinjski tečaj in razne druge prireditve.

Vaščani so naročili: »Napišite, da si v bodoče želimo mimo vsega tega zlasti več poučnih zdravstvenih predavanj!«

Res: zadnje zdravstveno predavanje na Kleku je bilo od vseh najbolje obiskano.

Domača igralska družina se je pred kratkim ljudem spet predstavila z novim delom. Tokrat je naštudirala v režiji Francija in Mirka Rajška komedijo »Kam iz zadreg« in doživela z njo prodoren uspeh.

Sedaj bo to delo preromalo še nekaj vaških odrov tam naokoli, hkrati pa pripravljajo že novo igro.

Po premieri »Kam iz zadreg« so imeli v Kulturnem domu »Tončke Čečeve« tudi pisan prosvetni večer.

Vsi pravijo, da je ob izbranem programu in prisrčnem pogovoru med vaščani prav lepo uspel. Zato prav gotovo ni bil zadnji.

V šoli je vedno zanimivo

ZAGORJE

Dež je skvaril prireditev na Čebinovem. — Zadnjo nedeljo so mnogi Zagorjani hoteli izkoristiti za izlet na Čebinovo, kjer bi morala biti spominska slovesnost v počastitev 20-letnice ustanovitve KPS. Občinski odbor SZDL in mestni komite ZK sta skupno s sindikalnimi podružnicami in ostalimi družbenimi organizacijami pripravila sprevod občanov z godbo na čelu na Čebinovo, žal pa je deževno vreme preprečilo ta zares pričakovani izlet.

Volitve v novi DS na rudniku Zagorje. — Prejšnji teden je največji delovni kolektiv v Zagorju volil svoj novi samoupravni organ. Zagorski rudarji so se na volitve dobro pripravili in že na predvolilnih sestankih pregledali preteklo delo svojega delavskega sveta in spoznali predlagane kandidate za nov delavski svet. Volitve so bile opravljene že dopoldne na posameznih obratih.

Zagorski vajenci so gostovali na Lokah pri Kisovcu. — Po uspeli premieri na domačem zagorskem odru so preteklo nedeljo zagorski vajenci gostovali na Lokah pri Kisovcu. Kot je znano, so pod vodstvom tov. Kluna naštudirali Molièrovo komedijo »Namišljeni bolnik« in jo uspešno posredovali tudi loškemu in kisovškemu občinstvu.

Seja občinskega sveta »Svobode« in prosvetnih društev. — Prejšnjo sredo je bila v Zagorju tudi seja občinskega sveta »Svobod« in prosvetnih društev, na kateri so razpravljali o delu zagorskih prosvetnih društev, bližnjem festivalu in organizaciji seminarja za aktiviste »Svobod« in prosvetnih društev.

Ljubitelji nogometa niso prišli na svoj račun. — Žoga je res okrogla. In sreča je res opoteča. In ker je bilo zadnje nedeljsko popoldne sončno, so mnogi Zagorjani prihiteli na nogometno igrišče, da bi bili priča zanimivi nogometni tekmi med domačim moštvom in Mariborčani. Ljubitelji nogometa so pričakovali, da bo tokrat okrogla žoga tekla v korist domačih in da se sreča ne bo nagnila na nasprotno stran. Pa je bilo ravno narobe. Zagorjanom ni šlo izpod rok in gostje so kar šestkrat vdrli v zagorsko nogometno svetišče. Pa drugič bolje . . .

Priprave za praznik mladosti. — Priprave za praznik naših najmlajših tudi v Zagorju lepo napredujejo. Sodijo, da bodo vse prireditve resnično zelo pisane in če ne bo karkoli nagajalo, tudi kvalitetne. Ker pa so mnenja, da mora vsak najmlajši zagorski občan resnično praznovati, bodo k sodelovanju pritegnili kar največ mladine.

(v)

BREŽICE IN OKOLICA

Spomladanski tečaji za člane delavskih svetov končani. — Kakor smo že poročali, je pred vedno občinski sindikalni svet v Brežicah začel s tečaji za člane delavskih svetov v Brežicah, Dobovi in Globokem. Predavanja so bila po dvakrat tedensko in je bilo skupaj po osem predavanj v vsakem od navedenih krajev. V začetku je bil obisk v Dobovi in Globokem zelo dober, pozneje pa je bila udeležba slabša. V Brežicah je bilo prvo predavanje slabo obiskano, vendar se je takoj z drugim obisk že popravil. Od 7? določenih tovarišev je stalno obiskovalo tečaj 52 članov oz. članic. Pohvaliti je treba udeležence podjetja »Vino«, ki nis, skoraj nobenega predavanja zamudili, iz mizarstva »Oprema« pa se je število določenih tovarišev kar početvorilo. Prav tako so se udeleženci ostalih podjetij potrudili, tako da je bila udeležba tečaja na zadovoljivi višini. Ta bi bila verjetno večja, če ne bi imel občinski LO predavanja o isti temi po strokovnjakih iz Ljubljane.

Ko bo v zimskih mesecih nadaljevanje tega seminarja, upamo, da bodo tedaj take nevšečnosti odpadle.

Novi tarifni pravilniki podjetij v brežiški občini, 20 po številu, so potrjeni. Zanimivo je, da znaša najnižja direktorska plača 14.000, najvišja pa 27.000 din, pač po velikosti in pomembnosti podjetja. Značilne posebnosti novih pravilnikov bomo še objavili.

Razpis volitev v delavske svete končan. — Vsa podjetja so volitve v delavski svet do predpisanega roka razpisala. Povsod je bilo po več predvolilnih sestankov, na katerih so tudi izbrali kandidate. V tehničnih pripravah na volitve so podjetja napravila nekaj napak. Predvsem so spregledala, da mora med dnevom razpisa in dnevom volitev poteči najmanj 15 dni. V splošnem je pa v pripravah opaziti precejšnji napredek od prejšnjih volitev.

Dela na avtocesti. — Dela na avtocesti Zagreb — Ljubljana so zopet oživela. Železobetonski most čez Krko in nadvoz v Catežu sta končana. Sedaj so začeli z zemeljskimi deli v smeri proti Samoboru. Do priključka na že zgrajeno avtocesto pri Samoboru je še 16 km. Upamo, da bo ta odsek ceste do zime že skončan.

Odpust nadaljnjih 60 delavcev v Globokem. — Zaradi nagrajevanja pri nadplanski produkciji premoga so se njegove zaloge tako nakopičile, da rudnik ne ve kam z njimi. Trg s premogom, zlasti z lignitom, je precej nasičen in slabe vrste premoga ne gredo v promet, vsaj ne v tempu, kot ga rudarji nakopljejo. Verjetno je ta pojav le prehoden.

Ker zaradi polnih bunkerjev rudnik ne ve kam s premogom, je prisiljen odpustiti del rudarjev. V takšno krizo so zašli več ali manj skoro vsi majhni rudniki, kakor je Globoko. To je boleč udarec ne samo za prizadete rudarje in njihove družine, temveč tudi za komunalno gospodarstvo in za skupnost sploh. Zadnjič je podjetje, kakor smo že poročali, moralo odpustiti 35 delavk pri čiščenju gline, sedaj pa 60 rudarjev. To je zelo hudo.

Upajmo, da se bo položaj kmalu izboljšal.

IZ HRASTNIŠKE STEKLARNE

Bilten v Steklarni. — Za boljše obveščanje vsega kolektiva bodo v hrastniški Steklarni uvedli »Mesečni bilten«, v katerem bodo poročali delavstvu tovarne o vseh važnih dogodkih in vprašanjih podjetja. Bilten bo poučen tudi za člane DS, saj bo pisal o nalogah v samoupravljanju podjetja.

Koncert v Sp. Hrastniku. — Godba na pihala in pleni orkester »Svobode II« v Hrastniku sta priredila dobro naštudiran koncert. Dirigiral ga je tov. Viljem Zaletelj, ki je z godbeniki skrbno naštudiral vsa izvajana dela. Poslušalcev sicer ni bilo mnogo, vendar so bili vsi, ki so se koncerta udeležili, z njim zelo zadovoljni.

Godbenikom želimo v nadaljnjem delu in prizadevanju še obilo uspehov.

V Savo je skočil. — V nedeljo je v Hrastniku napravil samomor neki gradbeni delavec. Skočil je s savskega mostu v Savo in utonil. Zapustil je ženo in dva otroka. — Vzrok samomora še ni znan.

Delo Zveze »Svobod« v Vidmu-Krškem

Pri občinskem svetu »Svobod« in prosvetnih društev Videm-Krško delujejo 4 sosveti in sicer: dramatski, pevski, knjižničarski in folklorni.

Svet kakor tudi vodje sosvetov so se odločili, da bodo v kratkem obiskali vseh šest prosvetnih društev v občini ter se podrobneje seznanili z njihovim delom. Z igralci in režiserji se bodo pogovorili o scenariji, šminkanju, razsvetljavi in jim svetovali, kakšen naj bo njihov izbor dramatskih del. Pregledali bodo tudi knjižnice, se pogovorili s knjižničarji ter ugotovili, kako so izkoristili denar, ki so ga prejeli za knjižnice.

Da se bo lahko folklora razširila tudi na podeželje, bodo priredili tridnevni tečaj za osem parov plesalcev, kateri bodo pozneje pridobljeno znanje prenesli na druge.

Ko bodo obiskali vsa prosvetna društva, bodo izdelali analizo o uspehih in neuspehih, problemih in potrebah ter vse skupaj predložili svetu za prosveto pri občinskem ljudskem odboru, ki bo na podlagi teh ugotovitev moralno in materialno pomagal posameznim društvom.

Člani Zveze »Svobod« že sedaj razpravljajo o pripravah na občinski praznik, ki bo v mesecu avgustu. Vsa prosvetna društva bodo v tem času izvedla v domačem kraju razne prireditve, z boljšimi deli pa bodo nastopili tudi v Vidmu-Krškem.

IZ CERKELJ

Ustanovitev telovadnega društva. Mladina v Cerkljah želi ustanoviti TVD »Partizan«. Člani odbora LMS v Cerkljah so zbrali nad 40 podpisov mladincev in mladink in nekaterih starejših ljudi in izvolili iniciativni odbor, ki naj bi izvedel ustanovni občni zbor tega društva.

Društvu bi bila seveda potrebna finančna pomoč tako občinskega LO kot okrajnega odbora »Partizana«. Ne iniciativni odbor ne šola ne razpolagata z nobenim telovadnim orodjem ne s potrebnimi rekviziti za ostale športne veje. S prostorom za vadbo v zimskih mesecih bo seveda težavno, v poletnem času pa bo komanda garnizije v Cerkljah prav gotovo dovolila uporabljati vojaško igrišče, ki je sedaj prav lepo urejeno.

Upajmo, da bo okrajni odbor TVD »Partizan« podprl prizadevanja tukajšnje mladine.

Kmetijsko-gospodarska šola v Cerkljah je končala s poukom. 24 mladink in mladincev je v zimskih mesecih pridno obiskovalo to šolo, ki je bila združena s tečajem RK. Pretežni del so to bila kmečka dekleta iz bližnje okolice. V šoli so predavali predavatelji OZZ in učitelji iz domače šole.

Ob zaključku šole in tečaja je upraviteljstvo šole nagradilo s knjižnimi darili dijake in dijakinje, ki so dosegli odlični uspeh, in to: Elko Gramc, Jožico Spiler, Martina Gramca in Rozalijo Pangršič.

Razen teoretičnega pouka, kjer so se učenci seznanili s sadjarstvom, poljedelstvom, živinorejo, prehrano, prvo pomočjo, nego dojenčkov, zdravstvom in biologijo, so vsi prav pridno delali tudi praktično, zlasti pa dekleta v kuharskem tečaju.

Dekleta si žele, da bi prihodnje leto priredili nadaljevalni kuharski tečaj in začetni krojni tečaj.

Delo aktiva LMS. — V zimskih mesecih je LMS poživila svoje delo. Gotovo vsak drugi večer v tednu je bilo slišati prijetne glasove harmonike, kitare, tamburice itd. Tujec seveda ne bo razumel, kaj se godi v šolskih prostorih. Mar imajo plesne vaje in zabavo? In to po trikrat na teden? Ne! To so mladi godbeniki, člani aktiva LMS v Cerkljah, ki se pripravljajo za javni nastop. S svojim pevskim, glasbenim in zabavnim sporedom so že nastopili v Krški vasi in Podbočju, kjer so dosegli prav lep uspeh.

In še nekaj! Pri nas v Cerkljah je resnično, a žalostno, da so predstave, ki jih uprizore razne igralske skupine, slabo obiskane. Menim, da niso vse slabi ali pa dobri filmi! Nisem proti kino predstavam, saj jih sam redno obiskujem, toda ljudje naj bi le pomislili, da je odrska uprizoritev vsaj toliko vredna kot povprečen ali pa celo slab film. Z obiskom gledaliških predstav pa bi ljudje dali vsaj trohico priznanja igralcem za trud, ki ga vložé v to delo.

HRASTNIK

Sindikalni sestanek. — Na sindikalnem sestanku v hrastniški steklarni je prejšnji teden predsednik Republiškega odbora sindikata kemičnih delavcev v Sloveniji govoril članom kolektiva o delavskem upravljanju in jim obširno pomen bližnjega kongresa delavskih svetov Jugoslavije. Poročilo o delu delavskega sveta v tovarni v lanskem letu je podal tov. Franc Matko. — O delu in nalogah tega delavskega sveta še drugič kaj več.

Praznovanje 1. maja med steklarji. — Kolektiv Steklarne v Hrastniku bo praznoval delavski praznik slovesno. Na večer pred 1. majem bo priredila godba na pihala promenadni koncert, 1. maja pa bo imel DS slavnostno zasedanje, nato pa sledi sprevod in zborovanje kolektiva. — Kakor vsa zadnja leta, bodo tudi letos odšli steklarji in delavci Kemične tovarne v Gore (Sv. Jurij), kjer bodo priredili tudi kulturni spored.

Premogokop in glinokop GLOBOKO

čestita

vsem delovnim kolektivom, svojim odjemalcem, dobaviteljem in sodelavcem k prazniku dela in želi mnogo uspeha pri izgradnji socializma!

ŽIVEL 1. MAJ PRAZNIK DELOVNIH LJUDI!

Hrastniške alpiniste lahko prištevamo med najboljše

Planinsko društvo v Hrastniku je lahko ponosno na svoj alpinistični odsek. To je odsek, ki se z vso vnemo trudi za razvoj planinstva in alpinizma v Zasavju. Vsi člani so večinoma zaposleni v rudniku in tovarnah. Po trudapolnem delu se redno tedensko shajajo v svojem lokalu in se pripravljajo za plezalne vzpone in rešujejo alpinistične probleme.

Veselje jih je gledati in opazovati, kako se ta mlada skupina alpinistov ukvarja s to najlepšo športno dejavnostjo — alpinizmom. Njihov dolgoletni tov. Čanžek se z njimi trudi in si prizadeva, da se člani čimbolj usposabljajo v dobre in izurjene alpiniste, saj dela z njimi skozi deset let obstoja tega odseka. Na vprašanje, zakaj se že tako dolgo ukvarja z odsekom, je odgovoril: »Mislim, da je prav, da alpinizem tudi v tem zakajenem Zasavju razširimo; zato je nujno, da pomagamo tem mladim planincem, ki hočejo postati dobri alpinisti. Moj trud je poplačan s tem in veseli me, da imamo že toliko izurjenih alpinistov, ki so preplezali že marsikatero težko steno v naših in tujih Alpah. S tem delom v alpinizmu ne bom nikoli končal, ker so mi gore razen družine najljubše in bom živel z njimi.«

Tako smo se dolgo razgovarjali s hrastniškimi alpinisti na nekem njihovem sestanku in zvedeli še več: alpinistični odsek v Hrastniku stoji pred deseto obletnico svojega obstoja in se njegovi člani že sedaj pripravljajo na praznovanje tega jubileja.

Preteklo nedeljo so hrastniški alpinisti dosegli prav lepe uspehe. Izvedli so plezalno šolo v Bohnu, kjer so na tamkajšnjih Turnoih pokazali mladim planincem in alpinistom, kako se pleza in uporablja plezalno orodje. Imeli so tudi skupno 108 rednih sestankov. Organizirali so več predavanj o planinstvu in alpinizmu. Tudi izletov ni bilo malo, saj si jih lahko vedno srečal kje v zasavskih planinah ali Kamniških in Julijskih Alpah. Aktivni so bili tudi pri plezanju, kar je njihova glavna naloga. Preplezali so več smeri v naših slovenskih Alpah, v Prokletijah in Dolomitih v Italiji. Razen tega so mnogo pomagali planinskemu društvu pri delu.

Pred nedavnim so organizirali svoj zimski alpinistični tečaj v Julijskih Alpah na Prehodavcih. Tečaja, ki je trajal teden dni, so se udeležili člani odseka. Med nje je prišel tudi naš znani alpinist Jože Čop, ki zelo rad zahaja med hrastniške alpiniste, saj ga imajo člani tudi zelo radi. Mnogo jim je svetoval iz svojih bogatih izkušenj. Vreme je bilo ugodno in so zato lahko preplezali več smeri na območju Prehodavc. Delo ni bilo lahko zaradi zasneženih sten, toda pokazali so svoje znanje in vztrajnost v premagovanju ovir in preplezali smeri v ostenjih Kanjavca, Velikega Špičja, Zelnarice, Tičarice in Vršakov. Napravili so 18 zimskih vzponov. Tudi poskusno bivakiranje se je zelo dobro obneslo. Bivak je bil v snegu pod šotorom, v katerem so prenočevali nekateri alpinisti.

Alpinisti, zlasti začetniki, so se na tem tečaju mnogo naučili za zimsko plezanje. Veseli nad uspehi in ožgani od sonca so se mladi alpinisti vračali preko Sedmerih jezer in Komarče domov v črni revir v Zasavju.

Želja vseh je, da se podobni tečaji še prirede in velika želja alpinistov je tudi, da bi planinsko društvo pokazalo zanje malo več razumevanja, da bi bolj cenilo njihovo delo in jih bolj podprlo v delu in razvoju alpinizma v hrastniški dolini.

K. T.

Hrastniški alpinisti pred vzponom na Zelenico.

Šport v preteklem tednu

Mariborsko-varaždinska nogometna liga

Rudar tudi v Čakovcu uspešen

Rudar (Trbovlje) : Sloga (Čakovec) 3 : 2

Moštvo »Rudarja« iz Trbovelj se kar krepko drži na tretjem mestu na tabeli. V nedeljo je »Rudar« v Čakovcu po poročilih dobro igral in tako osvojil dve dragocenti točki. Zmaga proti »Slogi« ni bila lahko dosežena, vendar so se reviščani potrudili in uspeh ni izostal.

S tujega terena prinesti obe točki, je kar lep uspeh.

V nedeljo bo moštvo Rudarja igralo doma proti »Kladivarju« iz Celja.

Kdaj se bodo ustavili porazi?

Maribor : Proletarec (Zagorje) 6 : 0 (1 : 0)

Tudi domače igrišče ne reši »Proletarca pred porazi, ki jih doživlja nedeljo za nedeljo. Prepričani smo bili, da bodo Zagorjani to pot le zaigrali in rešili čast zagorskega nogometa, to še temboljker so se prejšnjo nedeljo v Trbovljah proti »Rudarju« kar dobro držali. V nedeljski tekmi pa »Proletarca« kar ni bilo spoznati. Kazalo je, kakor da igra neko rezervno moštvo. Se požrtvovalnosti je manjkalo in obramba ni bila zanesljiva. Zadovoljil je le srednji krilec Jere. Če bi bili gostje bolj razpoloženi, bi bil rezultat zanje še enkrat tako velik.

Po končani tekmi so bili navijači »Proletarca« razočarani in prav hudi, tako da so celo rekli, da ne bodo prišli več na nobeno tekmo. Mislimo, da je le mogoče še najti rešitev pri moštvu »Proletarca«, kajti nekaj mladincev je dobrih. Poskusite!

V nedeljo bo »Proletarec« igral v Čakovcu proti »Jedinstvu«. Od tam so točke le redke, posebno še, ker je »Proletarec« trenutno v tako slabi formi.

Mariborsko- celjska nogometna liga

USNJAR(Soštanj) : BRATSTVO (Hrastnik) 3 : 2

Nogometno moštvo »Bratstva« iz Hrastnika, ki je doseglo v letošnjem spomladanskem prvenstvu zmage ne samo doma, ampak tudi na tujih terenih, je v nedeljo izgubilo obe točki v Soštanju. Vzrok poraza je iskati predvsem v izredno ostri igri domačinov in pri slabih stranskih sodnikih. Ostra igra »Usnjarja« je vplivala na to, da so se napadalci izogibali nasprotnih igralcev, boječ se morebitnih telesnih poškodb.

Rezultat v Soštanju 3 : 2 za domačine pa bo verjetno odločal o prvem mestu na tabeli. Sicer pa je treba do konca prvenstva odigrati še 6 kol in — žoga je okrogla...

V nedeljo bo »Bratstvo« igralo doma proti »Fužinarju« z Raven.

Slab napad in vratar sta zapravila zmago

Aluminij (Kidričevo) : Svoboda (Trbovlje) 3 : 1 (1 : 0)

Na igrišu »Svobode« v Trbovljah smo bili v nedeljo priča, kako lahko slab napad in slab vratar pripravita moštvo ob zmago. Vsa požrtvovalnost ni koristila: gostje iz Kidričevega, ki so bili prejšnjo nedeljo na svojem igrišču tepeni od Brežičanov, so tokrat slavili zmago 3 : 1 — bilo pa bi lahko prav nasprotno. — Igra v prvem polčasu je potekala v izmenjajoči se moči obeh moštev. Edini gol je zakrivil vratar »Svobode«, ki bi ga bil lahko ubranil. V drugem polčasu so gostje dosegli drugi gol, za katerega nosi krivdo predvsem obramba. Domači so nato znižali rezultat na 2 : 1. No, kronalo vsega pa je bilo posredovanje stranskega sodnika: prosti strel iz 20 metrov, ki bi ga bil vratar lahko preprečil — in že je bilo 3 : 1 za goste, in tako je tudi ostalo do konca igre.

Simpatizerji »Svobode« se pa vseeno čudijo, kako to, da njeni igralci prinašajo točke od zunaj, doma pa jih prepuste drugim. Pa še nekaj: reditelji bodo morali biti v izvrševanju svoje naloge bolj dosledni in ne smejo dopuščati, da se igralci — gostje v igreči brcajo.

Brežice spet zmagovite

Brežice zopet zmagovite 2 : 0 (1 : 0)

(Ker od dopisnika iz Brežic nismo dobili poročila, objavljamo lahko samo rezultat tekme.)

Presenetljiv uspeh rokometašev »Rudarja«

V nedeljo je bil v Mariboru polfinalni turnir v malem rokometu za prvenstvo Slovenije. Sodelovali so prvaki podzvez: Branik iz Maribora, Fužinar z Raven, Rudar iz Trbovelj ter drugomestna ekipa Saniteta iz Maribora. Probe, saj so mu razni strokovnjaki znoze za Rudarja so bile zelo slabe, v časnikih in preko radia prerokovali 6. ali 7. mesto v Sloveniji. Igralci Rudarja so s požrtvovalno igro zlasti proti glavnemu tekmecu Braniku dokazali, da znajo igrati tudi mali rokomet. Rezultati, ki jih je doseglo moštvo Rudarja s svojimi nasprotniki, so naslednji:

Rudar : Fužinar 9 : 3 (6 : 3), Rudar (Sanitet) 5 : 5 (2 : 4), Rudar : Branik 6 : 5 (2 : 3). — Lestvica je sledeča:

Rudar	3	2	1	0	20 : 13	5
Branik	3	2	0	1	27 : 10	4
Sanitet	3	1	1	1	17 : 13	3
Fužinar	3	0	0	3	10 : 38	0

Ekipi Branika in Saniteta igrata odlično ter so bili igralci Rudarja uspešni zato, ker so igrali mirno in taktično zelo dobro. To pa je spravilo iz ravnotežja zlasti Branikovce. Gole za Rudarja so dosegli: First 6, Zupančič 5, Skrinjar 4, Ačkun 3, Turk 1, Plevčak 1.

Vendar tudi to pot ni šlo brez protesta. Igralci Saniteta so po ugodnem rezultatu Rudarja z Branikom vložili protest na tekmo Rudar : Sanitet, češ da jih je sodnik oškodoval, ker ni priznal gola, ki so ga dosegli iz penala. Sodnik je namreč dosodil prestop, ker je igralec Saniteta izvajal met nepravilno.

Kakšna bo odločitev, še ni znano, res pa je, da so igralci Rudarja kljub zelo neugodnemu žrebu in slabemu terenu dosegli znatno več, kot smo od njih pričakovali.

Najboljši telovadci in telovadke v Ljubljani

V nedeljo so bile na Taboru v Ljubljani velike tekme najboljših slovenskih orodnih telovadcev in telovadk, s katerimi so proslavili istočasno 50-letnico telovadnega društva na Taboru.

Na tej reviji slovenskih telovadcev so sodelovali tudi telovadci iz Hrastnika in Trbovelj poleg ostalih telovadcev iz Slovenije. Revirčani so dosegli na teh tekmah kar lep uspeh, saj so dosegli mesta med prvimi.

Prvi je bil mnogo obetajoči Cerar (Narodni dom, Ljubljana), drugi Skaza iz Hrastnika, tretji Marino Urbanc iz Hrastnika, četrti Senica, prav tako iz Hrastnika, peti pa Trugar iz Trbovelj. Dvanajsto mesto je nadalje zasedel tudi Erman iz Hrastnika. Torej med 15 telovadci kar štirje do 5. mesta in eno 12. mesto. To je razveseljivo.

Upajmo, da bodo revirski telovadci tudi na državnem prvenstvu od 3. do 5. maja v Osijeku dosegli lepe uspehe.

Tečajniki padalci z vodstvom.

Smučarsko društvo »Kum« na Dobovcu je prevzelo pokal OLO Trbovlje v trajno last

Pred kratkim je imelo Smučarsko društvo »Kum« na Dobovcu sestanek, ki so se ga udeležili tudi sekretar okrajnega odbora SZDL tov. Janez Jesenšek, predsednik sveta za telesno vzgojo pri OLO Trbovlje tov. Karel Rupnik, zastopnik Zasavske smučarske podzveze tov. Jerin in zastopnik Smučarskega društva Trbovlje tov. Bevc.

Na sestanku so zborovalci pregledali delo društva v letošnji zimi, ki je bila, dasiravno kratka in muhasta, za društvo plodna. Razen uspehov na republiškem mladinskem prvenstvu v alpskih disciplinah in na raznih drugih meddruštvenih tekmovanjih je bil nedvomno največji uspeh to, da so si smučarji društva »Kum« to zimo že tretjič zaporedoma priborili naslov moštvenega prvaka okraja Trbovlje in Zasavske smučarske podzveze ter s tem dobili pokal OLO Trbovlje v trajno last.

Delovno področje društva pa ni samo smučanje. Tako društvo skrbi za vsestransko izživljanje mladine. Društvo je med drugim v jeseni organiziralo plesni tečaj, ki so ga mladi plesalci prejšnjo nedeljo zaključili s plesnim venčkom. Ker je bila letošnja zima mila, so člani društva »Kum« v presledkih dograjevali smučarsko skakalnico na Dobovcu, ki je sedaj skoraj izgotovljena, zahtevala pa je razen ostalega nič manj kot 2.000 delovnih ur.

Na zborovanju so se pogovorili tudi o delu v poletnih mesecih. Predvsem bodo v društvu gojili nekatere vrste športa, s čimer se bodo tekmovalci ohranili in še pridobili potrebno kondicijo. Poskrbeli pa bodo tudi za netekmovalce, kajti v društvu bodo osnovali strelsko, namiznoteniško in lahkoatletsko sekcijo.

Ob koncu sestanka pa je tov. Rupnik v imenu OLO Trbovlje-izročil društvu pokal v trajno last.

R. P.

Šah v Trbovljah

Za članski brzoturnir šahovske sekcije SD »Rudarja« v Trbovljah v mesecu aprilu je značilna velika udeležba. Tako se je k tej tekmi prejšnji teden zbralo kar 25 šahistov. Igrali so v dveh skupinah.

Med 13 igralci v prvi skupini sta zmagala Jazbec ml. in Frece Robert z 10,5 točke. Nadalje so se v tej skupini dobro izkazali Fajfar ter mladinci Urek, Boštnik, Žibret in Božič. Končni vrstni red v tej skupini je bil naslednji: Jazbec ml. in Frece, Ivan Škrbec, Jože Fajfar, Ciril Urek in Dušan Gala, Viktor Borštnik in Vinko Žibret, katerim slede ostali.

V drugi skupini je odlično začel mladinec, ki je dobil prvih sedem partij, a je kasneje popustil. V tej skupini je zmagal Mirko Šribar, ki je izgubil partijo samo z Jazbecem st. Vrstni red je bil končno sledeč: Šribar, Jazbec st., Ovnič, Zvone Irt, Kovač in Vopresnik, Drobež (Svoboda). Izenadila sta Ovnič in Irt in tudi Gradišek z zmago nad Opresnikom.

V finalu je zmagal Hinko Jazbec ml. s 4,5 točke pred Šribarjem (3 točke), nadalje so dosegli Ovnič 2,5 točke, Frece 2 ter Jazbec in Škrbec 1,5 točke. V finalu se je dobro uvrstil Ovnič, medtem ko so zadnji trije imeli mokracije. 18.10 Naprej ponosno, delovne brigade. 19.00 Čestitke za 1. maj. 20.00 »Na večer pred praznikom dela«. 21.00 Domača zabavna in plesna glasba.

»Partizan« na Dolu pri Hrastniku se pripravlja na svoj praznik

V TVD »Partizan« na Dolu pri Hrastniku so izvolili pripravljalni odbor za izvedbo sektorskega telovadnega nastopa za področje bivšega okraja Trbovlje. Tehnični in gospodarski pododbor bosta napravila vse potrebne priprave za čim lepšo izvedbo nastopa.

Nastop naj bi bil 2. junija t. l. in se telovadni oddelki društva nanj prav marljivo pripravljajo. Že v tednu praznika mladosti namerava društvo organizirati telovadno akademijo ob sodelovanju svojega mladinskega orkestra. Ta prireditev naj bi bila preizkušnja za letošnje telovadne nastope doma, v Ljubljani in Zagrebu.

Sodeč po vseh pripravah bo to največji letošnji praznik v kraju, na katerem bo TVD »Partizan« razvil tudi svojo zastavo, ki ji bo botroval predsednik OLO Trbovlje tov. Tine Gosak.

Sosedna društva se že sedaj naprošajo, da navedenega dne ne bi prirejala svojih prireditev, pač pa po možnosti sodelovala pri tem telovadnem nastopu. - Program bo društvo še pravočasno objavilo.

S. S.

Sindikalno prvenstvo v šahu v Trbovljah

V VII. kolu občinskega sindikalnega šahovskega prvenstva so bili doseženi naslednji rezultati: Strojna tovarna : TNZ-sodišče 5,5:0,5, Strojno mizarstvo : Elektrostandard 6:0 (moštvo Elektrostandarda ni prišlo), Rudnik I : Ind. kovin. šola 4:2, Elektrarna : Cementarna 5:1. Moštvo Rudnika II je bilo prosto.

Stanje po sedmem kolu: 1. Rudnik I 28 točk, 2. STT 24,5 točke, 3. Elektrarna 24 točk, 4. Rudnik II 22 točk, 5. Ind. kovin. šola 20,5 točke, 6. Cementarna 14,5 točke, 7. Strojno mizarstvo 12 točk, 8. Elektrostandard 8,5 točke, 9. TNZ-sodišče 8 točk in dvoboj manj (s IKS). (n)

Šport pionirjev v Cerkljah

Ko smo prisostvovali trem nogometnim tekmam med pionirji iz Brežic in Cerkelj, ki so jih odigrali letos, smo z veseljem ugotovili, da tovrstni šport ni samo boj za zmago, temveč da šport pionirje zbližuje, saj so postali med seboj že pravi tovariši. Vsi prav dobro poznajo dobrega vratarja Markca, pa tudi malega Herberta, Adolfa, Tinčeta, Marijana in Edija.

Prav dobro se zavedajo, da je v vsaki bitki zmagovalec in premaganec. In slišiš jih, ko pravijo, da je žoga pač okrogla.

Tokrat je uspelo cerkljanskim pionirjem premagati svoje tovariše iz Brežic z rezultatom 4:1 (4:0).

Po dosedanjih srečanjih je tabela takale:

Cerklje	4	3	1	0	9:5	6
Brežice	4	1	3	0	5:9	2

Dogovorili so se, da bomo naslednjo nedeljo iz obeh moštev sestavili močnejšo postavo in nastopili v Brežicah.

SINDIKALNO ŠAHOVSKO PRVENSTVO

V VI. kolu občinskega prvenstva v šahu so bili doseženi zelo visoki rezultati. Moštvo Rudnik II. je premagalo Cementarno s 5.5 : 0.5, Elektrarna in STT pa sta zmagali z maksimalnim rezultatom 6 : 0 nad Strojnim mizarstvom ozir. Elektrostandardom. Omeniti moramo, da sta na tekmo STT : Elektrostandard prišla od slednjega moštva samo dva (!) igralca, kar se na turnirju še ni zgodilo. - Dvoboj med IKS in TNZ - sodišče je bil preložen. Rudnik I. pa je bil prost.

Vrstni red po šestem kolu: 1. Rudnik I. 24 točk; 2. Rudnik II. 22 (+); 3.—4. Elektrarna in STT po 19 točk; 5. Ind. kovin. šola 18.5; 6. Cementarna 13.5 (+); Elektrostandard 8.5; TNZ - sodišče 7.5 (dvoboj manj); 9. Stroj. mizarstvo 6 točk (+ pomeni dvoboj več). (n)

RADIO v tem tednu

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00 in 19.00 radijski dnevnik ter ob 22.00. Oddajo »Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo« ob delavnikih ob 14.35, ob nedeljah pa ob 14.00 do 16.00 »Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo« vsak delavnik ob 12.30. »Naš jedilnik« vsak delavnik ob 7.20. Oddajo »Dobro jutro, dragi poslušalci« (pester glasbeni spored) pa vsak delavnik od 5.00 do 7.00.

NEDELJA, 28. aprila

7.35 Zabavne melodije. 8.30 Otroška predstava: Herbert Ruland: Velika pot. 9.05 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi. 9.45 Se pomnite, tovariši... — Andrej Kovač: Izpolnila je nalogo. 10.15 Pokaži, kaj znaš. 11.35 Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana p. v. Wilhelma Dumke. 13.30 Za naše vas. 16.00 Dušan Kranj: Brez investicij (reportaža). 17.30 Radijska igra: Eisenreich: Tako živimo in tako umiramo. 18.15 Veseli zvoki. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Malo od tu in malo od tam.

PONEDELJEK, 29. aprila

11.00 Uvodni takti. 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Ernest Adamič: Češnja vabi v svate. 11.35 Z veselim srcem voščim... 12.40 Igra Mariborski godalni ansambel. 13.15 Pisan spored zabavnih melodij. 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — B. Brkič: Kako je Jagoda postala kurir. 17.00 Za praznik, 1. maj (glasbene čestitke delovnih kolektivov). 17.10 Iz naših kolektivov. 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku. 18.00 Kulturni pregled. 18.40 Mladinska oddaja. 20.00 Simfonični koncert Slovenske filharmonije.

TOREK, 30. aprila

8.05 35 minut v narodnem tonu. 8.40 Igrajo mali zabavni ansambli. 10.00 Napoved časa, poročila. 10.10 Od melodije do melodije. 11.15 Za dom in žene. 12.00 Nekaj narodnih pesmi iz vse Jugoslavije. 13.30 Delovni kolektivi čestitajo. 15.40 Utrinki iz literature — Oskar Davičo: Beton in kresnice. 17.00 Delovni kolektivi čestitajo. 18.00 Proletariat — steber svobode in demokracije. 18.10 Naprej ponosno, delovne brigade. 19.00 Čestitke za 1. maj. 20.00 »Na večer pred praznikom dela«. 21.00 Domača zabavna in plesna glasba.

SREDA, 1. maja

8.00 Reportaža s prvomajske parade v Beogradu in s prvomajskih proslav po Jugoslaviji (skupna oddaja jugoslovanskih radijskih postaj). 11.30 Opoldanski glasbeni spored. 13.30 Prvi maj nad žitnimi polji (oddaja za kmetovalce). 16.00 Pomlad nad jaški živega srebra, rudarskimi godbeniki. 17.00 Pesem nas druži (pesmi raznih narodov). 17.30 Radijska igra — Odets: Kje je Lefty. 19.00 Čestitke za 1. maj. 20.00 Pesem svobodnih ljudi sveta. 20.30 Prvomajski razgovori.

ČETRTEK, 2. maja

7.35 Zabavni glasbeni spored. 9.10 Učenje, pesem in delo (ob 10. obletnici pevskega zbora Srednje teh. šole). 10.10 Mojstri pišejo glasbo o pomladi. 11.00 Prižgite ognje, letala so blizu... 11.30 Polke in valčki. 12.00 Slovenski operni solisti vam pojo... 15.15 Lepe melodije. 15.30 Kulturni domovi. 17.30 Iz jugoslovanske baletne glasbe. 18.40 Roška balada (pesmi na motiviko narodnoosvobodilne borbe). 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Igramo za ples in razvedrilo.

PETEK, 3. maja

11.00 Za dom in žene. 12.00 Veseli planšarji in vokalni kvintet Niko Štritof vam igrajo in pojo. 12.40 Skladbe za klavir. 13.15 Ritmi in melodije. 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Janez Bitenc: Pojte z nami, otroci! 15.40 Utrinki iz literature: Slavčki pojo v senci grmovja. 17.10 Sportniki, pozor! 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku. 18.15 Koroške narodne v priredbi Luke Kramolca in Pavla Kernjaka. 18.45 Tedenski zunanjepolitični pregled. 20.00 Izbrani listi iz programske glasbe (z raziago). 21.00 Reportaža. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 4. maja

8.05 Operetni zvoki. 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev) — Janez Bitenc: Pojte z nami, otroci! 9.30 Lepe pesmi — znani napevi. 10.10 Za vsakogar nekaj. 11.15 Dober dan, otroci! (Ruska pravljica: Čarobni meč). 11.30 Domače napeve izvajajo mariborski ansambli. 13.40 Popevke z Montmartra. 13.15 Igra Kmečka godba p. v. Silva Tamšeta. 13.30 Od arije do arije. 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 15.40 Novi filmi. 17.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu. 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku. 18.00 Okno v svet. 18.15 Pojeta ženski zbor »France Prešeren« p. v. Petra Liparja in moški zbor »Jože Moškrič« p. v. Slavka Mihelčiča. 18.45 Jezikovni pogovori. 20.00 Veseli večer. 21.00 Melodije za razvedrilo.

Bela kupola se je odprla.

REŠITEV NAGRADNE UGANKE IZ 16. ŠTEVILKE

Rešitev računskih nalog iz 16. številke našega tednika:

1. 1 kvadratni meter ima 1 milijon kvadratnih milimetrov;

2. 1 kubični meter vsebuje 1 milijardo kubičnih milimetrov.

Žreb je prisodil prvo nagrado za rešitev obeh računskih nalog Matevžu MEJAČU, učencu IV. razreda osnovne šole na Lokah, pošta Zagorje ob Savi — drugo nagrado pa dobi po odločitvi žreba Tinka FLORJANIČ, učenka IV. b razreda osnovne šole Brežice, pošta Brežice. Obema bomo poslali knjižno darilo po pošti.

Vsem ostalim pionirjem in pionirkam za poslano rešitev in pozdrave prisrčna hvala.

Uredništvo

Šah na Dobrni

V počastitev 5. obletnice ustanovitve DPD »Svoboda« na Dobrni v Trbovljah so člani — šahisti društva odigrali šahovsko tekmo s člani DPD »Svobode-Zasavje« in kolektivom trboveljske Cementarne, in to na 8 deskah. Rezultat tekme je bil 6 : 2 za Svobodarje Dobrne.

Med šahisti dobrnske »Svobode« so se najbolj izkazali Jože Frece, Franc Frece, Anton Mrak, Ferdo Kunstel, Ivan Žibret in Ivan Golja, za »Svobodo-Zasavje« pa Slavko Levičar in Franc Vodišek.

F. R.

KINEMATOGRAFI

Kino »Delavski dom« v Trbovljah bo predvajal samo še danes in jutri v nedeljo amer. krim. film »Vzdolž treh temnih ulic«; od ponedeljka do petka pa amer. barvni vistavision film »Daljna obzorja«. Od sobote 4. maja do ponedeljka 6. maja ital. barvni film »Odisej«; od 6. do 10. maja amer. barvni vistavision film »Nismo angeli«.

Kino »Svoboda — Trbovlje II« bo imel na sporedu amer. zabavni film »Abot in Costelo v tujski legiji«; naslednji teden kitajski cirkuški film »Cirkus«; za tem bo predvajal amer. barvni zabavni glasbeni film »Brodvajska uspavanka« in amer. film »Prelomnica«.

Kino »Svoboda« Dobrna v Trbovljah: 27. — 30. aprila amer. film »Rapsodija«; od 1. — 6. maja od 9. do 13. maja amer. barvni amer. barvni film »Rdeči gusar«; od 9. do 13. maja amer. barvni film »Nežna pesem«.

Kino Sevnica: 27. — 28. aprila nemški film »Strup v zoološkem vrtu«; 4. — 5. maja amer. film »Opičje norčije«; 11. in 12. maja francoski film »Lepotice noči«.

KINO BREŽICE: 28. aprila ob pol 11. uri ital. barvni film »PLAŽA«, ob 5. in 8 uri pa amer. barvni film »DO PEKLA IN NAZAJ«; 1. maja sov. barvni športni film »ŠAMPION«; 2. maja amer. barvni film »NOCOJ POJEMO«; 3. in 4. maja amer. barvni film »DOLINA NASILJA«; 5. maja francoski barvni film »STOPNICE ZA SLUŽINCAD«; 8. in 9. maja amer. barvni film »VAŠ VERNI BLAKE«; 10. in 11. maja amer. barvni film »LJUBIMCA DIVJEGA ZAPADA«.

MALI OGLASI

Hišo in malo posestvo v bližini Krškega prodam skupaj ali posamezno. Jože Skušek, Brege, p. Leskovec.

17. aprila je bil na pokopališču v Trbovljah pozabljen otroški plašček. Najditelj naj ga proti nagradi vrne Frančiški Žičkar, Trbovlje — Obrtniška 2.

Ugodno prodam stanovanjsko hišo z nekaj zemlje v centru Trbovelj. — Jerica Filač, Globušak.

Jabolčnik in sadni kis neposredno pri proizvajalcu: Jože Goropevšek, Kiek — v popoldanskih urah.

KONCERT DELAVSKE GODBE V TRBOVLJAH

V soboto, 27. aprila bo v Delavskem domu v Trbovljah celovečerni koncert Delavske godbe na pihala DPD »Svoboda-Center« z izbranim programom.

Pričetek koncerta bo točno ob 19. uri.

Vljudno vabljeni vsi!

NESREČA NE POČIVA

Nedavno popoldne je IG. I. vozil z motorjem znamke »Tomos« mimo bolnišnice v Brežicah v mesto, na ovinku pri transformatorski postaji pa je zaradi prehitre vožnje izgubil oblast nad vozilom in zavozil v cestni jarek. Pri padcu je spremljevalec odskočil in tako ostal brez poškodb. Vozač G. I., ki sicer še nima kvalifikacije voznika, si je prebil lobanjo in dobil hude poškodbe na možganih. — Ponesrečenca so takoj prenesli v brežiško bolnišnico, kjer so mu zdravniki nudili takoj vso pomoč in upajo, da bodo ohranili mlado življenje.

Take in podobne nesreče resno opominjajo vozače na previdno in zmerno vožnjo, kajti prometne nesreče terjajo vse preveč žrtev in gmotne škode.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega očeta, starega očeta, tasta Viktorja Maurerja, izrekamo najsrčnejšo zahvalo vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti, darovali cvetje in vence posebna zahvala pa še dr. Jožetu Toplaku, kateri mu je lajšal bolečine v zadnjih urah, pevskemu društvu in godbi na pihala »Svobode II« — Hrastnik za žalostinke, kakor tudi za zadnje slovo društva upokojencev, ter govornikoma kolektiva Steklarne za poslovilne besede.

Žalujoči ostali: Mimi, Julči, Malči, Vili, Viktor.

Hrastnik, Voitsberg.

RAZPORED CEPLJENJA V OBČINI VIDEM - KRŠKO

Dolenja vas (šola): I. 30. IV. 1957 ob 12.30, II. 23. V. 1957 ob 13.00. — Krško (zdravstv. dom): I. 3. V. 1957 ob 13.00, II. 27. V. 1957 ob 13.30. — Leskovec (šola): I. 4. V. 1957 ob 13.00, II. 30. V. 1957 ob 14.00. — Raka (šola): I. 6. V. 1957 ob 13.30, II. 29. V. 1957 ob 15.00. — Veliki Podlog (šola): I. 5. V. 1957 ob 9.30, II. 31. V. 1957 ob 13.00. — Veliki Trn (šola): I. 5. V 1957 ob 13.00, II. 31. V. 1957 ob 15.00. — Videm (šola): I. 29. IV. 1957 ob 13.00, II. 24. V. 1957 ob 13.30. — Zdole (šola): I. 30. IV. 1957 ob 14.00, II. 23. V. 1957 ob 14.30. — Senuše (šola): I. 5. V. 1957 ob 15.00, II. 1. VI. 1957 ob 13.30.

RAZGLAS

ROK ZA VLAGANJE PROŠENJ ZA SEČNO DOVOLJENJE ZA SEČNO SEZONO 1958

V smislu člena 7 uredbe o sečnjah gozdnega drevja (Ur. list LRS št. 30-116/54) z dne 5. avgusta 1954, in (št. 6-10/56) z dne 8. marca 1956 se za območje OLO Trbovlje razpisuje rok za vlaganje prošenj za izdajo sečnih dovoljenj za sečno sezono 1958.

Rok za vlaganje prošenj se določa od 1. maja do 15. junija 1957.

Prošnja za sečno dovoljenje mora biti spisana na predpisanem obrazcu in mora obsegati zlasti: podatke o prosilcu (ime in bivališče oziroma sedež) zemljiškoknjižne podatke in podatke o kraju, kjer se namerava sekati, podatke o količini in vrsti lesa, podatke o tem, kdo bo izvršil sečnjo, in namen sečnje.

Prošnje za sečno dovoljenje se vlagajo pri pristojnem občinskem ljudskem odboru, sicer pa pri pristojni revirni gozdni upravi.

Prošnje vložene v rednem roku so v smislu točke 1. člena 6. zakona o taksah proste kolkovine.

Okrajna uprava za gozdarstvo Trbovlje.

Od vsepovsod

NA KRATKEM VALU

● Nikar se ne čudite, saj je vendarle res: v Los Angelosu v Kaliforniji je pozimi prepovedano na prostem razobešati žensko perilo.

● Človek popije do 50. leta svoje starosti okrog 36.000 litrov tekočin. Res je, da človek prične pri pitju z mlekom, toda pozneje se tej zdravi pijači pridružijo še druge, o katerih ne moremo trditi, da so vse zdrave...

● Prvi časnik v ciganskem jeziku »Romano lil« je bil tiskan v naši državi leta 1935.

● V starih knjigah je zapisano, da je iznajditelj šaha, šesa Ebn Daher, zahteval od kralja Šehramade, naj mu da v nagrado za iznajdbo šaha eno zrno pšenice na prvo polje šahovske deske, na vseh nadaljnjih poljih pa naj število pšeničnih zrn vedno podvoji, dokler ne bodo zrna na vseh 74 poljih šaha. Kralj se je čudil, da je bil iznajditelj v svoji zahtevi tako skromen. Toda ko so začeli šteti, so ugotovili, da bi moral kralj dati 18 trilijonov pšeničnih zrn, kar je približno toliko, kolikor ga pridelajo na svetu šele v 5.000 letih...

● Na železniški progi proti Münchenu na Bavarskem je neka vrana napravila velik strah med potniki vlaka. Vlak je na odprti progi nenadoma obstal. Pretrgala se je električna žica in vlak jo je vlekel kakih 300 metrov s seboj. Ko so pregledali vzrok te motnje, so našli nedaleč od proge popolnoma opečeno vrano. Ta je namreč sedla na električni drog in napravila kratek stik.

189 let star zakonski par. — V Johannesburgu v Južni Afriki je prišlo pred nedavnim do kaj izredne poroke: tamkaj se je 105 let star Jon Henry King oženil s 84-letno Fani Exel. Spoznala sta se v neki bolnišnici. Svoje medene tedne hočeta preživeti na Madagaskarju.

Dela lahko samo v postelji — Neki mladi grafičar iz Stockholma je pred kratkim sklenil z neko tiskarno zelo čudno delovno pogodbo. Ta tiskarski delavec je med drugim sporočil tiskarni, da lahko dela samo v postelji. Zato je v sklenjeni pogodbi naveden tudi pogoj, da mu bodo v pisarni, kjer bo delal, postavili posteljo z zavesami. Zelo udobno, kajne?

Kateri pes bo hitreje mahal z repom. — Na Angleškem so imeli pred nekaj tedni prav neobičajno tekmo: organizirali so tekmovanje psov, kjer so ugotovili, kateri pes, je najhitreje mahal z repom! — Lastnik psa, ki je zmagal v tem čudnem tekmovanju, je dobil lepo denarno nagrado.

Ulica svobode. — V Herfordu (Westfalija, Zah. Nemčija) so zgradili ječo v ulici, ki nosi ponosno ime — Ulica svobode...

Kaj vse stori človek za ljubezen. — Romeo Paterson iz Filadelfije, se je moral, preden je stopil v zakon, naučiti na pamet 1.500 stihov iz Shakespearove drame »Romeo in Julija«. To zahtevo mu je postavila njegova izvoljenka kot pogoj, ki ga mora izpolniti, ako se hoče z njo poročiti.

Skočil iz višine 5.600 m in ostal živ. — Neki angleški letalec je skočil iz višine 5.600 m in ostal — nepoškodovan. V zgodovini letalstva je ta skok eden izmed najbolj čudnih, da bi človek pri skoku iz take višine in brez padala še ostal živ. Narednik NS je bil mitraljezec in je pri nekem poletu nad Zahodno Nemčijo njegovo letalo zadela sovražna granata. Pri ognju, ki je nastal zaradi tega, je zgorelo tudi narednikovo padalo. Druge izbire za vojaka ni bilo, kakor živ zgoreti ali pa skočiti v globino in se ubiti na hitro. Narednik se je odločil za slednje in skočil iz višine 5.600 m. Ko se je na zemlji prebudil iz nezavesti, je opazil da leži v snegu, ki ga je bilo nad 1 meter. Brez posebnih težav je lahko odšel do bližnje vasi, od koder so ga odpeljali v vojaško taborišče. Ko so nemške oblasti na podlagi pripovedovanja ugotovile stvarnost njegovih izjav, so mu izstavile listino, v katerem potrjujejo resničnost tega doslej še nenapisanega čudežnega skoka.

Blato, ki ima hranljive vrednosti

V Afriki so na dnu Viktorijinega jezera našli več metrov debelo plast blata, ki je nastala iz milijonov večjih in manjših vodnih prebivalcev in rastlin. To blato je raziskal neki profesor in ugotovil, da ima veliko hranilno vrednost in da je blato naravnost odlična hrana za svinje in perutnino.

Pijanci na povelje

Zastonj pijačo in še 25 dolarjev povrhu so dobili trije študentje v državi Illionois v ZDA. Imeli so nalogo, da so se več dni zaporedoma napili. Strokovnjaki so opazovali njihovo duševno in telesno stanje, da bi po njih ugotovili, kako se vedejo pijani šoferji.

Srečko je nesel v grob

V Firenci v Italiji se je pred dogodilo res nekaj izredno nenadavnim dogodilo res nekaj izredno nenavadnega, morda edinstvenega v človeški zgodovini: Zidar Dino Rosi ni ležal pokopan niti dva dni po pogrebu in že so ga morali odkopati, ker je zadel na srečko, ki jo je nesel v grob dobitek 19 milijonov lir...

Led v konservah

Led v konservah je najnovejši ameriški izum in bo prišel prav ne samo gospodinjam, ampak tudi vsem tistim, ki potujejo, ali ki hodijo na izlete.

Človek z 210 ženami

Poglavar plemena Bikom v južnem delu francoskega Kameruna se s ponosom hvali, da je človek, ki ima največ žena na svetu. Teh ni nič več in nič manj kot 210.

Roman, ki bo izhajal sedem let

Redakcija časnika »Novo življenje« v Altendorfu v Zahodni Nemčiji kot vse kaže nima posebne sreče pri izbiri romanov, še manj pa čitatelji. Saj bodo bralci roman, ki sedaj izhaja v nadaljevanjih v časniku, brali nič manj kot sedem let, kajti list izhaja štirinajstdnevno.

70 let po 1 marko mesečno

V Bergenu je sodišče v nekem sporu kaj salomonsko rešilo razsodbo v korist tožeče stranke. Prizadeti stranki so določili odškodnino v znesku 873 mark, ki pa se bo izplačevala v obrokih po 1 marko mesečno, kar bo trajalo nič manj kot 70 let...

Mati s hčerko.

Tudi medvedje se dobro počutijo v družbi zalih žensk.

Podobnih eksplozij je bilo že več. Ni čudno, da je ogromno ljudi svareče povzdi gnilo svoj glas...

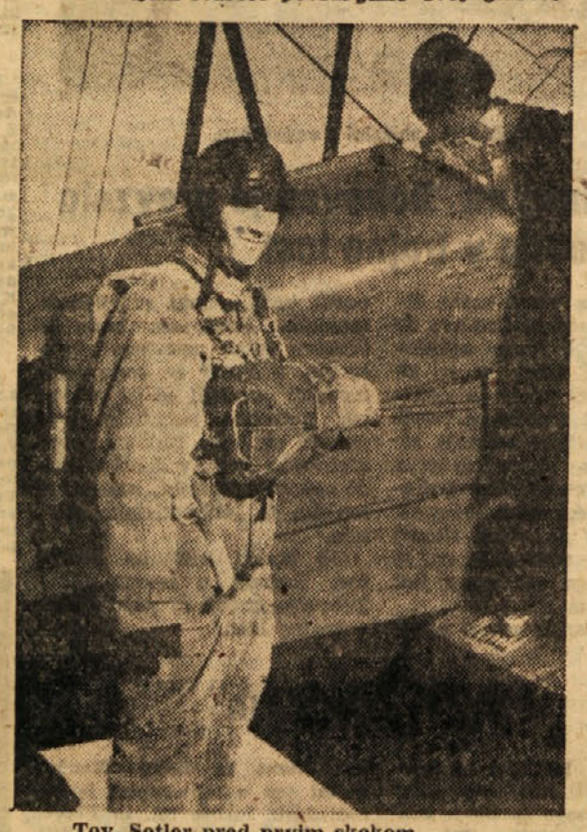

Tov. Sotler pred prvim skokom.

Prvomajska nagradna križanka

REŠITEV KRIŽANKE JE POSLATI NAJKASNEJE DO 9. MAJA 1957 NA UREDNIŠTVO »ZASAVSKEGA TEDNIKA«, TRBOVLJE. REŠITELJEM JE UREDNIŠTVO NAMENILO PO ODLOČITVI ŽREBA 10 NAGRAD: 1. NAGRADA 1000 DIN V GOTOVINI, NADALJE 5 NAGRAD PO 500 DIN in 4 KNJIŽNE NAGRADE. IMENA IZŽREBANCEV BOMO OBJAVILI V NAŠEM LISTU V SOBOTO, DNE 18. MAJA t. l.

VODORAVNO: 1. del hiše, 6. priprava za navijanje pradiva, 11. vrsta konja, 13. listnato drevo, 14. števnik, 15. veliko mesto na Poljskem, 17. moč, 18. dob, vekov, 19. kokoš, 21. pripadnik germanskega naroda, 24. okorela, 26. srbsko moško ime, 27. prebivalec nekdanje pokrajine v Babiloniji, 29. električna merska enota, 30. prizorišče v cirkusu (množ. 2. sklon), 32. domača žival, 33. država v Aziji, 35. ivje, 37. začetni črki priimka in rodbinskega imena ruskega komponista (1840—1893), 38. žgan les, kurivo, 39. canjek, 41. del telesa, 42. grški bajeslovni letalec, 43. papeževa krona (3. sklon), 44. vrsta jedi (2. sklon množ.), 45. okrajšava za lastnoročni podpis, 46. počasi, malomarno, 48. del stebla, 49. olupek, 51. teža posode, 53. predlog, 54. ženska, ki ima trde lase, 57. oseba iz Gotovčeve opere, 59. presihajoči potok, 61. moško ime, 62. morit (nameniinik), 63. začetni črki imena in priimka gluhonemeka slikarja iz Krope (1752 do 1834), 64. rastlina, 66. utež, 68. oblika pomožnega glagola, 69. obutev, 71. čas. prislov, 73. pozitivna elektroda, 74. bedaki.

NAVPIČNO: 1. žakelj, 2. del voza, 3. osebni zaimek, 4. velika veža, 5. zver, 6. domača žival, 7. predstojnik samostana, 8. kazalni zaimek, 9. zalo oblečen človek, 10. utežna enota za zlato, 12. pas, vmesna pokrajina, 13. moško ime, 16. enota za merjenje električnega toka, 17. čad, 20. pristanišče v Italiji, 22. živa barva, 23. mletve, 25. jajčasta skleda, 27. pohabljen, okrnjen, 28. svaljčica, 31. fermenta, 34. očesna mrežnica, 36. podoben, 38. ploskovna mera, 40. dva različna soglasnika, 41. osebni zaimek, 43. gnile (srbsko), 44. v zemljo zabit kol, 45. velika žival, 47. velika ptica, 48. hrbtni del živalske kože, 49. reka v Vzhodni Nemčiji, 50. priprava za lovljenje živali, 52. prebivalec azijske države, 53. domača žival, 55. veliko rešeto, 56. stoj! pika! 58. ravnokar, 60. romunska pokrajina, 62. čepico, 65. sončnica, 67. ne (lat.), 70. predlog, 72. dva enaka soglasnika.

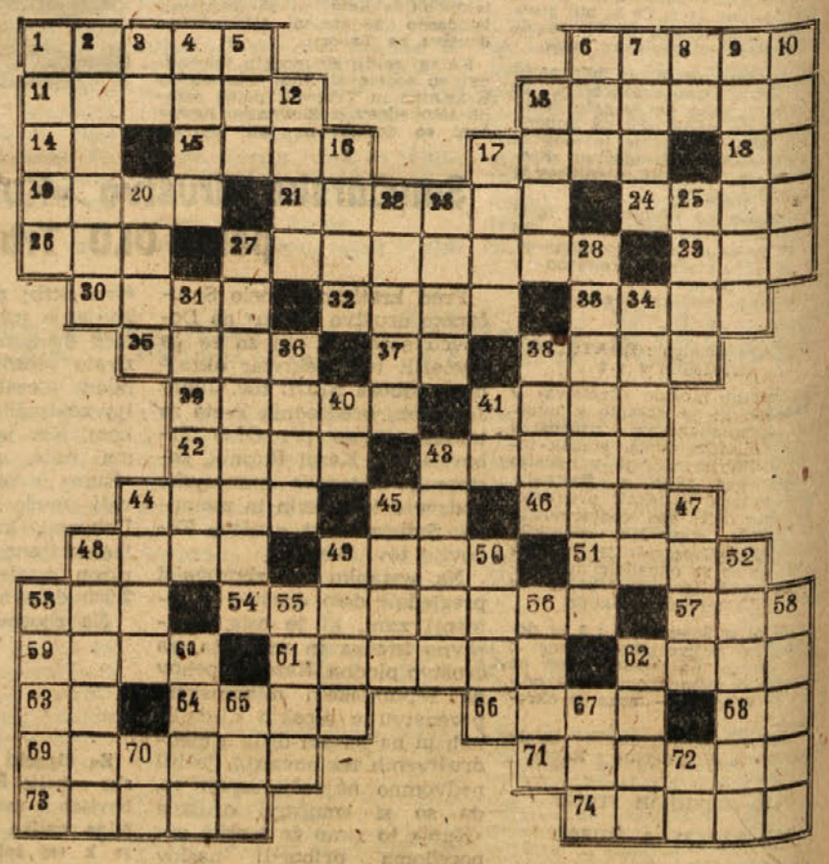

ZANIMIVOSTI

● Mnogi Parižani zatrjujejo, da se ima njihovo mesto zahvaliti za sloves svetovne metropole umetnosti predvsem enemu možu, in sicer Charlesu Le Brunu, dvornemu slikarju »Sončnega kralja« Ludvika XIV. in prijatelju velikega Colberta.

Po povratku iz Italije je Le Brun odpri leta 1646 po italijanskem vzorcu slikarsko šolo, ki se je zaradi kraljeve gmotne pomoči kmalu razvila v umetnostno akademijo. Že po nekaj letih so se začeli zgrinjati v Pariz mladi umetniki z vseh koncev, ki so obiskovali iz leta v leto bolj slovečo šolo. Ta se je v 19. stoletju spremenila v »Ecole Nationale des Beaux Arts« (Državna šola lepih umetnosti) in si pridobila prvo mesto med evropskimi umetnostnimi akademijami.

● Delavci artemovskega rudnika zlata v vzhodni Sibiriji so našli skoraj 12 in pol kilograma težak kos zlata. Zanimivo je, da je zlato skoraj popolnoma čisto. V tem kraju so že večkrat naleteli na velike grude zlata.

● Ruska časopisna agencija TASS poroča, da so v bližini reke Ob v Sibiriji, severno od Tomska, odkrili največje ležišče železne rude na svetu. To ležišče je po teh poročilih še večje in pomembnejše od znanega ležišča železne rude v bližini Gornjega jezera v ZDA, ki so ga doslej šteli za največjega.

● Na otoku Tahiti in sosednih otočjih so zboleli prebivalci za nekimi kožnimi boleznimi, ki jih do pred kratkim na tem področju ni nihče poznal. Neki francoski znanstvenik trdi, da so ti ljudje jedli ribe, ki so bile zastrupljene z radioaktivnimi žarki ob raznih atomskih eksplozijah na Tihem oceanu.

● Kakor poročajo, so prodale v preteklem letu ameriške tovarne letal zasebnikom 6738 letal v skupni vrednosti 104 milijone dolarjev.

● Nekemu Lučiču iz Mostarskih vrat blizu Ljubuškog je uspelo zdresirati osla. Žival na povelje gospodarja leti v galopu, naglo zavzame stav mirno in prinese v čeljusti razne predmete.

ISKRENOST

»Ali boš letos tudi šel na lov?«

»Na žalost ne — letos je divjačina predraga!«

UBOGI TIGER

Vodnik lovcu v Afriki: »Pohitite, vašo ženo je pravkar napadel tiger!«

»Čemu naj hitim«, pravi vodniku, »saj je tako prepozno, kajti tiger jo je prav gotovo že skupil!«

DOBER STRELEC

»Franci, ali sem mogoče tebe zadel?«

»Ne, nisi!«

»No — potem sem pa gotovo zadel zajca!«

RADA MU VERJAME

Letalec: »Verujte mi, Marija, da mi ni na zemlji nič ljubšega od vas!«

Marija: »Prav rada vam verjamem, ker ste tako redkokdaj na zemlji.«

E. E. L.:

SKRIVNOST SANATORIJA (9)

Ztdnjič smo pomotoma prinesli 9. nadaljevanje, namesto 8., ki ga d anes objavljamo.

Lorrnssen je skomignil z rameni.

»To je mlad človek, ki je odšel v tujino, kjer ga je veter malo prepihal, sedaj pa se vrača v domovino kot ‚močen mož'. Najbrž vam bo ta tip ljudi gotovo poznan iz vaše prakse.« Tu je Lorrnssen za trenutek prenehal s pripovedovanjem in pogledal komisarja, kakor da se razumeta. »In sedaj hoče ta mož to popolnoma jasno in razumljivo stvar — mislim namreč smrt njegove tete — na neverjeten način komplicirati in mistificirati. Lahko si mislite, da kot vodja tega podjetja nisem nad tem prav nič navdušen!«

»Razumljivo,« je pripomnil komisar Fuchs, ki si je prižgal ponudeno mu cigaro. »Torej se vam zdi vse skupaj prav nič drugega kot navaden humbug?«

»Vsekakor. Zato bi predlagal — ker je gospod Hornby že zahteval v tej stvari policijsko intervenco — da pokličete semkaj vašega uradnega zdravnika, da umrlo žensko preišče tudi on. Mislim, da bo to najhitreje razpršilo dvome gospoda Hornbyja.«

Fuchs je prikimal s svojo debelo, ščetinasto glavo.

»Doktor Richter mora prispeti semkaj vsak trenutek — jaz pa se hočem medtem z gospodom Hornbyjem nekoliko pozabavati, da si ustvarim jasnost, kakšno vlogo pravzaprav igra v tej stvari. Ali je on morda dedič?«

»Tega vam žal ne vem povedati. Dolga leta so ga namreč šteli kot človeka, ki se je v širnem svetu izgubil, in gospa Petersen mi je že pred daljšim časom pravila, da je v oporoki postavila za dediče svojega premoženja več dobrodelnih ustanov, manjše zneske pa je določila za svoje služabnike. Možno je seveda, da ni to bila njena zadnja volja, vsekakor pa moram pripomniti, da gospa Peterson zadnje leto našega sanatorija sploh ni zapustila.«

»In tudi ni zahtevala kakšnega notarja?«

»Ne — vsaj znano mi ni, da bi bila to kdaj storila.«

Komisar je nekaj časa z obžalovanjem gledal svojo na pol pokajeno cigaro, potem pa jo je odložil v velik kristalni pepelnik na mizi in vstal.

»No — sedaj pa hočem pogledati, kaj mi bo povedal mladi gospod!«

Hornby je bil takrat v svoji sobi. Ko je služkinja hotela oditi v njegovo sobo, da ga pokliče dol, ji je komisar odkimal, naj se ne trudi.

»Ni potrebno, gospodična! Pazite raje na vaše lepe nylonske nogavice!« je z nasmeškom dejal komisar brhki služkinji. »Druga vrata na desno, v prvem nadstropju, kajne?«

Služkinja se mu je veselo nasmehnila. Všeč ji je bilo, da je komisar opazil njene lepe nogavice. Nato je komisar odšel sam po stopnicah v prvo nadstropje.

Ko sta se komisar Fuchs in inženir Hornby pozdravila, je komisar takoj prišel.

»Prosim, gospod inženir, povejte mi, kaj vas je pravzaprav napotilo, da o povsem naravni smrti vaše gospe tete — če se smem tako izraziti — dvomite? Pri dolgoletni neozdravljivi srčni bolezni gospe Petersen, ki je bila že stara gospa, je bilo treba vendar tudi računati s tem, da bo morala prej ali slej umreti.«

Hornby je tedaj dvignil glavo. S svojimi ostrimi očmi je za trenutek pogledal komisarja, kakor da premišljuje, ali mu sme zaupati ali ne.

»Vsekakor,« je nato odgovoril komisarju na njegovo vprašanje. »Edino, kar me moti pri celi stvari, je pač to, da je moja teta — kakor izračunano — umrla prav dan pred mojim povratkom v domovino!«

»Morda zaradi vesele vznemirjenosti, gospod Hornby? Ali vas gospa teta ni štela za izgubljenega in morda celo za mrtvega?«

»Da, res je tako. Dolga leta se nisva videla. Prišla je vojna in tako dalje — saj razumete, kajne? Toda nekaj več kot pol leta sva bila spet v pismeni zvezi in moja teta me je v svojih pismih neverjetno priganjala, naj se vrnem iz tujine.«

Hornby je takrat vstal in vzel iz nekega svojega kovčka zavojček pisem. S tem zavojčkom se je vrnil nazaj k mizi in ga izročil komisarju.

»Mogoče vas bodo ta pisma zanimala, gospod komisar? Morda boste med prebiranjem pisem ugotovili da je bilo le nekaj več kot samo navadne besede, če me je moja teta v pismih vedno vztrajneje prosila, naj se po najhitrejši poti vrnem.«

Fuchs je vzel nekaj pisem iz ovitkov in preletel njihovo vsebino. Pri zadnjem pismu pa se je zadržal nekoliko dalje. Naenkrat so se mu oči za hip zasvetile, potem pa je sijaj oči spet ugasnil.

»Kaj mi veste povedati o testamentu vaše gospe tete?« je nenadoma vprašal komisar.

»Prav nič več kot samo to, kar je napisano v pismu, ki ste ga pravkar prebrali. Ni ravno mnogo.«

»Razumem vas, da vam je do tega, da vidite vse popolnoma jasno. Toda kje je po vašem mnenju tisto, čemu bi rekli, ‚da je gnilo v državi danski'?«

Komisar je položil zavitek s pismi na mizo. Hornby si je naravnal gube na svojih odlično krojenih sivih hlačah, potem pa je rekel s poudarkom:

»Povejte mi, ali ste v svoji praksi že kdaj doživeli, da je človek, ki je umrl za kapjo, pred svojo smrtjo pretresljivo strašno zavpil? Meni vsaj je to nekaj popolnoma novega! Toda to bi bila samo ena izmed točk, na katere bi vas hotel opozoriti.«

»In kdo je pripovedoval o kriku umrle gospe?« je vprašal komisar.

»O tem mi je pravil najprej profesor Lorrnssen, za njim pa mi je gospodična Martin, neka bolnica, ali bolje rečeno gost sanatorija — kajti v njem se mudi samo zaradi odpočitka — to potrdila in mi tudi sama opisala ta dogodek precej obširno.«

»Kako? Kakšen poseben krik naj bi bil to?« je vprašal Fuchs in iz njegovega glasu je zvenel rahel, dobrodušen podsmeh.

»Gospodična Martin mi je ta krik opisala kot nekaj strahotnega; dobesedno mi je rekla, da je imela takrat občutek, da so se ji vsi lasje naježili od groze in strahu.«

»Mogoče slabi živci. Ženske kaj rade pretiravajo!«

»Tukaj — vsaj mislim tako — to ne bo držalo. Gospodično Martin je sredi noči — bilo je ob dveh ponoči — zbudil iz spanja ropot. Slišala je, kakor da nekdo trka na njeno okno,« je nadaljeval Hornby.

Komisar je zamolčal dovtipno opazko, ki jo je imel že na jeziku. Ta gospodična Martin ve za moje pojme nekoliko preveč. Kakšna dama pa je to — mlada, lepa?«

»Gospodična Martin je pisateljica,« je na kratko odgovoril inženir.

»Glej, glej! Mogoče piše gospodična Martin celo tiste strašne kriminalne romane, v katerih nas detektive opisuje kot nekakšne polbogove, ali pa stoodstotne bedake in osle? Kaj menite, gospod inženir?«

»Gospodična Martin se ukvarja z moderno liriko.«

Ta odgovor je zvenel kot nekakšno posvarilo, toda komisar se ni dal odgnati.

»Skoraj še huje!« je zarenčal komisar in zamišljeno gledal predse.

»Prvo vprašanje, ki si ga postavimo pri vsakem ne povsem jasnem smrtnem primeru, se pri nas glasi vedno: ‚Komu je to v korist?' je dejal komisar suho. »Torej komu naj bi bila smrt vaše tete ta trenutek v korist — komu naj bi bila dobrodošla?«

Hornby se je na kratko nasmejal.

»S kriminalističnega stališča gledano, v prvi vrste meni! — gospod komisar, toda samo takrat — in to je glavno — če bi bila oporoka moje tete napisana meni v prid. Toda po njenih pismih je to, kakor ste sami opazili, precej dvomljiva stvar!«

»Kdo je bil odvetnik vaše tete?«

»Nimam pojma! Prej je imela zveze z notarjem Schröterjem iz bližnjega mesta, kolikor mi je znano. Mogoče ve o tem kaj več profesor Lorrnssen.«

(Dalje prihodnjič.)

TRGOVINSKA ZBORNICA ZA OKRAJ TRBOVLJE

Z VSEM SVOJIM ČLANSTVOM ČESTITA VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU OKRAJA TRBOVLJE K PRAZNIKU DELOVNIH LJUDI — 1. MAJU.

OBRTNA DELAVNICA

»METALIJA«

TRBOVLJE

čestita vsem delovnim ljudem k prazniku 1. MAJU

DELOVNI KOLEKTIV

STEKLARNE HRASTNIK

NUDI IN PRIPOROČA DELOVNEMU LJUDSTVU SVOJE KVALITETNE IZDELKE, KI SO ODLIČNE KAKOVOSTI IN POCENI, ZA KAR JAMČIJO STOLETNE IZKUŠNJE TEGA KOLEKTIVA.

VSEM DELOVNIM LJUDEM IN SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM PA ISKRENE ČESTITKE K PRAZNIKU

1. MAJU

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO

»GROSIST«

VIDEM-KRŠKO

nudi vse artikle široke potrošnje po najnižjih dnevnih cenah. Naš zastopnik vas obiskuje redno dvakrat mesečno s kompletno kolekcijo naših vzorcev; kolikor želite, vas obišče tudi po potrebi.

Prepričajte se o solidni in točni dobavi naročenega blega in nizkih cenah!

CESTITAMO VSEM KMETIJSKIM ZADRUGAM IN OSTALIM POSLOVNIM PRIJATELJEM TER S TEM VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU

k prazniku — 1. MAJ

Zadružno trgovsko podjetje »POSAVJE« — VIDEM-KRŠKO

čestita vsem delovnim kolektivom širom po domovini k 1. MAJU, — prazniku delovnega ljudstva.

DELOVNI KOLEKTIV

RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA

TRBOVLJE HRASTNIK

čestita vsem delovnim ljudem in borcem za izgradnjo socializma k delavskemu prazniku — 1. MAJU.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA

ZAGORJE

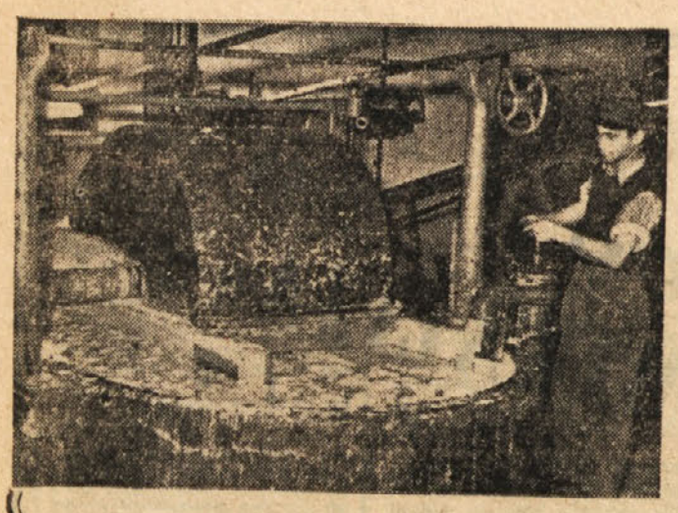

TOVARNA DOKUMENTNEGA IN KARTNEGA PAPIRJA

RADEČE

pri Zidanem mostu

se s svojim kolektivom pridružuje čestitkam ostalih delovnih ljudi k prazniku delovnih ljudi vsega sveta — 1. MAJU

TRGOVSKO PODJETJE TRBOVLJE

»Železnina«

vam nudi v svojih poslovalnicah ves potrebni material za gradnjo in ureditev stanovanj — razno posodo, emajlirano, vse vrste štedilnikov od navadnih do električnih, keramične ploščice. Kompletne kopalnice, vse vrste železnine, vse vrste gospodinjskih predmetov in raznih pripomočkov. Avtomaterial, vse vrste delov za motorna kolesa in avtomobile. Nadalje ima zastopstvo tvrdke »Tomos«, Koper, za motorna kolesa.

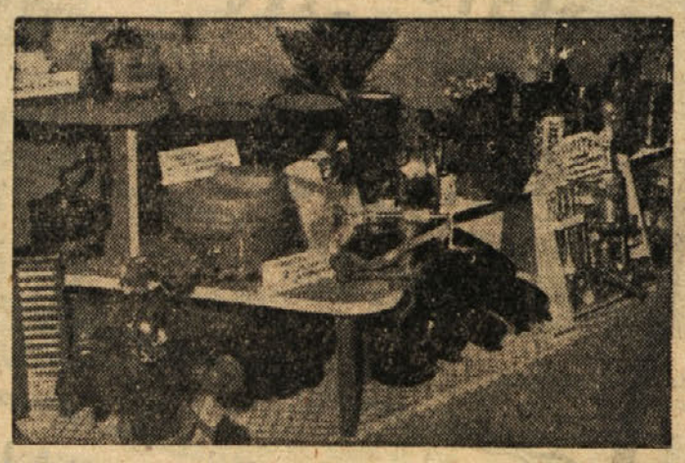

Vse, kar človek potrebuje, dobite v ŽELEZNINI, TRBOVLJE!

★

VSEM PA ISKRENE ČESTITKE K PRAZNIKU DELOVNIH LJUDI — 1. MAJU.

SPLOŠNA OBRTNA KOVINARSKA ZADRUGA VIDEM-KRŠKO

Naši proizvodi so znani že širom po domovini. Pridite k nam, spoznajte se z našo proizvodnjo in prepričali se boste o kvaliteti naših izdelkov.

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM K PRAZNIKU 1. MAJU.

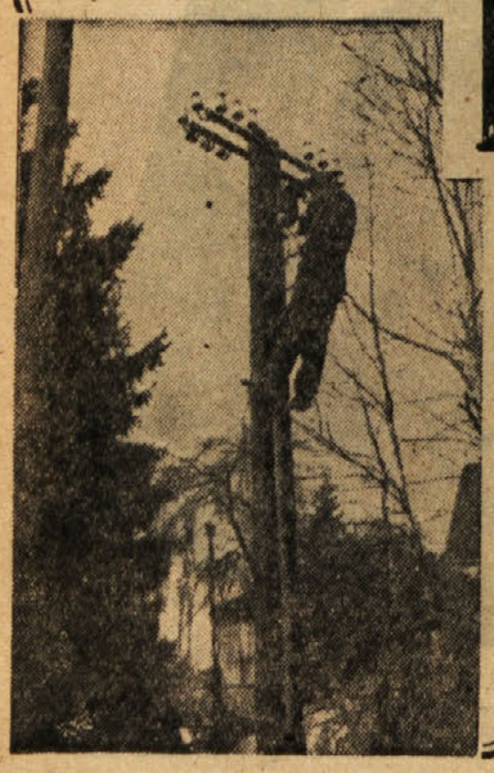

Elektro-Trbovlje

TRBOVLJE

čestita k delavskemu prazniku, 1. MAJU, vsem svojim konsumentom in poslovnim prijateljem ter vsem kolektivom podjetij socialistične Jugoslavije.

K prazniku delovnih ljudi vsega sveta čestita

KOLEKTIV KOLODVORSKE RESTAVRACIJE ZIDANI MOST

z obrati:

RESTAVRACIJA, ZIDANI MOST
OBRAT »JADRAN«, RADEČE
OBRAT »SVOBODA«, RADEČE

POSTREŽENI BOSTE TOČNO, SOLIDNO IN HITRO! — CENE UGODNE.
CELODNEVNI PENZION S PRENOČIŠČEM 620 DIN.

KOLEKTIV TOVARNE

KEMIČNIH IZDELKOV V HRASTNIKU

želi vsem delovnim ljudem in svojim odjemalcem nadaljnjih uspehov v izgradnji socializma in jim čestita k prazniku delovnih ljudi

1. MAJU

GOSTINSKO PODJETJE BRESTANICA

s poslovalnicami:

Gostilna »POD LIPO«
»KOLODVORSKA RESTAVRACIJA«
Gostilna »NA POLJU«

★

ČESTITA K PRAZNIKU DELOVNIH LJUDI
1. MAJU
IN SE PRIPOROČA.

GOSTINSTVO ZAGORJE

z vsemi svojimi obrati čestita delovnim ljudem k prazniku

1. MAJU

in se priporoča za nadaljnjo naklonjenost cenjenih gostov.

ZADRUŽNO TRGOVSKO PODJETJE

»Vinarska«

BREZINA

BREŽICE

nudi gostinskim obratom pristna bizeljska vina po konkurenčnih cenah. — Obiščite nas in prepričajte se!

★

Vsem delovnim ljudem pa čestita k prazniku 1. MAJU.

AVTOTRGOVINA

VIDEM-KRŠKO

vam nudi ves avtomobilski material, avto in motorne plašče vseh dimenzij. Imamo tudi zastopstvo za »Tomos« kolesa.

GOSTINSKA ZBORNICA ZA OKRAJ TRBOVLJE

z vsem svojim članstvom čestita vsem delovnim ljudem k prazniku

1. maju

in se priporoča za nadaljnji obisk naših gostišč.

NAJBOLJŠE LIKERJE IN ČOKOLADO TER IZDELKE VAM NUDI

TOVARNA ČOKOLADE IN LIKERJEV BRESTANICA

★

NAJ ŽIVI PRAZNIK DELOVNIH LJUDI

1. MAJ!

VSEM DELOVNIM LJUDEM SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE ČESTITA K PRAZNIKU DELOVNIH LJUDI

DELOVNI KOLEKTIV

RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA SENOVO

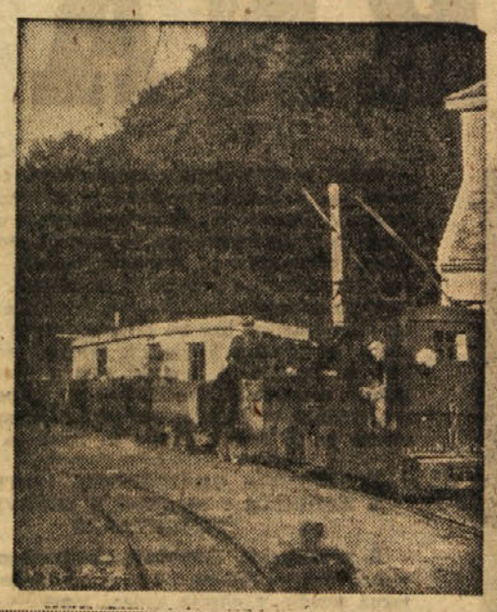

Gozdno gospodarstvo Brežice

s svojimi poslovnimi enotami:

GOZDNA MANIPULACIJA BREŽICE ● GOZDNA MANIPULACIJA SEVNICA ● GOZDNA MANIPULACIJA RADEČE ● GOZDNA MANIPULACIJA PIŠECE ● GOZDNA MANIPULACIJA PLANINA

proizvaja in nudi po ugodnih cenah vse vrste gozdnih sortimentov.

ČESTITAMO VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM K DELAVSKEMU PRAZNIKU

1. MAJU

GRADBENO PODJETJE »SAVA« VIDEM - KRŠKO

sprejema vsa v gradbeno stroko spadajoča dela. V sestavu podjetja pa deluje še cementarski obrat, ki izdeluje betonske cevi, strešno opeko, betonska okna, korita in druge izdelke.

VSEM DELOVNIM LJUDEM ČESTITA K PRAZNIKU DELOVNIH LJUDI — 1. MAJU.

DELOVNI KOLEKTIV GRADBENEGA PODJETJA »SAVA«, VIDEM - KRŠKO

TRGOVSKO PODJETJE »POTROŠNJA«, Zagorje

s svojimi poslovalnicami: ZAGORJE, TOPLICE, LOKE, IZLAKE in TKANINA

ČESTITA DELOVNEMU LJUDSTVU JUGOSLAVIJE K MEDNARODNEMU PRAZNIKU — 1. MAJU.

AVTOPREVOZNIŠTVO TRBOVLJE

opravlja vse vrste uslug v tovornem in potniškem prometu po konkurenčnih cenah.

K PRAZNIKU DELOVNIH LJUDI ČESTITA DELOVNI KOLEKTIV

AVTOPREVOZNIŠTVA TRBOVLJE

OBRTNA NABAVNO-PRODAJNA ZADRUGA — TRBOVLJE in OBRTNA ZBORNICA ZA OKRAJ TRBOVLJE

Z VSEM SVOJIM ČLANSTVOM ČESTITATA K PRAZNIKU DELOVNIH LJUDI

1. MAJU

VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN ODJEMALCEM TER VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU ČESTITA K PRAZNIKU DELOVNIH LJUDI — 1. MAJU.

DELOVNI KOLEKTIV

ELEKTRARNE TRBOVLJE

VSEM DELOVNIM LJUDEM ISKRENE ČESTITKE K PRAZNIKU

1. maj

DELOVNI KOLEKTIV

in Lesni obrat **»KOPITARNE« SEVNICA**

»BOHOR« Sevnica

DELUJETA OD 1. MARCA 1957 SKUPNO POD FIRMO »KOPITARNA«, SEVNICA.

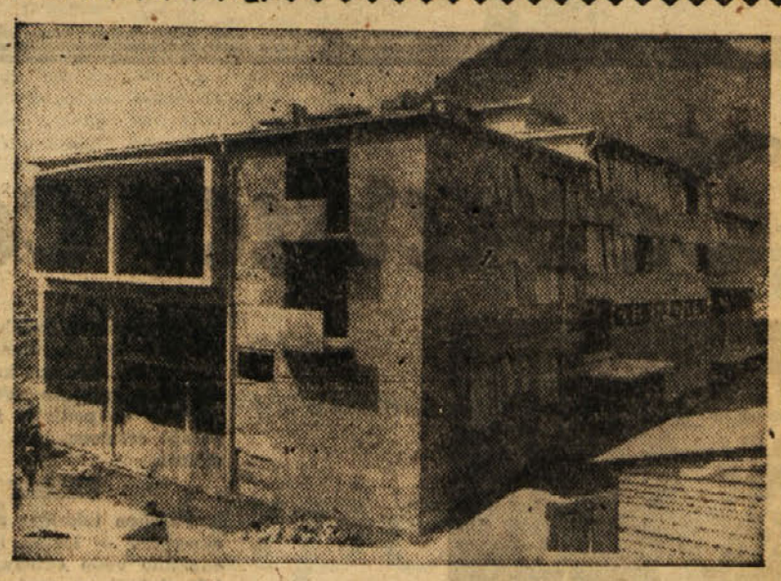

Deset let

SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA

»ZASAVJE«

TRBOVLJE

DELOVNI KOLEKTIV SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA »ZASAVJE«, TRBOVLJE, OB 10-LETNICI SVOJEGA OBSTOJA IN OB 1. MAJU TOVARIŠKO POZDRAVLJA VSE SVOJE NAROČNIKE, SODELAVCE IN DOBAVITELJE KAKOR TUDI OSTALE DELOVNE KOLEKTIVE NAŠEGA ZASAVJA. — HKRATI SE JIM ZAHVALJUJE ZA NJIHOVO DOSEDANJO NAKLONJENOST IN OBLJUBLJA, DA BO SVOJE PREVZETE NALOGE TUDI V BODOČE OPRAVLJAL V ZADOVOLJSTVO VSEH NAROČNIKOV.

TRBOVLJE

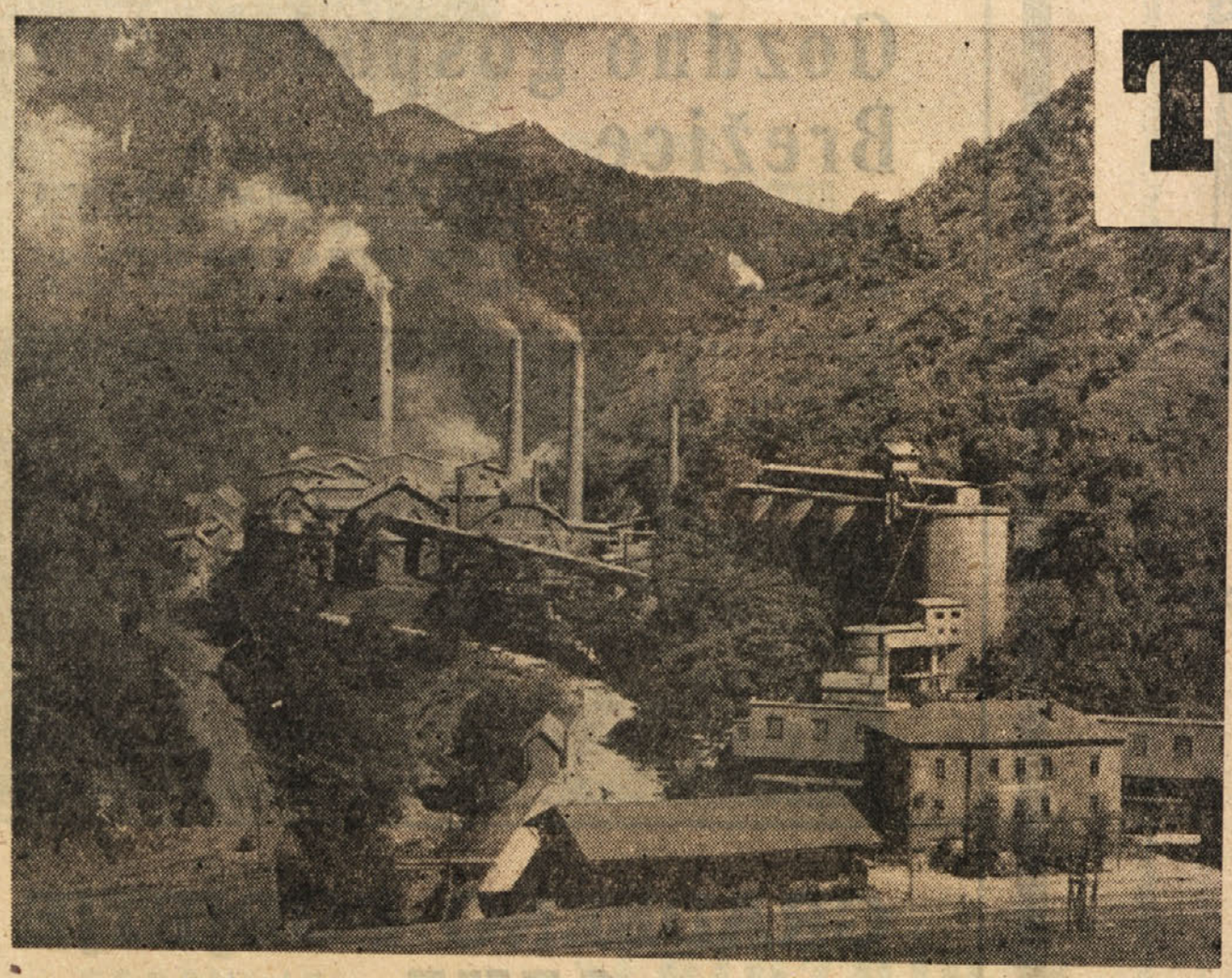

moment: letos se gradbena sezona ni pričela kot lansko leto sredi leta, temveč je že sedaj v polnem teku. Samo v letošnjem marcu je trboveljska Cementarna odpravila na tržišča rekordno množino cementa v zadnjih 5 letih. Tako poje v upravi podjetja vsak dan telefon in prihajajo nujne brzojavke in pisma, ki pravijo: »Pošljite nam cement!« Trboveljskega cementa vedno primanjkuje, zlasti še, ker se njegova kakovost še vedno izboljšuje. Kljub temu, da je cement iz Trbovelj dražji kot iz drugih tovarn v Jugoslaviji, ga je vedno premalo.

Grupa metalurškega cementa je uporabna za vsa gradbena dela. Posebno pa je ta cement pripraven za gradnje kanalizacij, odprtih ali zaprtih betonskih korit, vodovodnih rezervoarjev in drugih objektov, kjer prihaja v poštev večja odpornost zaradi kislin. Prednost tega cementa je v tem, da je njegova trdnost odpornejša kot pri portlandskem cementu, in sicer zaradi dodatka žlindre.

V obratu Zidani most pa razen cementa izdelujejo tudi apnenčevo moko ter meljejo barit in boksit.

CEMENTARNA

Že 80 let izdeluje Cementarna v Trbovljah sivo zlato — cement. Ne samo v Jugoslaviji, tudi izven meja naše države poznajo daleč naokrog trboveljski portlandski cement.

Danes proizvaja ta tovarna že preko 500 ton cementa dnevno, vendar ga je še vedno premalo. Izdelati bi ga bilo mogoče še več, saj so zaloge surovin za cement neizčrpne, toda tovarniške naprave so že zastarele in stroji izrabljeni. Vse to nujno vpije po obnovi te tovarne. Letošnje leto pa vse kaže, da bo šlo zares, kajti vse, kar je potrebno za rekonstrukcijo in obnovo tovarne, je pripravljeno. Vsi zadevni elaborati so v Beogradu, krediti so odobreni, tako da smemo upati, da bo Cementarna Trbovlje svoje naloge v produkciji cementa v bodočnosti lahko izvrševala.

Rekonstrukcija oz. obnovitev tovarne bo končana v treh letih, kar bo velika pridobitev ne samo za njen kolektiv, marveč za naše celotno gospodarstvo. Kako pa je rekonstrukcija tovarne in obnova strojev v njej potrebna, je videti vsak dan; vedno nastanejo na tovarniških napravah okvare, ki pa jih dobri mehaniki v podjetju na srečo hitro odstranijo. Je pa razen tega v podjetju še neki drug

Zakaj je trboveljski cement dražji, se marsikdo sprašuje. Tudi njegova cena je v zvezi z rekonstrukcijo tovarne. Ko bo Cementarna svoje naprave obnovila in modernizirala, bo mogoče ceno trboveljskega portlandskega cementa znižati, kar pa v sedanjih delovnih pogojih ni izvedljivo. Zastarelost strojnih naprav in ostalo s tem v zvezi nujno vpliva na ceno izdelka, kar pa bo vse rešeno z modernizacijo te tovarne, ki pošilja svoj cement ne samo po celi Jugoslaviji, temveč tudi v inozemstvo. V zadnjih mesecih je izvozila tovarna 1 desetino svoje proizvodnje v Turčijo, v pogajanjih za izvoz cementa pa je tudi z Italijo in Avstrijo.

INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA V RADEČAH V SKLOPU S TRBOVELJSKO CEMENTARNO

S prevzemom Industrije gradbenega materiala v Radečah — Zidani most, je trboveljska Cementarna uvedla v obratu Zidani most — Radeče cenejši način proizvodnje izolitnih plošč in je po preizkusih dala na trg tako imenovani METALURŠKI CEMENT iz obrata Zidani most pod znamko PT-31-MI-250.

S tem, da je Cementarna Trbovlje prevzela ta obrat, sta se združili dve pomembni sorodni podjetji, na drugi strani pa je dala delovnim ljudem v Zidanem mostu in Radečah možnost nadaljnjega zaslužka in obstoj podjetja. Vemo pa vendar, da je cementa še vedno premalo, zato sta oba kolektiva, tako v trboveljski Cementarni kakor tudi v Zidanem mostu pripravljena, da ga izdelata še več.

KOLEKTIV CEMENTARNE TRBOVLJE

IN ZIDANI MOST - RADEČE

SE S TEM PRIPOROČA SVOJIM ODJEMALCEM IN ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM K NJIHOVEMU PRAZNIKU — 1. MAJU

Tovarna celuloze in roto papirja

VIDEM KRŠKO

VSAK KILOGRAM ČASNIŠKEGA PAPIRJA VELIK PRIHRANEK DEVIZ

TOVARNA CELULOZE IN ROTO PAPIRJA V VIDMU - KRŠKEM

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM K DOSEŽENIM USPEHOM IN K PRAZNIKU DELOVNIH LJUDI — 1. MAJU

NJIHOVA NAJVEČJA NALOGA V LETU 1957

Uspehi, doseženi v podjetju v preteklih letih, so dali kolektivu izpodbudo, da si je za letošnje leto zadal veliko in odgovorno nalogo. Dvignil bo proizvodnjo časniškega papirja v količini in kakovosti in tako zadovoljil domači trg, prav tako pa tudi tuja tržišča. Hkrati pa bo kolektiv povečal kapaciteto tudi v proizvodnji celuloze. Ena izmed največjih nalog kolektiva bo dokončna dograditev belilnice oz. oplemenjevalnice celuloze, nadalje postavitev četrtega kuhalnika, ki bo proizvajal iz bukovine celulozo za tekstilna vlakna in za izvoz.

Tako bo podjetje imelo za domači trg na razpolago celulozo, roto papir in pozneje še tekstilna vlakna.

NALOGE V PRIHODNOSTI

Poseben tehnični problem tovarne je vprašanje odpadkov — lesnih in celuloznih vlaken — ki z odpadno vodo odtekajo v Savo. Letna izguba pri teh vlaknih se ceni približno na okoli 100 milijonov dinarjev. In še nekaj: na drugi strani odtekajo v Savo velikanske množine odpadne lužine. Tako imajo v tovarni v programu načrt, na podlagi katerega bi zajeli in predelali čez 90 % odpadnih vlaken. Ravno tako pa so dane možnosti izkoriščanja odpadnih lužin, in sicer na ta način, da bi zgradili oddelek za proizvodnjo krmilnega kvasa s kapaciteto 2100 ton na leto.

DOSLEJ 350 METROV ROTO PAPIRJA NA MINUTO

Roto papir izdeluje tovarna že drugo leto, potrebe po njem pa so vedno večje. Že prvo leto proizvodnje je dala tovarna naši skupnosti nad 23.000 ton časniškega papirja. To je za podjetje uspeh, saj opravlja proizvodnjo z mladim kadrom, ki je izkušnje, pridobljene na specializaciji v inozemstvu, v svoji tovarni dobro izkoristil.

Prizadevanje celotnega kolektiva je, da svoje naloge uspešno izvršuje. Tako proizvodnja tovarne zadovoljivo poteka in tudi narašča. Ne bo dolgo, ko bomo lahko zapisali, da kolektiv tovarne proizvaja 400 metrov roto papirja na minuto.